

ΔΗΜΟΣ
ΣΤΡΟΒΟΛΟΥ

Φεβρουάριος 2024

ΟΔΗΓΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ
ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΚΥΚΛΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ
ΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΩΝ
ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΕΘΝΩΝ

για εκπαιδευτικούς Δημοτικής Εκπαίδευσης

Με τη συνεργασία:

Με τη στήριξη:

Γραφείο Επιτρόπου
Περιβάλλοντος

ΔΗΜΟΣ
ΣΤΡΟΒΟΛΟΥ

Συγγραφή: Ανθή Χαραλάμπους, Δρ Αθηνά Γεωργίου Σιήππη, Έλενα Γιάγκου
Ετοιμασία κειμένων: Ανθή Χαραλάμπους, Δρ Αθηνά Γεωργίου Σιήππη, Έλενα Γιάγκου
Ετοιμασία εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων: Δρ Αθηνά Γεωργίου Σιήππη, Έλενα Γιάγκου
Επιμέλεια έκδοσης: Μονάδα Εκπαίδευσης για το Περιβάλλον και την Αειφόρο Ανάπτυξη

Ο «Οδηγός εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων για τις αρχές της κυκλικής οικονομίας και τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών» είναι έκδοση του Δήμου Στροβόλου και του ΚυκλΟΙΚΟδρομίου. Η αναδημοσίευση ή η αναμετάδοση από οποιοδήποτε μέσο όλου ή μέρους του παρόντος εντύπου πρέπει να γίνεται με αναφορά στην έκδοση.

Πρώτη έκδοση © Λευκωσία 2024

Πρόλογος Δήμου Στροβόλου

Δήμαρχος Στροβόλου Ανδρέας Παπαχαραλάμπους

Αγαπητές/οί εκπαιδευτικοί,

Με μεγάλη μου χαρά προλογίζω αυτόν τον όμορφο και περιεκτικό οδηγό που ετοιμάστηκε με αγάπη, στα πλαίσια της δράσης ενημέρωσης που θα υλοποιηθεί από τον Δήμο μας με συνεργάτες τον ΜΚΟ ΚυκλΟΙΚΟδρόμιο και την στήριξη του Γραφείου της Επιτρόπου Περιβάλλοντος.

Όπως γνωρίζετε, ο Δήμος Στροβόλου ανέκαθεν είχε πράσινο DNA, με κάθε Δημοτικό Συμβούλιο να φροντίζει έτσι ώστε να υποστηρίζει στο μέτρο των δυνατοτήτων του τις εθνικές και ευρωπαϊκές Στρατηγικές για αντιμετώπιση της κλιματικής κρίσης.

Η διαχείριση των οικιακών αποβλήτων αποτελεί μία από τις σημαντικότερες προκλήσεις που καλούμαστε να αντιμετωπίσουμε ως Τοπική Αρχή. Πλέον, δεν γίνεται λόγος για ανακύκλωση, αλλά για επέκταση του κύκλου ζωής ενός αντικειμένου. Άρα, μέσω των εννέα αρχών της κυκλικής οικονομίας (9Rs) ερχόμαστε να εξηγήσουμε πώς δίνουμε μια δεύτερη ευκαιρία στα αντικείμενα, έτσι ώστε να μην γίνουν απόβλητα.

Στην ιστοσελίδα του Δήμου μας (www.strovolos.org.cy) μπορεί να βρει κανείς και ένα ευσύνοπτο οδηγό των διαθέσιμων τρόπων διαχείρισης αποβλήτων, ενώ σε συνεργασία με τον ΜΚΟ ΚυκλΟΙΚΟδρόμιο προωθούμε δύο νέες δράσεις κυκλικής οικονομίας, τη Βιβλιοθήκη των Αντικειμένων και την πλατφόρμα ανταλλαγής και επιδιόρθωσης αντικειμένων.

Η κλιματική αλλαγή αποτελεί θλιβερή πραγματικότητα της σύγχρονης εποχής, με τον πλανήτη να βιώνει μία πρωτοφανή περιβαλλοντική κρίση. Δυστυχώς, η καθημερινή μας εμπειρία στο πηδάλιο μιας Τοπικής Αρχής του μεγέθους του Δήμου Στροβόλου αποδεικνύει καθημερινά ότι αυτό το γεγονός δεν έχει εμπεδωθεί από αρκετούς, είτε απλούς πολίτες, είτε άλλους φορείς.

Για αυτό θεωρώ ουσιωδέστατη την επιμόρφωση των παιδιών μας, που αποτελούν το μέλλον μας και μπορούν να φέρουν την αλλαγή, που εμείς οι μεγαλύτεροι, δυστυχώς, δυσκολευόμαστε να φέρουμε εις πέρας, κληροδοτώντας τους ένα πλανήτη στο χείλος της καταστροφής.

Με γνώμονα τους 17 Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης και αντιλαμβανόμενοι τις προκλήσεις της εποχής, με τη βιωσιμότητα ως τη μοναδική απάντηση στα προβλήματα που εντοπίζονται στον αστικό ιστό, εμείς στον Δήμο Στροβόλου συνεργαστήκαμε με τους υπόλοιπους Δήμους της αστικής Λευκωσίας (Λευκωσίας, Λακατάμιας, Έγκωμης, Αγλαντζιάς και Αγίου Δομετίου), εκπονώντας τη Στρατηγική Ολοκληρωμένης Χωρικής Ανάπτυξης για την πρωτεύουσα, με ορίζοντα υλοποίησης το 2030.

Απώτερος σκοπός είναι να έχουμε μια πιο πράσινη, αειφόρο, κοινωνικά προσιτή, ανθρώπινη πόλη, με φροντίδα για τον πολιτισμό, τον αθλητισμό και την παιδεία. Μέσω αυτού του οράματος, είμαστε βέβαιοι ότι εξασφαλίζεται η επίτευξη μιας συμπαγούς δύναμης βιώσιμης ανάπτυξης στη μεγαλύτερη αστική περιοχή της Κύπρου.

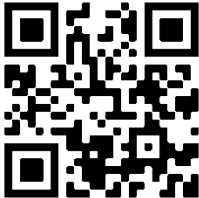
Με βάση το πιο πάνω, χρειαζόμαστε την ενεργή συμμετοχή όλων, τόσο των κατοίκων της πόλης μας όσο και των εργαζόμενων και των επισκεπτών σε αυτή.

Ευελπιστούμε ότι το όραμά μας θα αγκαλιαστεί και θα ανταποκριθούν όλοι στο κάλεσμά μας να εργαστούμε συλλογικά έτσι ώστε να έχουμε το Δήμο που μας αξίζει.

Με εκτίμηση,

Ανδρέας Β. Παπαχαραλάμπους

Δήμαρχος Στροβόλου

<https://www.strovolos.org.cy/archiki-selida/exipiretisi-dimoton/diachirisi-apovliton/diacheirisi-apovliton-kai-anakyklosi/>

Πρόλογος ΚυκλοΟΙΚΟδρομίου

Πρόεδρος ΔΣ Ανθή Χαραλάμπους

Καθώς η παγκόσμια επιστήμη και η κοινή γνώμη επισημαίνουν την επείγουσα ανάγκη για περιβαλλοντική δράση, η εκπαίδευση αναδεικνύεται ως κλειδί για την αλλαγή. Καθώς αντιλαμβανόμαστε όλο και περισσότερο τις επιπτώσεις των πράξεων μας στο περιβάλλον, η ανάγκη για ενημέρωση και δράση γίνεται πιο επιτακτική. Αυτός ο οδηγός εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων διαδραματίζει έναν καθοριστικό ρόλο στην προώθηση της περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης και της δράσης, προσφέροντας ένα φάσμα δραστηριοτήτων που ενθαρρύνουν την ανάπτυξη βιώσιμων συνηθειών και σκέψεων. Μέσα από αυτόν τον οδηγό, προσκαλούμε εκπαιδευτικούς και μαθητές να εξερευνήσουν τα πολυποίκιλα προβλήματα και λύσεις που αφορούν το περιβάλλον και να ενθαρρύνουν την ανάληψη δράσης για ένα βιώσιμο μέλλον.

Τα παιδιά του σήμερα θα είναι οι πολίτες του αύριο και όταν συνειδητά υιοθετούν πρακτικές κυκλικής οικονομίας, σημαίνει πως έχει επιτευχθεί το πρώτο μεγάλο βήμα ως προς την προστασία του περιβάλλοντος και τη βελτιστοποίηση της ποιότητας ζωής. Η εκπαίδευση για το περιβάλλον, την αειφόρο ανάπτυξη και την κυκλική οικονομία από την παιδική ηλικία διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στη μετέπειτα συμπεριφορά τους ως παιδιά, έφηβοι και ενήλικες. Η ορθή χρήση των λέξεων (π.χ. ελαχιστοποίηση, επαναχρησιμοποίηση, επανασχεδιασμός, ανακατασκευή), η κατανόηση των ορισμών και η ανακάλυψη σωστών πρακτικών κυκλικής οικονομίας, μπορούν να οδηγήσουν σε ευαισθητοποίηση και στην αλλαγή της συμπεριφοράς, με αποτέλεσμα τη σωστή περιβαλλοντική συμπεριφορά και υιοθέτηση σωστών πρακτικών κυκλικής οικονομίας.

Η έκδοση που έχετε στα χέρια σας με τίτλο **«Οδηγός εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων για τις αρχές της κυκλικής οικονομίας και τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών»**, απευθύνεται σε εκπαιδευτικούς πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και περιλαμβάνει εκπαιδευτικό υλικό, εκπαιδευτικές δραστηριότητες και φύλλα εργασίας. Αξιοποιώντας το εκπαιδευτικό υλικό, στόχος είναι οι μαθητές να αντιληφθούν τις αρχές και πρακτικές της κυκλικής οικονομίας. Ευελπιστούμε πως η εμπειρία που θα αποκτηθεί στο σχολείο να μεταφερθεί μετέπειτα και στο σπίτι, καθώς και στην ευρύτερη κοινωνία. Σχεδιάσαμε αυτό τον Οδηγό με προσοχή και αφοσίωση, με στόχο να παρέχουμε στους εκπαιδευτικούς όσο το δυνατόν περισσότερες πληροφορίες και εργαλεία που θα βοηθήσουν στο ταξίδι προς την απόκτηση νέας γνώσης.

Θερμές ευχαριστίες στο Δήμο Στροβόλου και το Γραφείο Επίτροπου Περιβάλλοντος για την πρωτοβουλία και την στήριξη της δράσης, τη Διεύθυνση Δημοτικής Εκπαίδευσης του Υπουργείου Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας και την πολύτιμη καθοδήγηση της Μονάδας Εκπαίδευσης για το Περιβάλλον και την Αειφόρο Ανάπτυξη και την επιστημονική επιμέλεια των κειμένων.

Ανθή Χαραλάμπους

Πρόεδρος ΔΣ ΚυκλοΟΙΚΟδρόμιο

Πρόλογος Γραφείου Επίτροπου Περιβάλλοντος

Αντωνία Θεοδοσίου

Η ανθρωπότητα βρίσκεται αντιμέτωπη με τη μεγαλύτερη πρόκληση, αυτήν της κλιματικής κρίσης που δεν αφορά μόνο φυσικές καταστροφές, ακραία καιρικά φαινόμενα και κατακόρυφη απώλεια βιοποικιλότητας αλλά απειλεί και την ανθρώπινη ζωή. Είναι σημαντικό να προσδιορίσουμε τις έννοιες «ανάπτυξη» και «περιβάλλον» ως ισότιμες και παράλληλες, και είναι αυτή η συνειδητοποίηση που θα βοηθήσει εμάς και τις επόμενες γενιές να σκεφτόμαστε με κριτική σκέψη για το πώς να δημιουργήσει μια βιώσιμη οικονομία, μια βιώσιμη κοινωνία, ένα βιώσιμο περιβάλλον, ένα αειφόρο παρόν και μέλλον.

Στο πλαίσιο, λοιπόν, αυτής της αναγκαιότητας για βιώσιμη, φιλική προς το περιβάλλον ανάπτυξη κινούνται οι 17 Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών και είναι καθήκον μας να εμπνεύσουμε και να δώσουμε τα εφόδια στα παιδιά μας να αναλάβουν δράση για την προώθηση και την εφαρμογή τους, προσδοκώντας ένα μέλλον όπου η ανάπτυξη θα συνυπάρχει εναρμονισμένα με την προστασία του περιβάλλοντος σε έναν κόσμο δικαιότερο, πιο ειρηνικό και ευημερούντα, σε έναν πιο υγιή πλανήτη.

Θεωρώ, παράλληλα, απαραίτητο να εμφυτεύσουμε μια βαθιά και βιωματική κατανόηση των βιώσιμων πρακτικών στις μαθήτριες και τους μαθητές. Οι 9 αρχές της κυκλικής οικονομίας αποτελούν σημαντικό καθοδηγητικό πλαίσιο προώθησης της υπεύθυνης διαχείρισης πόρων και της μείωσης των αποβλήτων, μέσα από την εξεύρεση δημιουργικών τρόπων επέκτασης της ζωής των προϊόντων, την επισκευή, την ανακατασκευή, την επαναχρησιμοποίηση, τη συντήρηση και την αναβάθμιση των προϊόντων, τη σημασία των εναλλακτικών χρήσεων, την καλλιέργεια σεβασμού προς τη φύση. Εξάλλου, η κυκλική οικονομία ως ιδέα αντλεί την έμπνευσή της από τον ίδιο τον φυσικό κόσμο όπου απουσιάζει η έννοια του «άχρηστου», του «σκουπιδιού». Η φύση δεν παράγει απόβλητα, τα πάντα αποτελούν χρήσιμο πόρο για κάποιον άλλον οργανισμό. Η ενσωμάτωση των αρχών της κυκλικής οικονομίας σε εκπαιδευτικές πρωτοβουλίες εξοπλίζει τα παιδιά, τους μελλοντικούς πολίτες, με τις γνώσεις και τα εργαλεία που χρειάζονται για να γίνουν φύλακες μιας βιώσιμης οικονομίας και κοινωνίας.

Το σχολείο, ως θεσμός κοινωνικού μετασχηματισμού, χρειάζεται να ηγηθεί της πράσινης μετάβασης και είμαι βέβαιη ότι μέσω αυτού του προγράμματος θα αποδειχθεί πόσο ζωτικής σημασίας είναι η εκπαίδευση για τη σημασία της κυκλικής οικονομίας και για την απόκτηση γνώσεων, δεξιοτήτων αλλά και κινήτρων για την εξεύρεση και την εφαρμογή καινοτόμων λύσεων για την προστασία του περιβάλλοντος και τη βιώσιμη ανάπτυξη.

Αντωνία Θεοδοσίου

Επίτροπος Περιβάλλοντος

Περιεχόμενα

ΒΑΣΙΚΟ ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ	1
1. ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ	2
2. ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΚΥΚΛΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	8
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	8
ΓΡΑΜΜΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	10
ΚΥΚΛΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	12
3. ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΚΥΚΛΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	14
ΑΡΧΕΣ ΚΥΚΛΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	14
ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ 9Rs ΚΥΚΛΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ.....	15
Ενημερωτικό γράφημα - Κυκλική οικονομία γιατί;	17
4. ΜΗ ΒΙΩΣΙΜΗ ΚΥΚΛΙΚΟΤΗΤΑ	19
Greenwashing	19
The Rebound Effect	21
5. ΣΤΟΧΟΙ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	22
ΓΕΝΙΚΑ	22
Στόχος 1. Μηδενική Φτώχεια.....	24
Στόχος 2. Μηδενική Πείνα.....	25
Στόχος 3. Καλή Υγεία και Ευημερία	27
Στόχος 4. Ποιοτική Εκπαίδευση.....	28
Στόχος 5. Ισότητα των Φύλων	30
Στόχος 6. Καθαρό Νερό και Αποχέτευση.....	31
Στόχος 7. Φτηνή και Καθαρή Ενέργεια	32
Στόχος 8. Αξιοπρεπής Εργασία και Οικονομική Ανάπτυξη	33
Στόχος 9. Βιομηχανία, Καινοτομία και Υποδομές.....	34
Στόχος 10. Λιγότερες Ανισότητες.....	36
Στόχος 11. Βιώσιμες Πόλεις και Κοινότητες.....	37
Στόχος 12. Υπεύθυνη Κατανάλωση και Παραγωγή.....	39
Στόχος 13. Δράση για το Κλίμα.....	40
Στόχος 14. Ζωή στο Νερό.....	42
Στόχος 15. Ζωή στη Στεριά	43
Στόχος 16. Ειρήνη, Δικαιοσύνη και Ισχυροί Θεσμοί	45
Στόχος 17. Συνεργασία για τους Στόχους.....	46
Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης και Κυκλική Οικονομία	48
5. ΚΥΠΡΟΣ & ΣΤΟΧΟΙ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	51

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ & ΚΥΠΡΟΣ.....	51
ΣΤΟΧΟΙ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΚΥΠΡΟΣ.....	52
6. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ	55
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ.....	58
ΜΕΡΟΣ Α: ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΥΚΛΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	59
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ Α ₁ – ΑΡΝΟΥΜΑΙ (REFUSE) ΚΑΙ ΕΠΑΝΕΞΕΤΑΖΩ (RETHINK).....	60
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ Α ₂ – ΜΕΙΩΝΩ (REDUCE)	66
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ Α ₃ – ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΩ (REUSE)	69
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ Α ₄ – ΕΠΙΔΙΟΡΘΩΝΩ (REPAIR)	74
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ Α ₅ – ΕΠΙΣΚΕΥΑΖΩ/ΑΝΑΚΑΙΝΙΖΩ (REFURBISH).....	80
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ Α ₆ – ΕΠΙΣΚΕΥΑΖΩ/ΑΝΑΚΑΙΝΙΖΩ (REFURBISH)	84
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ Α ₇ – ΒΡΙΣΚΩ ΝΕΑ ΧΡΗΣΗ (REPURPOSE).....	88
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ Α ₈ – ΔΙΝΩ ΝΕΑ ΧΡΗΣΗ ΣΕ ΕΝΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ (REPURPOSE) ..	93
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ Α ₉ – ΑΝΑΚΥΚΛΩΝΩ (RECYCLE)	96
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ Α ₁₀ – GREENWASHING.....	102
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ Α ₁₁ – Ο ΚΥΚΛΟΣ ΖΩΗΣ ΤΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ.....	109
ΜΕΡΟΣ Β: ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ 17 ΣΤΟΧΟΥΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΩΝ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΕΘΝΩΝ	115
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ Β ₁ – ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ	116
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ Β ₂ – ΤΟ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥ ΑΠΟΤΥΠΩΜΑ	120
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ Β ₃ – ΤΟ ΤΑΞΙΔΙ ΤΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ.....	124
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ Β ₄ – ΜΑΘΑΙΝΩ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	129
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	149

ΒΑΣΙΚΟ ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ

1. ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

Η παράγραφος αυτή απαντά ορισμένα σημαντικά ερωτήματα, για τον Οδηγό εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων που έχετε στα χέρια σας.

- Γιατί ετοιμάσθηκε το συγκεκριμένο εκπαιδευτικό υλικό;
- Πώς θα αξιοποιηθεί το συγκεκριμένο εκπαιδευτικό υλικό στο σχολείο και ειδικότερα μέσα από το Αναλυτικό Πρόγραμμα;
- Πώς αναπτύσσεται το εκπαιδευτικό υλικό σε σχέση με το Αναλυτικό Πρόγραμμα;
- Πώς διασυνδέεται το εκπαιδευτικό υλικό με τους δείκτες επάρκειας και επιτυχίας και τα μαθησιακά αποτελέσματα του Αναλυτικού Προγράμματος;
- Πώς δομείται η κάθε θεματική ενότητα;
- Βασικές επισημάνσεις προς τους εκπαιδευτικούς.

Το εκπαιδευτικό υλικό για τις αρχές της κυκλικής οικονομίας και τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών αποτελεί συλλογική προσπάθεια διαφόρων οργανισμών (ΚυκλΟΙΚΟδρόμιο, Μονάδα Εκπαίδευσης για το Περιβάλλον και την Αειφόρο Ανάπτυξη (Παιδαγωγικό Ινστιτούτο), Γραφείο Επίτροπου Περιβάλλοντος και Δήμου Στροβόλου), συμβάλλοντας στην καλύτερη επεξεργασία του θέματος. Επιδιώκει να βοηθήσει τους/τις εκπαιδευτικούς να προσεγγίσουν το συγκεκριμένο ζήτημα μέσα από σύγχρονες παιδαγωγικές προσεγγίσεις και διδακτικές στρατηγικές, με αποτέλεσμα το σύνολο των εκπαιδευτικών να αποκτήσουν την ικανότητα αντίληψης, του ρόλου και της ευθύνης σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο, όσον αφορά στις αρχές της κυκλικής οικονομίας και τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών με αποτέλεσμα τη μείωση αποβλήτων και την διατήρηση των φυσικών πόρων του πλανήτη μας.

Το συγκεκριμένο εκπαιδευτικό υλικό συνιστά ένα ολοκληρωμένο εκπαιδευτικό βοήθημα, ο σχεδιασμός και η συγγραφή του οποίου έγινε με γνώμονα τα νέα δεδομένα που διαμορφώνονται στην εκπαίδευση του τόπου μας, μέσω της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης και των εξελίξεων στην εκπαιδευτική μεταρρύθμιση, με την εισαγωγή δεικτών επιτυχίας και επάρκειας στην εκπαιδευτική διαδικασία στοχεύοντας στην αναβάθμιση της κυπριακής εκπαίδευσης.

Η επιλογή των αρχών της κυκλικής οικονομίας και των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης ως αντικείμενου μελέτης του συγκεκριμένου εκπαιδευτικού υλικού αποτελεί απόρροια διαφόρων παραγόντων που σχετίζονται με:

- Το γεγονός ότι μια από τις μεγαλύτερες προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Κυπριακή Δημοκρατία είναι η παραγωγή και η διαχείριση των δημοτικών αποβλήτων.
- Το υψηλό επίπεδο παραγόμενων δημοτικών αποβλήτων ανά κάτοικο το χρόνο και των συγκριτικά χαμηλών ποσοστών συλλογής για ανακύκλωση, σε σχέση με τους υψηλούς στόχους που έχει θέσει η ΕΕ.

- Τις προσπάθειες που καταβάλλονται στον τόπο μας όσον αφορά στην ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των πολιτών αναφορικά με τη σωστή διαχείριση αποβλήτων.
- Τη συνειδητοποίηση της ανάγκης για διαμόρφωση ενός νέου τρόπου σκέψης και υιοθέτησης καθημερινών συνηθειών και καταναλωτικών συμπεριφορών οι οποίες θα συνάδουν με το βασικό ζητούμενο της αειφόρου ανάπτυξης για βελτίωση της ποιότητας ζωής μας και του περιβάλλοντος γενικότερα.
- Την εισαγωγή στην κυπριακή Εκπαίδευση του προγράμματος σπουδών για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση και την Αειφόρο Ανάπτυξη.
- Τη διασύνδεση του συγκεκριμένου ζητήματος με πολλά άλλα περιβαλλοντικά ζητήματα και θέματα της αειφόρου ανάπτυξης όπως είναι η παραγωγή και κατανάλωση και η αστική ανάπτυξη.

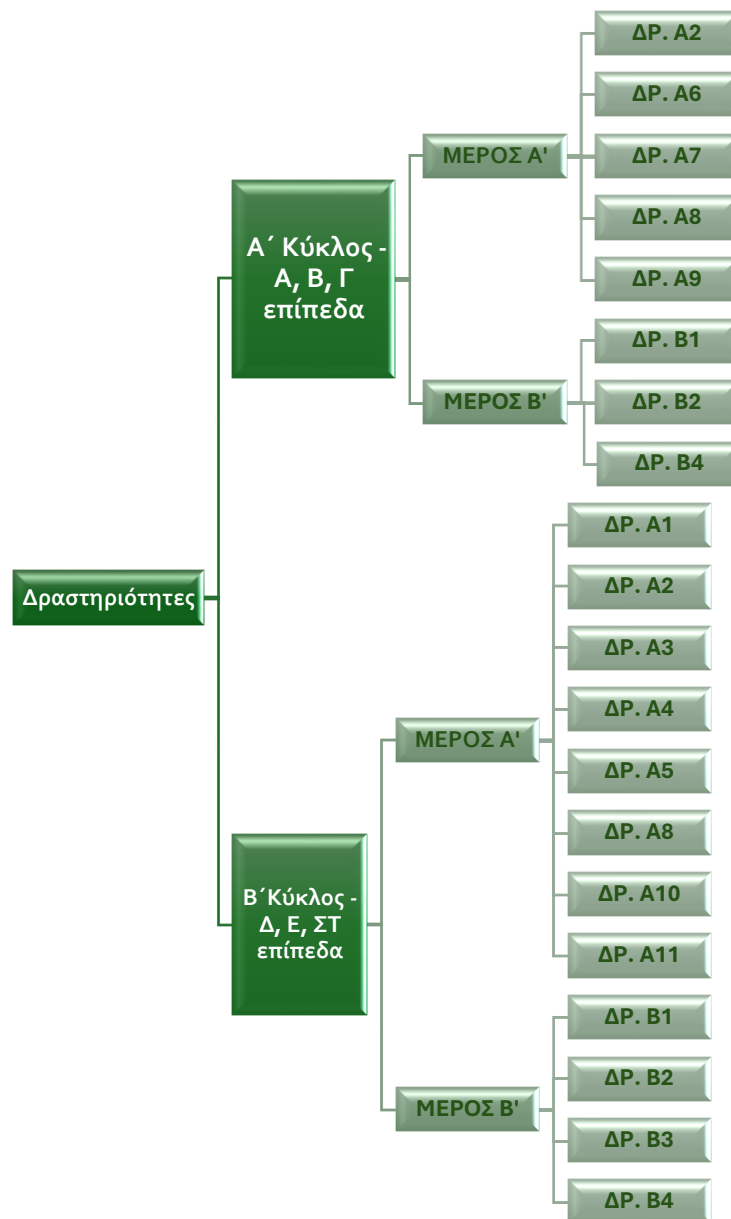
Στο εκπαιδευτικό υλικό για τις αρχές της κυκλικής οικονομίας και των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης δίνεται έμφαση τόσο στο γνωσιολογικό επίπεδο όσο και στην ευαισθητοποίηση των μαθητών/τριών, στην απόκτηση στάσεων και δεξιοτήτων ζωής, συμμετοχής και δράσης. Βασική επιδίωξη αποτελεί να καταστούν οι αυριανοί πολίτες υπεύθυνοι για τις αποφάσεις και τις επιλογές τους, έτσι ώστε να έχουν την ικανότητα να διαμορφώσουν τις συνθήκες ζωής τους με γνώμονα την αειφόρο ανάπτυξη.

Το εκπαιδευτικό υλικό για τις αρχές της κυκλικής οικονομίας και των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης αποτελείται από δύο μέρη:

- A)** Το πληροφοριακό – ενημερωτικό μέρος για τα θέματα όπως είναι η κυκλική οικονομία και οι αρχές της, οι στόχοι βιώσιμης ανάπτυξης, η υφιστάμενη κατάσταση στην Κύπρο και η Ευρωπαϊκή πολιτική και στόχοι.
- B)** Το παιδαγωγικό μέρος το οποίο αποτελείται από 2 μέρη και 15 εκπαιδευτικές δραστηριότητες καλύπτοντας όλα τα επίπεδα - τάξεις της Δημοτικής Εκπαίδευσης και εξετάζοντας διάφορες πτυχές που αφορούν την κυκλική οικονομία και τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών.

Το εκπαιδευτικό υλικό για τις αρχές της κυκλικής οικονομίας και τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης και οι δραστηριότητες που το αποτελούν, αποσκοπούν στην ενημέρωση των εκπαιδευομένων αναφορικά με την κυκλική οικονομία και τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης. Δια μέσου των δραστηριοτήτων επιδιώκεται η ευαισθητοποίηση και ο προβληματισμός των μαθητών/τριών όσον αφορά καλές πρακτικές για την κυκλική οικονομία, με απώτερο σκοπό την υιοθέτηση υγιών στάσεων και την ανάληψη δράσεων για την μείωση των αποβλήτων και την προστασία του περιβάλλοντος.

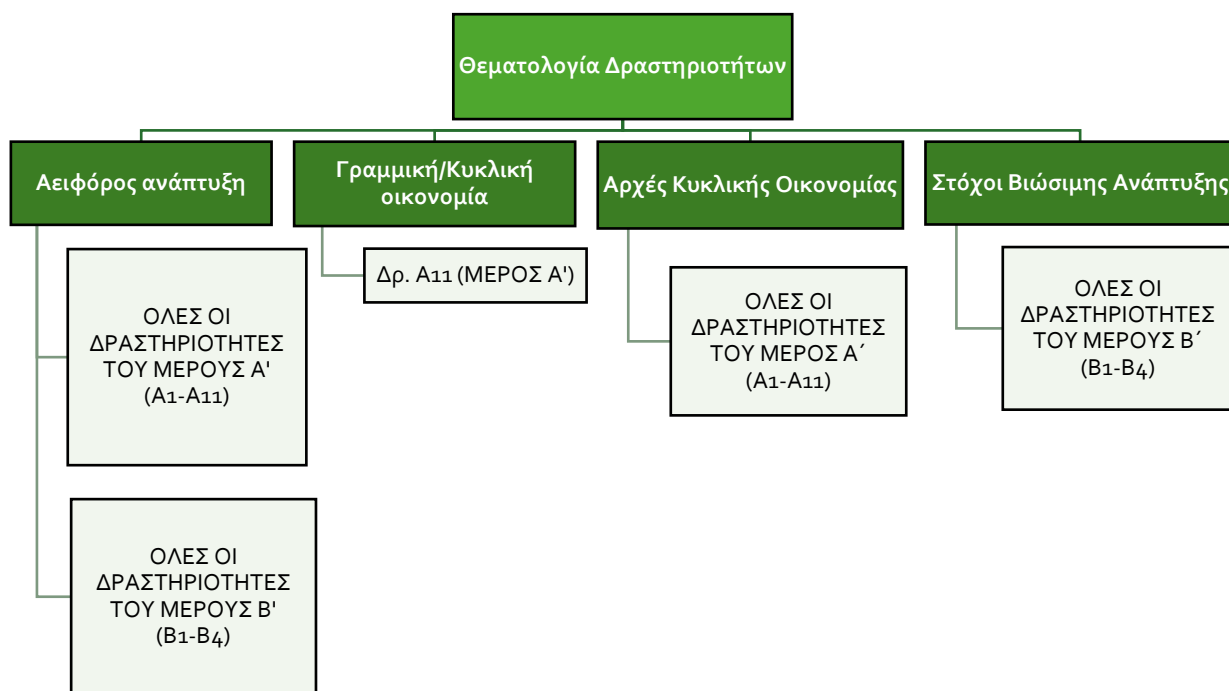
Στο εκπαιδευτικό πακέτο για τις αρχές της κυκλικής οικονομίας και των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης υπάρχουν δραστηριότητες για κάθε επίπεδο δημοτικής εκπαίδευσης (Εικόνα 1).

Εικόνα 1: Επίπεδα Δραστηριοτήτων του Οδηγού

Η θεματολογία των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων διακρίνεται σε τέσσερις κατηγορίες (Εικόνα 2):

- αιεφόρος ανάπτυξη,
- γραμμική οικονομία/κυκλική οικονομία (διάγραμμα της πεταλούδας, βιολογικός/τεχνολογικός κύκλος, απόβλητο ως πρώτη ύλη),
- αρχές κυκλικής οικονομίας (Αρνούμαι, Επανεξετάζω, Μειώνω, Επαναχρησιμοποιώ, Επιδιορθώνω, Επισκευάζω, Ανακατασκευάζω, Βρίσκω νέα χρήση, Ανακυκλώνω),
- Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης.

Εικόνα 2: Θεματολογία Δραστηριοτήτων

Όλες οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες αναπτύσσονται μέσα από ένα ποικίλο φάσμα διδακτικών τεχνικών της Εκπαίδευσης για το Περιβάλλον και την Αειφόρο Ανάπτυξη όπως η μελέτη πεδίου, τα παιχνίδια προσομοίωσης, η συζήτηση, η χαρτογράφηση εννοιών κ.α.

Για σκοπούς διευκόλυνσης των εκπαιδευτικών στην οργάνωση της μαθησιακής τους πορείας, το εκπαιδευτικό υλικό περιγράφεται και συνοδεύεται από φύλλα εργασίας για τον/την μαθητή/τρια. Συγκεκριμένα κάθε εκπαιδευτική πρόταση έχει τη δική της αυτοτέλεια και αναπτύσσεται ως ακολούθως:

- **Σκοπός**
- **Επιμέρους στόχοι**
- **Πυρηνικές έννοιες**
- **Μαθησιακά αποτελέσματα**
- **Τάξεις στις οποίες μπορεί να εφαρμοσθεί**
- **Μέσα/υλικά που απαιτούνται**
- **Χρονική διάρκεια**
- **Περιγραφή της δραστηριότητας (στάδια εργασίας)**
- **Φύλλα εργασίας**

Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι, οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες για τις αρχές της κυκλικής οικονομίας και των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης, αποτελούν ιδέες οι οποίες μπορούν να αξιοποιηθούν από τον/την εκπαιδευτικό ποικιλοτρόπως και σύμφωνα πάντα

με το τοπικό ειδικό πλαίσιο λειτουργίας της σχολικής μονάδας και λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαίτερες ανάγκες και ενδιαφέροντα της ομάδας του/της. Τα παραδείγματα που αναφέρονται απορρέουν από την κυπριακή πραγματικότητα και ως εκ τούτου μπορούν να βοηθήσουν τους/τις μαθητές/τριες στην αντιμετώπιση του προβλήματος και στη λήψη μέτρων με γνώμονα τη βελτίωση της ποιότητας ζωής τους.

Λαμβάνοντας υπόψη τις αλλαγές που συντελούνται στην κυπριακή εκπαίδευση στοχεύοντας στην αναβάθμιση της εκπαιδευτικής διαδικασίας με την εισαγωγή δεικτών επάρκειας και επιτυχίας, τα μαθησιακά αποτελέσματα των προτεινόμενων εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων που αποτελούν το εκπαιδευτικό υλικό είναι συνδεδεμένα με τους δείκτες επάρκειας και επιτυχίας του Αναλυτικού Προγράμματος (ΑΠ) της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΠΕ/ΕΑΑ). Οι δείκτες επιτυχίας και επάρκειας του ΑΠ της ΠΕ/ΕΑΑ μπορούν να επιτευχθούν δια μέσου των προτεινόμενων εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων.

Ενδεικτικό παράδειγμα στα πλαίσια διαμόρφωσης της πρώτης εκπαιδευτικής δραστηριότητας του Μέρους Β' του παρόντος εκπαιδευτικού υλικού παρουσιάζεται πιο κάτω:

Δραστηριότητα Β1: Βιώσιμες Κοινότητες (ΜΕΡΟΣ Β΄)

Σκοπός δραστηριότητας: Σκοπός της δραστηριότητας είναι οι μαθητές και μαθήτριες να ευαισθητοποιηθούν για τη ρύπανση του φυσικού περιβάλλοντος και των πόλεων στις οποίες ζουν, καθώς και να δρουν ατομικά και συλλογικά για να συμβάλουν στη μετατροπή της πόλης τους σε μία πράσινη και βιώσιμη κοινότητα, καθαρή από καυσαέρια και απορρίμματα.

Δείκτης Επιτυχίας	Επιμέρους δείκτες επιτυχίας	Δείκτες επάρκειας Οι μαθητές θα διδαχθούν:	Επιδιωκόμενα Μαθησιακά αποτελέσματα από τον Οδηγό Εφαρμογής του Προγράμματος Σπουδών της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης/ Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη για την Ενότητα: Αστική Ανάπτυξη
1. Οι μαθητές και μαθήτριες να είναι σε θέση να αναγνωρίζουν τις παραμέτρους και διαστάσεις ενός περιβαλλοντικού ζητήματος/ζητήματος αειφόρου ανάπτυξης και να αποτιμούν κριτικά τις προτεινόμενες δράσεις/ενέργειες.	1.1. Επισημαίνουν και αναλύουν ένα περιβαλλοντικό ζήτημα/ ζήτημα αειφόρου ανάπτυξης στα χαρακτηριστικά και τα αίτιά του. 1.2. Αναλύουν τις συνέπειες και συνηθισμένες ενός ζητήματος, στο τοπικό τους πλαίσιο, όπως επίσης σε εθνικό αλλά και σε παγκόσμιο επίπεδο.	1.1.1 Προσδιορισμός της έννοιας «περιβαλλοντικό ζήτημα/ ζήτημα αειφόρου ανάπτυξης» 1.1.2 Προσδιορισμός της έννοιας «περιβαλλοντικές συνέπειες» & «περιβαλλοντικές διαστάσεις».	<ul style="list-style-type: none">• Αναφορά σε περιβαλλοντικά ζητήματα που αντιμετωπίζει η κοινότητα/πόλη τους• Εξέταση και ανάλυση φωτογραφιών που απεικονίζουν τα περιβαλλοντικά προβλήματα της πόλης τους• Αξιοποίηση φωτογραφικού υλικού για διερεύνηση περιβαλλοντικών ζητημάτων που υπάρχουν στην κοινότητά τους

2. ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΚΥΚΛΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο άνθρωπος πάντα χρησιμοποιούσε τους φυσικούς πόρους της Γης για να ικανοποιήσει τις ζωτικές του ανάγκες. Η βιομηχανική και τεχνολογική επανάσταση των δύο τελευταίων αιώνων είχαν ως αποτέλεσμα τη σταδιακή, αλλά συνεχώς αυξανόμενη εντατικοποίηση της εκμετάλλευσης του φυσικού πλούτου με ανεξέλεγκτο τρόπο (ΕΚΔΔΑ, nd). Οι πεπερασμένες δυνατότητες του περιβάλλοντος να αυτοαναπαράγεται, έγιναν αντιληπτές τα τελευταία πενήντα χρόνια, όταν έγιναν αισθητές οι σοβαρές επιπτώσεις της ανθρώπινης δραστηριότητας στο περιβάλλον και αναδραστικά στον ίδιο τον άνθρωπο (ΕΚΔΔΑ, nd). Έτσι, είμαστε σήμερα αντιμέτωποι με την παρακμή των φυσικών πόρων και ένα μη βιώσιμο μοντέλο κατανάλωσης, την αύξηση ανθρώπινου πληθυσμού, την αποψίλωση των δασών, την εξάλειψη ειδών και απώλεια βιοποικιλότητας, και την κλιματική αλλαγή όπου υποδεικνύουν την ανάγκη μετάβασης σε ένα βιώσιμο οικονομικό μοντέλο παραγωγής και κατανάλωσης.

Είναι αδιαμφισβήτητο το ότι οι πόροι του πλανήτη μας είναι πεπερασμένοι και πως η επέκταση ανθρώπινων πολιτισμών, αγνοώντας τα περιβαλλοντικά όρια μπορούν να οδηγήσουν στην εξαφάνιση τους (π.χ. Μινωικός πολιτισμός της Κρήτης, πολιτισμός των Μάγια). Το γλυκό νερό αποτελεί μόνο το 2,5% του συνολικού όγκου του παγκόσμιου νερού, με 70% αυτού του γλυκού νερού να έχει τη μορφή πάγου και μόνιμης χιονοκάλυψης δίνοντας μας πρόσβαση μόνο σε 200.000 km³ γλυκού νερού (Ruz, 2011). Ο Οργανισμός Τροφίμων και Γεωργίας των Ηνωμένων Εθνών προβλέπει ότι έως το 2025, 1,8 δισεκατομμύρια άνθρωποι θα ζουν σε χώρες ή περιοχές με απόλυτη λειψυδρία (Ruz, 2011). Επίσης, ο φόβος να φτάσουν στο τέλος τους τα αποθέματα που μπορούν να εξορυχθούν, συνεχίζει να στοιχειώνει την πετρελαϊκή βιομηχανία. Η Στατιστική Ανασκόπηση της Παγκόσμιας Ενέργειας της BP τον Ιούνιο μέτρησε το συνολικό παγκόσμιο πετρέλαιο σε 188,8 εκατομμύρια τόνους, από αποδεδειγμένους πόρους πετρελαίου στο τέλος του 2010 (Ruz, 2011). Αυτό είναι αρκετό μόνο για το πετρέλαιο για τα επόμενα 46,2 χρόνια, εάν η παγκόσμια παραγωγή παραμείνει στο τρέχον ρυθμό (Ruz, 2011). Παρόμοια εικόνα με το πετρέλαιο υπάρχει για το φυσικό αέριο, με το φυσικό αέριο σε αποδεδειγμένα αποθέματα, να δύναται να καλύψει 58,6 χρόνια παγκόσμιας παραγωγής (Ruz, 2011). Ακόμα ένα παράδειγμα είναι τα φωσφορικά πετρώματα. Οι επιστήμονες από την Παγκόσμια Πρωτοβουλία Έρευνας για τον Φώσφορο προβλέπουν ότι θα ξεμείνουμε από φώσφορο σε 50 έως 100 χρόνια, εκτός εάν βρεθούν νέα αποθέματα του στοιχείου (Ruz, 2011). Αντιμετωπίζουμε περιορισμούς σε εφοδιασμό τα επόμενα χρόνια σε 44 από τα 118 στοιχεία, όπως πολύτιμα μέταλλα και άλλα στοιχεία που είναι απαραίτητα για την ζωή, κάνοντας απαραίτητη την βιώσιμη διαχείριση της εξαγωγής, χρήσης, επαναχρησιμοποίησης και διασποράς τους (Μπουκουβάλα, 2017). Η μη βιώσιμη κατανάλωση των εξαντλήσιμων πόρων, όπου χρειαζόμαστε 1.6 κόσμους για να καλύψουμε τις ανάγκες μας και η αύξηση του παγκόσμιου πληθυσμού, ενισχύουν την ανάγκη για προστασία και σωστή διαχείριση των πόρων (Earth Overshoot Day, 2024).

Οι περιβαλλοντικές προκλήσεις που αντιμετωπίζουμε, ενδυναμώνουν περαιτέρω την ανάγκη προστασίας και σωστής διαχείρισης πόρων. Συγκεκριμένα, η αλλαγή του κλίματος είναι μια από τις μεγαλύτερες απειλές που αντιμετωπίζει ο πλανήτης. Αν η θερμοκρασία της γης αυξηθεί περισσότερο από 2 °C σε σχέση με τα προβιομηχανικά επίπεδα, η κλιματική αλλαγή πιθανόν να καταστεί μη αναστρέψιμη, με ανυπολόγιστες μακροπρόθεσμες συνέπειες (IPCC, 2024). Επίσης, οι αλλαγές θερμοκρασίας αλλοσυνδέονται με αλλαγές σε περιβαλλοντικές διεργασίες, όπως η βροχόπτωση και τα ακραία καιρικά φαινόμενα, ενδυναμώνοντας τις αρνητικές συνέπειες και την επείγουσα ανάγκη για δράσεις. Στην Κύπρο, η μέση ετήσια θερμοκρασία για την περίοδο 2001-2008 έχει αυξηθεί κατά 0,9 °C σε σχέση με την περίοδο 1981-1990 (Υπουργείο Γεωργίας Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος, 2010). Η μέση ετήσια θερμοκρασία της Κύπρου την περίοδο 1981-2010 ήταν 18,6 °C ή κατά 1,4 °C ψηλότερη από την κανονική (17,2 °C) της περιόδου 1961-1990 (Ελεγκτική Υπηρεσία της Δημοκρατίας, nd). Σύμφωνα με την ιστορική συμφωνία του Παρισιού για την κλιματική αλλαγή, 196 χώρες δεσμεύτηκαν να μειώσουν σημαντικά τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου τους, με στόχο να περιορίσουν την υπερθέρμανση του πλανήτη στους 2 °C πάνω από τα προ-βιομηχανικά επίπεδα, κατά προτίμηση 1,5 °C (UN Climate change, 2024). Ωστόσο, αποκλίνουμε αρκετά από αυτό το σημείο και ο τρέχον ρυθμός θέρμανσης συνεχίζεται, και υπολογίζεται πως ο κόσμος θα φτάσει στην υπερθέρμανση του πλανήτη κατά 1,5°C περίπου το 2040 (IPCC, 2024).

Για επίτευξη του περιορισμού της αύξησης της θερμοκρασίας μέχρι 1,5°C, οι παγκόσμιες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου πρέπει να μειωθούν κατά **43% έως το 2030** και κατά **84% έως το 2050** σε σύγκριση με τα επίπεδα του 2019, ενώ θα πρέπει να επιτευχθούν παγκόσμιες καθαρές μηδενικές εκπομπές στις αρχές της δεκαετίας του 2050 (IPCC, 2024). **Η κλιματική αλλαγή έχει ευρείες επιπτώσεις στον κοινωνικό-οικονομικό ιστό και τα οικοσυστήματα της Ευρώπης, ενώ η περιοχή θερμαίνεται με διπλάσιους ρυθμούς από τον παγκόσμιο μέσο όρο από τη δεκαετία του 1980** (WMO, 2022).

Οι τρέχουσες εκπομπές συνεχίζουν να αυξάνονται, και με τις τρέχουσες τάσεις, θα οδηγήσουν σε αύξηση 3-4 °C στις παγκόσμιες θερμοκρασίες κατά το 2100. Ακόμα κι αν όλες οι χώρες επρόκειτο να εφαρμόσουν πλήρως τις δεσμεύσεις τους για μετριασμό, τα επίπεδα εκπομπών το 2030 θα υπερέβαιναν σημαντικά τον στόχο των 1,5 °C.

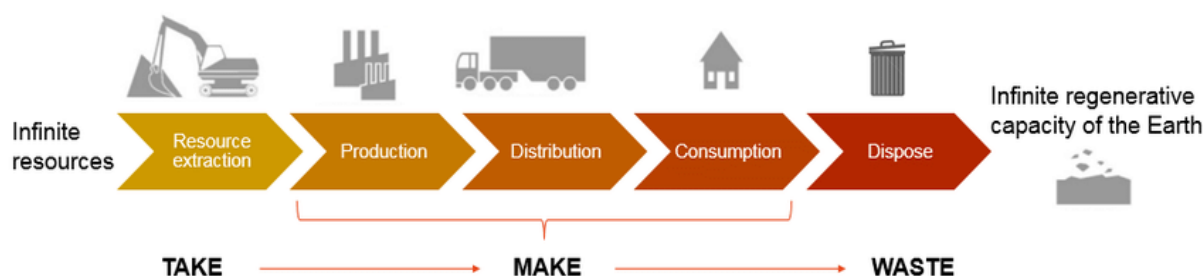
Επιπλέον, άλλες προκλήσεις που αντιμετωπίζουμε είναι η αποψίλωση των δασών και η απώλεια βιοποικιλότητας που όχι μόνο είναι αλληλένδετα, αλλά επηρεάζονται από την κλιματική αλλαγή και την εξόρυξη πόρων. Συγκεκριμένα, μεταξύ 2000-2013, χάθηκαν 2,3 εκατομμύρια τετραγωνικά χιλιόμετρα δασικής κάλυψης σε σύγκριση με σχεδόν αμελητέα 0,8 εκατομμύρια τετραγωνικά χιλιόμετρα δασικής αποκατάστασης (Hansen, 2013) και 42% των χερσαίων ειδών ζώων και φυτών μειώθηκε σε μέγεθος πληθυσμού την τελευταία δεκαετία (Ipdes, 2018).

Οι σημερινές περιβαλλοντικές προκλήσεις σε συνδυασμό με την πεπερασμένη ποσότητα φυσικών πόρων υποδηλώνουν την ανάγκη για ένα οικονομικό μοντέλο και μία οικονομία παραγωγής και κατανάλωσης όπου η αξία πόρων, υλικών και προϊόντων διατηρείται όσο το δυνατόν περισσότερο και όταν φτάσουν στο τέλος της χρήσης, επιστρέφουν

αποτελεσματικά (ή ανατροφοδοτούνται) πίσω στο σύστημα. Δυστυχώς όμως, το τρέχον μοντέλο παραγωγής δεν ακολουθεί αυτές τις αρχές.

ΓΡΑΜΜΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Η υφιστάμενη μας οικονομία είναι βασισμένη σε ένα συμβατικό οικονομικό μοντέλο, γνωστό ως γραμμική οικονομία, ένα γραμμικό μοντέλο κατανάλωσης πόρων που βασίζεται στην ολοένα και περισσότερη χρήση και απόρριψη φυσικών πόρων. Η γραμμική οικονομία αναφέρεται στο παραδοσιακό βιομηχανικό μοντέλο που ακολουθεί μια διαδικασία «παίρνω, φτιάχνω, χρησιμοποιώ και απορρίπτω» κατά την οποία οι πρώτες ύλες παράγονται, μετατρέπονται σε προϊόντα και αφού χρησιμοποιηθούν, τα προϊόντα συνήθως απορρίπτονται ως απόβλητα (Ellen Macarthur Foundation, 2024; Wautelet, 2018) (Εικόνα 3).

Εικόνα 3: Μοντέλο Γραμμικής Οικονομίας (Πηγή: Wautelet, 2018)

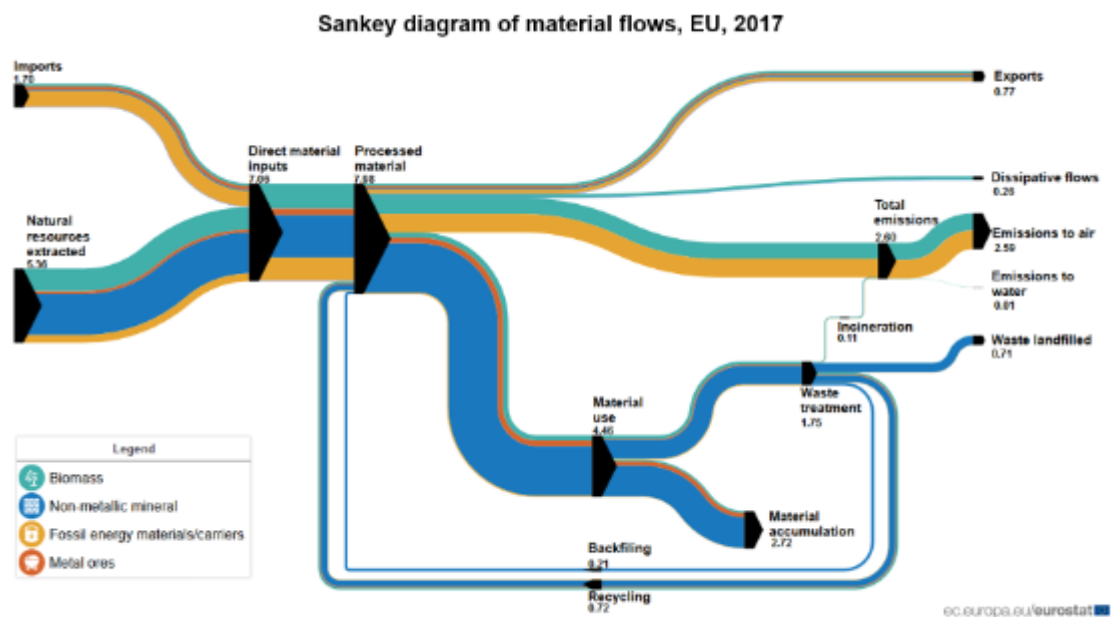
Μέσα στο μεγαλύτερο μέρος του περασμένου αιώνα, η μείωση των πραγματικών τιμών των πόρων, σε σχέση με το κόστος εργασίας, υποστήριξε την ανάπτυξη και δημιουργία του τρέχον σπάταλου συστήματος οικονομίας. Δεδομένης της ευκολίας απόκτησης νέων υλικών και φτηνής απόρριψης αποβλήτων, η επαναχρησιμοποίηση υλικών δεν ήταν σημαντική οικονομική προτεραιότητα (Wautelet, 2018; Ellen Macarthur Foundation, 2024; EPRS, 2024).

Συγκεκριμένα, οι φθινοί και άφθονοι (φαινομενικά) πόροι οδήγησαν τη βιομηχανία και τις επιχειρήσεις να παράγουν και να προωθούν στους πελάτες τους ολοένα και περισσότερα καταναλωτικά αγαθά και προϊόντα. Το τρέχον μοντέλο «παίρνω, φτιάχνω, χρησιμοποιώ και απορρίπτω» δημιουργεί σημαντικές απώλειες πόρων και σε αυτό το παραγωγικό μοντέλο δε λαμβάνονται υπόψη καθόλου οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις για ελαχιστοποίηση της παραγωγής αποβλήτων, κατά τη διάρκεια της χρήσης και της απόρριψης ενός προϊόντος μετά τον κύκλο ζωής του. Αποδίδεται ελάχιστη σημασία στο να διασφαλιστεί η επαναχρησιμοποίηση των απορριπτόμενων προϊόντων ή η επανένταξη τους για ένταξη τους πίσω στη παραγωγική διαδικασία ως πρώτη ύλη (Wautelet, 2018; Ellen Macarthur Foundation, 2024).

Οι χώρες χρησιμοποιούν υλικά τα οποία είτε παράγονται εγχώρια είτε εισάγονται από άλλες χώρες και τα υλικά αυτά δέχονται περαιτέρω επεξεργασία (π.χ. για παροχή ενέργειας ή για μεταποίηση σε άλλες πρώτες ύλες και προϊόντα). Τα υλικά αυτά είτε καταναλώνονται άμεσα (π.χ. σε συσκευασίες, μπαταρίες, κλπ.), είτε διατηρούνται για

μεγαλύτερο χρονικό διάστημα σε προϊόντα μεγαλύτερης διάρκειας, όπως σε ηλεκτρικά είδη, έπιπλα, κτήρια και υποδομές.

Στη γραμμική οικονομία, τα υλικά αυτά, καταλήγουν αργά ή γρήγορα – μετά τον κύκλο ζωής τους - ως απόβλητα σε διάφορες μονάδες διαχείρισης αποβλήτων. Ένα ποσοστό από αυτά ανακυκλώνεται και επαναχρησιμοποιείται, όμως τα υπόλοιπα υλικά χάνονται από την οικονομία, είτε ως εκπομπές, είτε καταλήγουν στις χωματερές (Eurostat, 2020). Στην ΕΕ, ανακυκλώνονται περίπου μόνο 0,7 γιγατόνοι αποβλήτων ετησίως, σε σύγκριση με τους 7,4 γιγατόνους υλικών που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή προϊόντων (1 Gigaton = 1 δισεκατομμύριο τόνους) (EPRS, 2024) (Εικόνα 4).

Flow runs left to right; the width of the bands is proportional to the weight of materials flowing, data in billions of tonnes

Εικόνα 4: Material flow diagram for EU (Πηγή: Eurostat, 2020)

Οι παγκόσμιες μεγατάσεις είναι αλληλένδετες και αλλάζουν και αλλάζουν το παγκόσμιο επιχειρηματικό περιβάλλον και την βιωσιμότητα των επιχειρήσεων. Τα ιστορικά και τρέχοντα πρότυπα χρήσης φυσικών πόρων στην γραμμική οικονομία, έχουν ως αποτέλεσμα ολοένα αυξανόμενες αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον και την ανθρώπινη υγεία. Η αύξηση του παγκόσμιου πληθυσμού, η αστυφιλία, η εξόρυξη και η επεξεργασία υλικών, καυσίμων και τροφίμων – για την κάλυψη των τρεχουσών αναγκών - αποτελούν περίπου το ήμισυ των συνολικών παγκόσμιων εκπομπών αερίων θερμοκηπίου (δεν συμπεριλαμβάνονται οι κλιματικές επιπτώσεις που σχετίζονται με τη χρήση γης) και περισσότερο από το 90% της απώλειας βιοποικιλότητας και της εξάντλησης των υδάτινων πόρων. Εκτιμάται ότι το 11% των παγκόσμιων ειδών χάθηκαν έως το 2010 λόγω της παγκόσμιας χρήσης γης (UN, 2019). Επίσης, κατά την παραγωγή αγαθών, σημαντικοί όγκοι υλικών συνήθως χάνονται στην αλυσίδα μεταξύ εξόρυξης και παραγωγής τελικών προϊόντων (EPRS, 2024).

Ως εκ τούτου η μετάβαση της οικονομίας σε ένα πιο βιώσιμο τρόπο λειτουργίας είναι αδιαμφισβήτητη, επείγουσα και προφανώς αναγκαία (Wautelet, 2018; Ellen Macarthur Foundation, 2024).

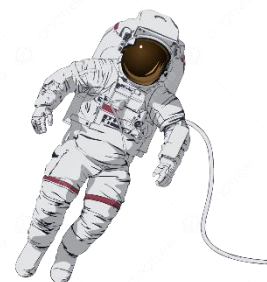
ΚΥΚΛΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Σε μία κυκλική οικονομία, ο κύριος στόχος είναι να διατηρηθεί όσον το δυνατόν περισσότερη αξία από πόρους, υλικά και προϊόντα μέσα στην οικονομία. Τα προϊόντα και τα υλικά διατηρούνται σε παραγωγική χρήση για όσο το δυνατόν περισσότερο, και όταν φτάσουν στο τέλος της χρήσης, επιστρέφουν αποτελεσματικά (ή ανατροφοδοτούνται) πίσω στο παραγωγικό σύστημα. Η κυκλική οικονομία στοχεύει να βασίζεται σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, ελαχιστοποιεί, παρακολουθεί και εξαλείφει τη χρήση τοξικών χημικών ουσιών και εξαλείφει τα απόβλητα με προσεκτικό σχεδιασμό (Wautelet, 2018; Ellen Macarthur Foundation, 2024).

Το 1966 ο *Kenneth Boulding*, ένας οικονομολόγος, έδωσε μια διάλεξη που έγινε διάσημη: *The Economics of the Coming Spaceship Earth* (Boulding, 2013), όπου αντιπαρέβαλε μια «ανοιχτή» οικονομία και μια «κλειστή» οικονομία. Την «ανοιχτή» οικονομία την ονόμασε «οικονομία καουμπόη», όπου ο καουμπόη είναι συμβολικός των απαραίτητων πεδιάδων και επίσης συνδέθηκε με απερίσκεπτη, εκμεταλλευτική, ρομαντική και βίαιη συμπεριφορά, που είναι χαρακτηριστικό των ανοιχτών κοινωνιών. Η «κλειστή» οικονομία του μέλλοντος μπορεί να ονομαστεί «spaceship» οικονομία, όπου η γη έχει γίνει ένα ενιαίο διαστημόπλοιο, χωρίς απεριόριστους πόρους. Οι άνθρωποι πρέπει να βρουν τη θέση τους σε ένα κυκλικό οικολογικό σύστημα που να είναι ικανό για συνεχή παραγωγή υλικών. Ο *Kenneth Boulding* δήλωσε ότι οι οικονομολόγοι, ως επί το πλείστον, δεν κατάφεραν να ασχοληθούν με τις τελικές συνέπειες της μετάβασης από την **ανοιχτή** στη **κλειστή** οικονομία.

Πηγή: <https://www.yourdictionary.com/articles/cowboy-sayings-humor>

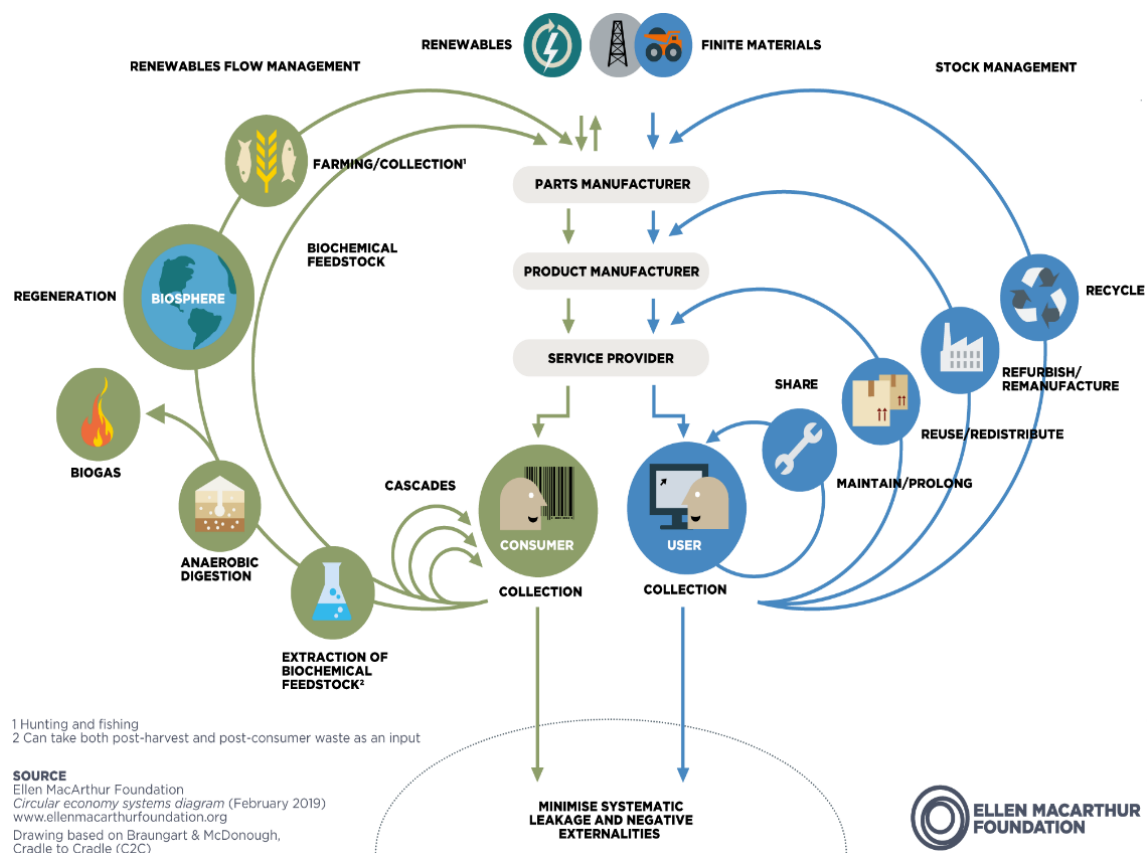

Πηγή: https://pngtree.com/freepng/astronaut-in-space-astronaut-space-suit-spaceman_8419447.html

Η κυκλική οικονομία μπορεί να οριστεί ως «ένα μοντέλο παραγωγής και κατανάλωσης, το οποίο περιλαμβάνει την ανταλλαγή, εκμίσθωση, επαναχρησιμοποίηση, επισκευή, ανακαίνιση και ανακύκλωση των υπάρχοντων υλικών και προϊόντων όσο το δυνατόν περισσότερο προκειμένου να παραταθεί ο κύκλος ζωής τους». Η κυκλική οικονομία υποδηλώνει τη μείωση των αποβλήτων στο ελάχιστο δυνατό επίπεδο, πρώτα μέσω της

άρνησης και ακολούθως μέσω της πρόληψης και μείωσης. Όταν ένα προϊόν φτάνει στο τέλος της ζωής του, τα υλικά κατασκευής του διατηρούνται μέσα στην οικονομία με οποιοδήποτε δυνατό τρόπο για να χρησιμοποιηθούν ξανά και ξανά, δημιουργώντας προστιθέμενη αξία στο προϊόν (Wautelet, 2018; Ellen Macarthur Foundation, 2024).

Η κυκλική και συνεχής ροή τόσο των τεχνικών όσο και των βιολογικών υλικών μέσω των «κύκλων αξίας» απεικονίζεται στο Διάγραμμα Συστημάτων Κυκλικής Οικονομίας. Το Ίδρυμα Ellen MacArthur διακρίνει δύο τύπων κύκλων που θα έπρεπε να υπάρχουν στην κυκλική οικονομία – βιολογικό και τεχνικό – με βάση το είδος του υλικού που αναγεννούν (Εικόνα 5) (Wautelet, 2018; Ellen Macarthur Foundation, 2024). Στους βιολογικούς κύκλους, τα τρόφιμα και άλλα βιολογικά υλικά όπως το βαμβάκι ή το ξύλο, θα πρέπει να σχεδιάζονται για να επιστρέφουν στο σύστημα μέσω διαδικασιών κομποστοποίησης ή αναερόβιας χώνευσης. Εν τω μεταξύ, οι τεχνικοί κύκλοι θα ανακτήσουν υλικά και εξαρτήματα μέσω επισκευής, ανακατασκευής ή ανακύκλωσης, ως έσχατη λύση μέσω των κατάλληλων βρόγχων (Wautelet, 2018; Ellen Macarthur Foundation, 2024). Τα τεχνικά υλικά εξορύσσονται ή εξάγονται από τον φλοιό της γης και περιλαμβάνουν ορυκτά καύσιμα όπως άνθρακα, πετρέλαιο και φυσικό αέριο και υλικά με ορυκτές πηγές όπως πλαστικά με βάση το πετρέλαιο και πετροχημικά. Τα τεχνικά συστατικά περιλαμβάνουν επίσης μέταλλα και μέταλλα, χημικά και όλες τις σχετικές ενώσεις.

Εικόνα 5: Διάγραμμα Συστημάτων Κυκλικής Οικονομίας (Πηγή: Ellen Macarthur Foundation, 2024)

3. ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΚΥΚΛΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΑΡΧΕΣ ΚΥΚΛΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Η κυκλική οικονομία στηρίζεται σε 3 βασικές αρχές, από το σημείο σχεδιασμού των προϊόντων και υπηρεσιών:

01. Ο σχεδιασμός με σκοπό την εξάλειψη των αποβλήτων, χρήσης τοξικών ουσιών και τη μείωση της ρύπανσης.

02. Την αποδοτικότερη χρήση των πόρων, συμπεριλαμβανομένης της παράτασης της ωφέλιμης ζωής των υλικών και προϊόντων, όπως επίσης και της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

03. Αναγέννηση των φυσικών οικοσυστημάτων, που μπορεί να περιλαμβάνει δράσεις όπως η αύξηση των επιπέδων βιοποικιλότητας, ο εμπλουτισμός των εδαφών, η βελτίωση των λεκανών απορροής ή των γεωργικών πρακτικών που έχουν θετικές επιπτώσεις στο περιβάλλον.

Ως απόρροια των πιο πάνω, η κυκλική οικονομία βασίζεται σε 6 βασικά αξιώματα:

Αξίωμα 1: «το απόβλητο είναι πρώτη ύλη». Αυτό σημαίνει πως όλα τα υλικά και προϊόντα μπορούν να αντιμετωπιστούν ως πρώτες ύλες για την κατασκευή νέων προϊόντων, χωρίς να απαιτείται η χρήση ή εξόρυξη νέων πρώτων υλών.

Αξίωμα 2: «τα βιολογικά υλικά είναι ανανεώσιμα, τα τεχνικά όχι» και θα πρέπει να εισαχθούν στον τεχνικό κύκλο. Για το λόγο αυτό θα πρέπει να υπάρχει σωστός διαχωρισμός τους. Τα βιολογικά θρεπτικά συστατικά είναι μη τοξικά και μπορούν να αξιοποιηθούν άμεσα – όταν διαχωρίζονται σωστά - (παραγωγή ενέργειας, κόμποστ, νέα βιολογικά υλικά κλπ).

Αξίωμα 3: Η προσπάθεια επικεντρώνεται στην μείωση, στην κοινή χρήση και ανταλλαγή, στην επιδιόρθωση, επαναχρησιμοποίηση προϊόντων και αποβλήτων, αν αυτό δεν είναι δυνατό τότε θα πρέπει να επιλεγεί η ανακύκλωση. Μεγαλύτερη οικονομική αξία έχει ο μικρότερος βρόγχος στο διάγραμμα της πεταλούδας (Εικόνα 5).

Αξίωμα 4: Χρήση Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ): Η κυκλική οικονομία πρέπει να τροφοδοτείται με ενέργεια που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές.

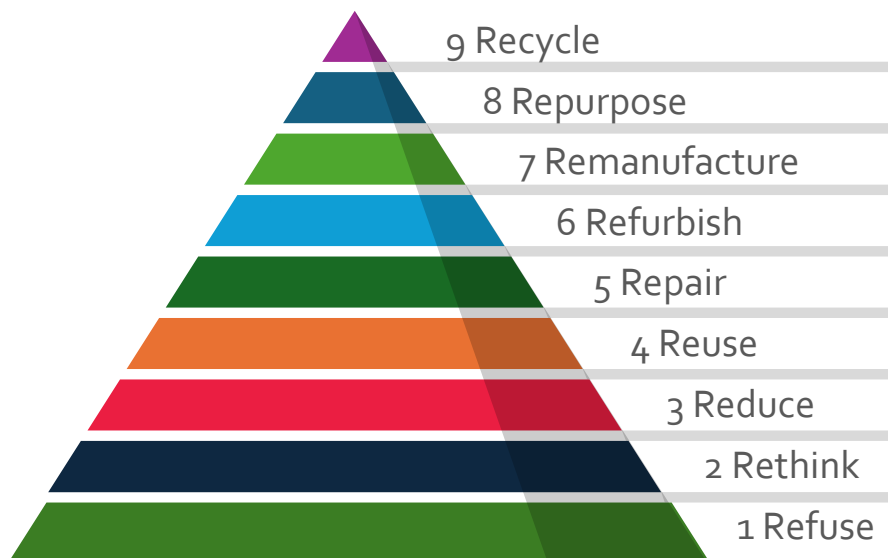
Αξίωμα 5: Ανάπτυξη με την χρήση βιώσιμων υλικών: Αυτή η αρχή προωθεί τη χρήση υλικών που είναι βιώσιμα και ανανεώσιμα και μειώνει την εξάρτηση από μη ανανεώσιμους πόρους.

Αξίωμα 6: Ανάπτυξη μιας κοινωνίας βασισμένης στην κοινότητα: Αυτή η αρχή προωθεί τη συνεργασία και την ανταλλαγή αγαθών μεταξύ των μελών της κοινότητας για την επίτευξη κοινών περιβαλλοντικών στόχων.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ 9Rs ΚΥΚΛΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Για να αυξηθεί η αποδοτικότητα της χρήσης των πόρων, το Μάρτιο 2020, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υιοθέτησε το Νέο Σχέδιο Δράσης για την Κυκλική Οικονομία και συνιστά το πλαίσιο των 9Rs (Εικόνα 6) για την επίτευξη των στόχων της κυκλικής οικονομίας. Η ανάκτηση ενέργειας από πηγές αποβλήτων και καταλοίπων (waste to energy) εξαιρείται από τις στρατηγικές 9Rs της κυκλικής οικονομίας (European Commission, 2020).

Εικόνα 6: Τα 9R της κυκλικής οικονομίας

Διδάσκοντας στα παιδιά πώς να αξιοποιούν και να τους γίνουν βίωμα οι 9 στρατηγικές της κυκλικής οικονομίας (και πώς αυτές σχετίζονται με τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης), τους παρέχεται μια γερή βάση για να σκέφτονται κριτικά σχετικά με τον καταναλωτισμό, τη διαχείριση των αποβλήτων και τη βιώσιμη διαβίωση. Η ενθάρρυνσή τους να μετατρέψουν τα "σκουπίδια" σε "θησαυρούς" τα βοηθά να δουν τα προϊόντα με νέα μάτια και μπορεί να αποτελέσει το κλειδί για ένα πιο πράσινο μέλλον.

R1 - Refuse – Αρνούμαι:

Κάνω τα προϊόντα περιττά, καταργώντας τη χρησιμότητα τους ή αντικαθιστώντας την ίδια λειτουργία με ένα ριζικά διαφορετικό (π.χ. ψηφιακό) προϊόν ή υπηρεσία (European Commission, 2020).

R2 -Rethink – Επανεξετάζω:

Αφορά την εντατικοποίηση της χρήσης των προϊόντων (π.χ. μέσω μοντέλων product-as-a-service, επαναχρησιμοποίησης, κοινής χρήσης ή μέσω της διάθεσης πολυλειτουργικών προϊόντων στην αγορά) (European Commission, 2020).

R3 - Reduce – Μειώνω:

Αφορά την μείωση της ποσότητας υλικών. Οι καταναλωτές μπορούν να μειώσουν τις καταναλισκόμενες ποσότητες υλικών και την ποσότητα προϊόντων και οι κατασκευαστές μπορούν να μειώσουν τις ποσότητες υλικών που χρησιμοποιούν στα προϊόντα και την ποσότητα προϊόντων. Αυξάνω την αποδοτικότητα στην κατασκευή ή τη χρήση προϊόντων, καταναλώνοντας λιγότερους φυσικούς πόρους και υλικά (European Commission, 2020).

R4 - Re-use - Επαναχρησιμοποιώ

Αφορά την επαναχρησιμοποίηση ενός προϊόντος το οποίο εξακολουθεί να βρίσκεται σε καλή κατάσταση και εκπληρώνει την αρχική του λειτουργία (και δεν αποτελεί απόβλητο) για τον ίδιο σκοπό για τον οποίο σχεδιάστηκε. Τα προϊόντα μπορούν να επαναχρησιμοποιηθούν μεταξύ των χρηστών ή να επαναδιανεμηθούν σε παρόχους υπηρεσιών (European Commission, 2020).

R5 - Repair - Επιδιορθώνω

Αφορά την επισκευή και συντήρηση των προϊόντων που τα διατηρεί σε κύκλο υψηλής αξίας και αντικαθίστανται μόνο τμήματα τα οποία χρειάζεται να βελτιωθούν και να αναβαθμιστούν. Συγκεκριμένα αφορά την επισκευή και συντήρηση ενός ελαττωματικού προϊόντος, ώστε να μπορεί να χρησιμοποιηθεί με την αρχική του λειτουργία (European Commission, 2020).

R6 - Refurbish – Επισκευάζω

Αφορά την αποκατάσταση ενός παλιού προϊόντος και επικαιροποίησή του (σε καθορισμένο επίπεδο ποιότητας) (European Commission, 2020).

R7 - Remanufacture - Ανακατασκευάζω

Η ανακατασκευή σημαίνει ότι κατασκευάζω κάτι στις αρχικές του προδιαγραφές, αλλά χρησιμοποιώντας έναν συνδυασμό επαναχρησιμοποιημένων και επισκευασμένων στοιχείων, καθώς και νέων ανταλλακτικών. Είναι μια βασική διαδικασία για την κατασκευή προϊόντων που κυμαίνονται από φωτοτυπικά μηχανήματα έως έπιπλα γραφείου και άλλα έπιπλα (European Commission, 2020).

R8 - Repurpose – Βρίσκω Νέα Χρήση

Αφορά την χρήση ενός πλεονάζοντος προϊόντος ή των μερών του σε ένα νέο προϊόν με διαφορετική λειτουργία (European Commission, 2020).

R9 - Recycle – Ανακυκλώνω

Αφορά την ανάκτηση υλικών από απόβλητα για την επανεπεξεργασία τους σε νέα προϊόντα, υλικά ή ουσίες είτε για τους αρχικούς είτε για άλλους σκοπούς. Περιλαμβάνει την επανεπεξεργασία οργανικών υλικών, αλλά δεν περιλαμβάνει την ανάκτηση ενέργειας και την επανεπεξεργασία σε υλικά που πρόκειται να χρησιμοποιηθούν ως καύσιμα ή για εργασίες πλήρωσης (European Commission, 2020).

Ενημερωτικό γράφημα - Κυκλική οικονομία γιατί;

Τα απόβλητα στο παραδοσιακό μοντέλο

- Αέρας - η καύση των απορριμμάτων μολύνει τον αέρα και δημιουργεί ατμοσφαιρική ρύπανση
- Νερό - τα απόβλητα των εργοστασίων μολύνουν τα υπόγεια αποθέματα πόσιμου νερού
- Θάλασσα - τα πλαστικά απόβλητα καταλήγουν στα θαλάσσια ύδατα
- Έδαφος - οι χωματερές μολύνουν τις γεωργικές εκτάσεις

Όσο γίνεται λιγότερα απόβλητα : κυκλική οικονομία

- Οικολογική καινοτομία - χρησιμοποιώντας προϊόντα που δεν βλάπτουν το περιβάλλον
- Πόροι - μείωση της εξάρτησης από τις εισαγωγές φυσικών πόρων από τρίτες χώρες
- Ανακύκλωση - αξιοποίηση των αποβλήτων στα πλαίσια της οικονομικής διαδικασίας με επαναχρησιμοποίηση, ανακύκλωση και βιοαποικοδομήσιμα απόβλητα

Γιατί κυκλική οικονομία;

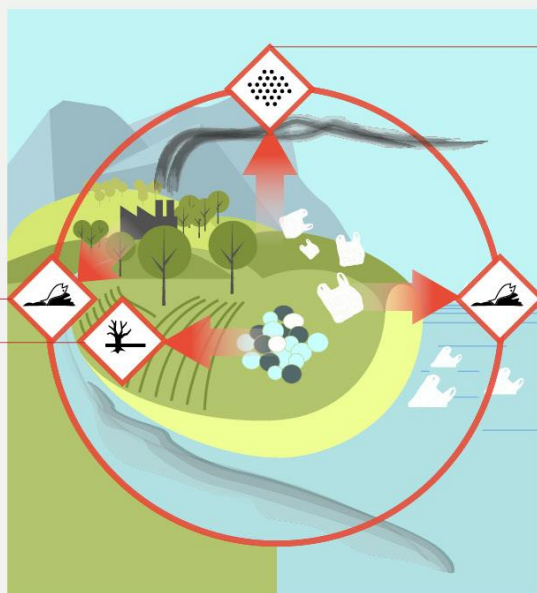
ΤΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΣΤΟ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ

ΝΕΡΟ

τα απόβλητα των εργοστασίων μολύνουν τα υπόγεια αποθέματα πόσιμου νερού

ΕΔΑΦΟΣ

οι χωματερές μολύνουν τις γεωργικές εκτάσεις

ΑΕΡΑΣ

η καύση των αποβλήτων μολύνει τον αέρα και δημιουργεί ατμοσφαιρική ρύπανση

ΘΑΛΑΣΣΑ

τα πλαστικά απόβλητα καταλήγουν στο θαλασσινό νερό

ΕΛΑΧΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ: ΚΥΚΛΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΠΟΡΟΙ

μείωση της εξάρτησης από τις εισαγωγές φυσικών πόρων από χώρες εκτός ΕΕ

ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ

χρήση προϊόντων που δεν βλάπτουν το περιβάλλον

ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ

εκ νέου αξιοποίηση των αποβλήτων από την οικονομία με βιώσιμη επαναχρησιμοποίηση, ανακύκλωση, βιοαποικοδομήσιμα απόβλητα

ΘΕΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

δημιουργία νέων επιχειρηματικών ευκαιριών, προώθηση των καινοτομιών, τόνωση της ανταγωνιστικότητας της ΕΕ

Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Γενική Γραμματεία

© Ευρωπαϊκή Ένωση, 2018.
Επιτρέπεται η αναπαραγωγή μόνο με μινεία της πηγής

4. ΜΗ ΒΙΩΣΙΜΗ ΚΥΚΛΙΚΟΤΗΤΑ

Δυστυχώς, οι στρατηγικές της κυκλικής οικονομίας και τα επιχειρηματικά μοντέλα, δεν οδηγούν εκ προοιμίου, σε μια σειρά καινοτομιών που ωφελούν, τόσο το περιβάλλον, όσο και την οικονομία. Ενώ η κυκλική οικονομία, μπορεί να είναι ένας αποτελεσματικός τρόπος επίτευξης της βιωσιμότητας, έχει επίσης τη δυνατότητα να οδηγήσει σε χειρότερα αποτελέσματα. Υπάρχουν δύο συγκεκριμένες μη βιώσιμες πρακτικές που αξίζει να συζητηθούν σε αυτό το πλαίσιο - η πρακτική του **Greenwashing** και του **Rebound Effect**.

Greenwashing

Το Greenwashing είναι η διαδικασία μεταφοράς μιας ψευδούς εντύπωσης ή παροχής παραπλανητικών πληροφοριών σχετικά με το πώς τα προϊόντα μιας εταιρείας είναι πιο περιβαλλοντικά. Το Greenwashing θεωρείται ένας αβάσιμος ισχυρισμός, που εξαπατά τους καταναλωτές, να πιστεύουν ότι τα προϊόντα μιας εταιρείας είναι φιλικά προς το περιβάλλον (Watson, 2016; Parguel et al., 2011; Chen et al., 2019; CBC Kids News, 2023; Kids.earth.org, 2024).

Ο όρος ξεκίνησε τη δεκαετία του 1960 όταν η ξενοδοχειακή βιομηχανία επινόησε ένα από τα πιο εμφανή παραδείγματα του «**πράσινου ξεπλύματος**». Τοποθετούσαν ειδοποιήσεις στα δωμάτια των ξενοδοχείων, ζητώντας από τους επισκέπτες να ξαναχρησιμοποιήσουν τις πετσέτες τους, για να σώσουν το περιβάλλον και επωφελούνταν από το χαμηλότερο κόστος πλύσεων (Watson, 2016; CBC Kids News, 2023; Chen et al., 2019) (Εικόνα 7).

Εικόνα 7: Παράδειγμα Greenwashing
(Πηγή: <https://verdemode.com/hidden-greenwashing-3-signs/>)

Το Greenwashing επί της ουσίας είναι η χρήση και διάδοση από μια επιχείρηση ψευδών ή παραπλανητικών πληροφοριών για να παρουσιάσει μια φιλική προς το περιβάλλον εικόνα προσελκύοντας έτσι επενδύσεις ή καταναλωτές. Το Greenwashing ταξινομείται σε τέσσερις κατηγορίες: ισχυρισμός σε επίπεδο επιχείρησης έργου, ισχυρισμός σε επίπεδο επιχείρησης, ισχυρισμός σε επίπεδο παραγωγής προϊόντος και ισχυρισμός σε επίπεδο προϊόντος. Το μέγεθος του προβλήματος κατέδειξε πρόσφατη μελέτη της Ευρωπαϊκής

Επιτροπής που εξέτασε 150 τέτοιους περιβαλλοντικούς ισχυρισμούς και διαπίστωσε ότι το 53,3% αυτών παρείχαν «ασαφείς, παραπλανητικές ή αβάσιμες πληροφορίες σχετικά με τα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά των προϊόντων».

Σε μια προσπάθεια να αποτρέψει το «πράσινο ξέπλυμα» και να βελτιώσει τη διαφάνεια για τους καταναλωτές και του επενδυτές, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή **παρουσίασε τον Μάρτιο 2023, μια πρόταση υπό μορφή οδηγίας σχετικά με τους πράσινους αιτιασμούς.**

Η λεγόμενη «οδηγία για τους πράσινους ισχυρισμούς» συμπληρώνει την ήδη εγκεκριμένη απαγόρευση της ΕΕ για το greenwashing (ψευδείς οικολογικούς ισχυρισμούς). Ο εισηγητής της επιτροπής IMCO Andrus Ansip (Renew, Εσθονία) επισήμανε: «Μελέτες δείχνουν ότι το 50% των περιβαλλοντικών ισχυρισμών των επιχειρήσεων είναι παραπλανητικοί. Οι καταναλωτές και οι επιχειρηματίες αξίζουν διαφάνεια, νομική σαφήνεια και ίσους όρους ανταγωνισμού».

Μέσω του πράσινου μάρκετινγκ, ορισμένες εταιρείες ενθαρρύνουν τους καταναλωτές να αγοράσουν περισσότερα από τα «βιώσιμα» προϊόντα τους, αυξάνοντας έτσι τα συνολικά επίπεδα κατανάλωσης. Επιπλέον, σε μια προσπάθεια να παραπλανήσουν τους καταναλωτές, οι ισχυρισμοί βιωσιμότητας συχνά υπερβάλλονται ή παραποιούνται εντελώς. Αυτά τα επιχειρηματικά μοντέλα παραμένουν βασικά στη χρήση πόρων και στην συνεχώς αυξανόμενη κατανάλωση. Τα προϊόντα είναι «πράσινα», αλλά δεν ενσωματώνουν πραγματικά μια ολιστική κατανόηση του αντίκτυπου τους στη συμπεριφορά των καταναλωτών ή στον πλανήτη. Στοχεύοντας να αξιοποιήσουν τα κέρδη απόδοσης πόρων και να καλύψουν τη ζήτηση των καταναλωτών για πιο φιλικά προς το περιβάλλον προϊόντα, υιοθετούν εν μέρει την έννοια της κυκλικότητας, επιδιώκοντας να δημιουργήσουν ένα «κυκλικό πλεονέκτημα» υιοθετώντας μερικές κυκλικές τεχνικές για την αύξηση της αποδοτικότητας των πόρων και την αύξηση των κερδών. Το «Greenwashing» αναφέρεται στο φαινόμενο της τόνωσης της μεγαλύτερης κατανάλωσης δημιουργώντας την εντύπωση του «πράσινου» (Aji and Sutikno, 2015; Chen et al., 2019; CBC Kids News, 2023; Kids.earth.org, 2024).

Ορισμένα παραδείγματα «Greenwashing» μπορεί να είναι:

- Μια πλαστική συσκευασία που περιέχει μια νέα κουρτίνα ντους φέρει την ένδειξη «**ανακυκλώσιμη**». Δεν είναι σαφές εάν η συσκευασία ή η κουρτίνα ντους είναι ανακυκλώσιμη. Σε κάθε περίπτωση, η ετικέτα είναι παραπλανητική εάν κανένα μέρος του πακέτου ή του περιεχομένου του, εκτός από τα δευτερεύοντα συστατικά, δεν μπορεί να ανακυκλωθεί.
- Ένα χαλί φέρει την ένδειξη «**50% περισσότερο ανακυκλωμένο περιεχόμενο από πριν**». Ο κατασκευαστής αύξησε το ανακυκλωμένο περιεχόμενο από 2% σε 3%. Αν και τεχνικά αληθές, το μήνυμα μεταδίδει την εσφαλμένη εντύπωση ότι το χαλί περιέχει σημαντική ποσότητα ανακυκλωμένων ινών.

Ξεχωρίζοντας το «real green» από το «greenwashed» :

- Η συσκευασία και η διαφήμιση θα πρέπει να εξηγούν τις «πράσινες αξιώσεις» του προϊόντος σε απλή γλώσσα.
- Ένας ισχυρισμός περιβαλλοντικού μάρκετινγκ, θα πρέπει να προσδιορίζει εάν αναφέρεται στο προϊόν, τη συσκευασία ή μόνο ένα μέρος του προϊόντος ή της συσκευασίας.
- Ο ισχυρισμός μάρκετινγκ ενός προϊόντος, δεν πρέπει να υπερεκτιμά, άμεσα ή έμμεσα, ένα περιβαλλοντικό χαρακτηριστικό ή όφελος.
- Εάν ένα προϊόν αξιώνει περιβαλλοντικό όφελος σε σύγκριση με τον ανταγωνισμό, ο ισχυρισμός πρέπει να τεκμηριώνεται.

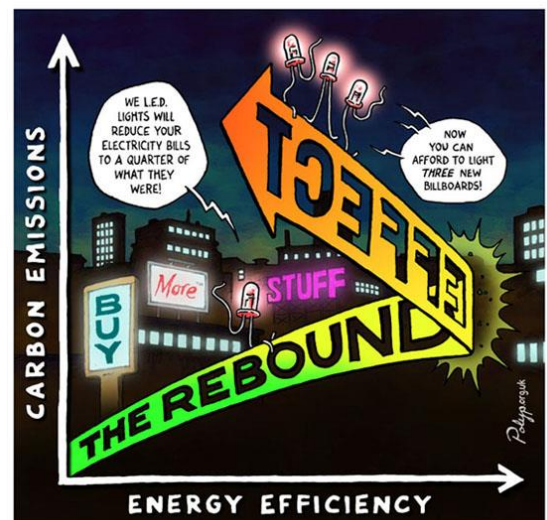
The Rebound Effect

Η αποδοτικότερη χρήση των πόρων, βελτιώνεται με τις κυκλικές πρακτικές και πολλές φορές μειώνει το κόστος προϊόντος ή υπηρεσίας, το οποίο με τη σειρά του μπορεί να αυξήσει την κατανάλωση (λόγω μειωμένων τιμών) των ίδιων ή άλλων προϊόντων και υπηρεσιών, ακυρώνοντας έτσι εν μέρει την αρχική εξοικονόμηση. Αυτό είναι γνωστό ως «rebound effect» (Berkhout et al., 2000).

Το παράδοξο που συμβαίνει είναι πως η βιώσιμη χρήση των πόρων, απαιτεί αποτελεσματική χρήση της ενέργειας, των πρώτων υλών και του νερού. Η αυξημένη αποδοτικότητα επιτρέπει την κατασκευή προϊόντων και την παροχή υπηρεσιών με λιγότερους πόρους και συχνά με χαμηλότερο κόστος. Αυτό με τη σειρά του επηρεάζει την αγοραστική συμπεριφορά των καταναλωτών και τη χρήση των προϊόντων.

Για παράδειγμα, εάν οι τιμές των αυτοκινήτων μειθούν λόγω της αύξησης της αποδοτικότητας, οι αγοραστές αυτοκινήτων είναι πιο πιθανό να επιλέξουν ένα αυτοκίνητο μεγαλύτερου κυβισμού την επόμενη φορά που θα αγοράσουν αυτοκίνητο. Ένα αυτοκίνητο που καταναλώνει λιγότερες ποσότητες καυσίμου, δημιουργεί χαμηλότερο κόστος καυσίμου ανά χιλιόμετρο, και αυτό συνήθως επηρεάζει την οδική συμπεριφορά: οι άνθρωποι τείνουν να χρησιμοποιούν το αυτοκίνητό τους πιο συχνά, να διανύουν μεγαλύτερες αποστάσεις και να χρησιμοποιούν τα μέσα μαζικής μεταφοράς ή το ποδήλατο λιγότερο.

Για παράδειγμα, ας υποθέσουμε ότι κάνετε μια καταναλωτική επιλογή σχετικά με την αγορά μιας νέας ηλεκτρονικής συσκευής. Ενώ ψωνίζετε, βλέπετε ένα φτηνό ανακαινισμένο tablet (second hand) και επιλέγετε να το αγοράσετε καθώς και τη νέα ηλεκτρονική συσκευή που αρχικά επιθυμούσατε να αγοράσετε. Ίσως δεν θα είχατε αγοράσει καθόλου το second hand tablet, εάν δεν ήταν τόσο φτηνό. Έτσι, η αγορά ενός

Source: <https://degrowth.info/en/blog/the-easy-way-out-of-rebound-effects>

μεταχειρισμένου tablet αυξάνει τη συνολική κατανάλωση. Ωστόσο, η συμμετοχή σε δραστηριότητες επισκευής, όπως η επισκευή του υπάρχοντος tablet σας, αντί της απλής αγοράς άλλου, μπορεί επίσης να σας εξοικονομήσει χρήματα και να σας κάνει να νιώθετε καλύτερα με τον εαυτό σας, ότι συμμετείχατε σε μία πράξη που βοηθά το περιβάλλον, παρόλο που ισχύει το αντίθετο.

5. ΣΤΟΧΟΙ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΓΕΝΙΚΑ

Οι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ) δημιουργήθηκαν στη Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη στο Ρίο ντε Τζανέιρο το 2015 (Εικόνα 8). Ο απώτερος σκοπός ήταν να δημιουργηθεί ένα σύνολο οικουμενικών στόχων που να ανταποκρίνεται στις επείγουσες περιβαλλοντικές, πολιτικές και οικονομικές προκλήσεις που αντιμετωπίζει ο κόσμος μας (UNDP, 2024). Το 2015, τα Ηνωμένα Έθνη επέλεξαν μέσω ψηφοφορίας 17 στόχους που εφαρμόζονται παγκοσμίως για να μεταμορφώσουν τον κόσμο και τους προώθησαν ως παγκόσμιους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης για την περίοδο 2015-2030 (Enel, 2024). Οι ΣΒΑ αντικαθιστούν τους Αναπτυξιακούς Στόχους της Χιλιετίας (ΑΣΧ), με τους οποίους ξεκίνησε το 2000 μια παγκόσμια προσπάθεια για την αντιμετώπιση της ταπεινωτικής φτώχειας καθορίζοντας μετρήσιμους στόχους προωθώντας επί 15 χρόνια την πρόοδο σε διάφορους σημαντικούς τομείς (UNDP, 2024).

Οι «Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης» εκφράζουν τις σύγχρονες παγκόσμιες προκλήσεις, σε μια προσπάθεια να ανταποκριθούν αποτελεσματικά όλες οι χώρες στα παγκόσμια προβλήματα. Αποτελούν μια τολμηρή δέσμευση να ολοκληρώσουμε αυτό που ξεκινήσαμε και να αντιμετωπίσουμε ορισμένες από τις πιο πιεστικές προκλήσεις που αντιμετωπίζει ο κόσμος σήμερα. Και οι 17 ΣΒΑ συνδέονται μεταξύ τους, πράγμα που σημαίνει ότι η επιτυχία σε έναν επηρεάζει την επιτυχία των άλλων. Για παράδειγμα, η αντιμετώπιση της απειλής της κλιματικής αλλαγής, επηρεάζει τον τρόπο με τον οποίο διαχειριζόμαστε τους εύθραυστους φυσικούς μας πόρους, η επίτευξη της ισότητας των φύλων ή της καλύτερης υγείας συμβάλλει στην εξάλειψη της φτώχειας και η προώθηση της ειρήνης και των κοινωνιών χωρίς αποκλεισμούς θα μειώσει τις ανισότητες και θα βοηθήσει τις οικονομίες να ευημερήσουν. Εν ολίγοις, αυτή είναι η μεγαλύτερη ευκαιρία που έχουμε να βελτιώσουμε τη ζωή των μελλοντικών γενεών (UNDP, 2024).

Οι ΣΒΑ συμπίπτουν με μια άλλη ιστορική συμφωνία που επιτεύχθηκε το 2015 στη Διάσκεψη για την Κλιματική Αλλαγή των Ηνωμένων Εθνών (COP21) του Παρισιού. Μαζί με το πλαίσιο *Σεντάι* για την Μείωση του Κινδύνου Καταστροφών (*Sendai Framework for Disaster Risk Reduction*) 2015-2030, που υπογράφηκε στην Ιαπωνία τον Μάρτιο του 2015, οι συμφωνίες αυτές παρέχουν ένα σύνολο κοινών προτύπων και εφικτών στόχων για τη μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, τη διαχείριση των κινδύνων από την

κλιματική αλλαγή και τις φυσικές καταστροφές και την καλύτερη αποκατάσταση μετά από μια κρίση (UNDP, 2024).

Εικόνα 8: Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης (Πηγή: Ηνωμένα Έθνη, 2024)

Περισσότεροι από 150 ηγέτες χωρών, δεσμεύτηκαν στο να μεταμορφώσουν τον κόσμο σε έναν κόσμο χωρίς φτώχεια, πείνα και ανισότητες. Έναν κόσμο με αξιοπρεπή εργασία και καλή εκπαίδευση, έναν κόσμο ειρηνικό χωρίς την απειλή της κλιματικής αλλαγής, έναν κόσμο που μέσα από τις αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης, θα μεριμνά για τις ανάγκες όχι μόνο της σημερινής γενιάς, αλλά και των μελλοντικών γενεών. Η ΕΕ έχει δεσμευτεί πλήρως να υλοποιήσει την ατζέντα του 2030 και την εφαρμογή της μέσω των εσωτερικών και εξωτερικών πολιτικών της και χρησιμοποιώντας τη δύναμη, την επιρροή, την εμπειρογνομοσύνη και τους οικονομικούς της πόρους (Eurostat, 2020; UN, 2016).

Η συμφωνία του Παρισιού, σε συνδυασμό με την Ατζέντα για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη του 2030, διατηρούν τη δύναμη να μεταμορφώσουν τον κόσμο. Και οι δύο αντιπροσωπεύουν καθολικά εγκεκριμένα οράματα πολιτικής που σηματοδοτούν μια μετατόπιση παραδείγματος: από μια προσέγγιση «από πάνω προς τα κάτω», διεθνείς εντολές σε μια «από κάτω προς τα πάνω» διαδικασία (UN, 2016).

Οι ΣΒΑ είναι μοναδικοί στο γεγονός ότι καλύπτουν θέματα που μας αφορούν όλους. Επαναβεβαιώνουν τη διεθνή μας δέσμευση να τερματίσουμε τη φτώχεια, μόνιμα, παντού. Είναι φιλόδοξοι για να διασφαλίσουν ότι κανείς δεν θα μείνει πίσω. Το πιο σημαντικό είναι ότι μας εμπλέκουν όλους στην οικοδόμηση ενός πιο βιώσιμου, ασφαλέστερου και πιο ευημερούντος πλανήτη για όλη την ανθρωπότητα (UNDP, 2024).

Στόχος 1. Μηδενική Φτώχεια

Το Περιφερειακό Κέντρο Πληροφόρησης του ΟΗΕ αναφέρει ότι αν και το ποσοστό της ακραίας φτώχειας έχει μειωθεί πάνω από το μισό από το 1990, ένας στους πέντε ανθρώπους στις αναπτυσσόμενες περιοχές συνεχίζει να ζει με λιγότερο από 1,25 δολάρια την ημέρα και υπάρχουν εκατομμύρια άνθρωποι που κερδίζουν μόλις λίγο παραπάνω από αυτό το ποσό, με αρκετούς να κινδυνεύουν να ξανακυλήσουν στη φτώχεια. Η φτώχεια είναι κάτι περισσότερο από την έλλειψη εισοδήματος και πόρων για την εξασφάλιση βιώσιμων συνθηκών διαβίωσης. Η φτώχεια έχει μορφές όπως η πείνα, ο υποσιτισμός, η περιορισμένη πρόσβαση στην εκπαίδευση και σε άλλες βασικές υπηρεσίες, η κοινωνική διάκριση και ο αποκλεισμός, καθώς και η απουσία συμμετοχής στη λήψη αποφάσεων. Η οικονομική ανάπτυξη πρέπει να συντελείται χωρίς αποκλεισμούς, να παρέχει βιώσιμες θέσεις εργασίας και να προάγει την ισότητα (Ηνωμένα Έθνη, 2024).

Συγκεκριμένα ο Στόχος 1 (Ηνωμένα Έθνη, 2024) επιδιώκει:

- 1.1 Έως το 2030, εξάλειψη της ακραίας φτώχειας για όλους τους ανθρώπους παντού, η οποία μετριέται, επί του παρόντος, με βάση τους ανθρώπους που ζουν με λιγότερα από 1,25 δολάρια την ημέρα.
 - 1.2 Έως το 2030, μείωση, τουλάχιστον κατά το ήμισυ, της αναλογίας ανδρών, γυναικών και παιδιών όλων των ηλικιών που ζουν κάτω από όλες τις διαστάσεις της φτώχειας, σύμφωνα με τους εκάστοτε εθνικούς ορισμούς.
 - 1.3 Εφαρμογή κατάλληλων εθνικών συστημάτων και μέτρων κοινωνικής προστασίας για όλους, συμπεριλαμβανομένων των κατώτατων ορίων κοινωνικής προστασίας και επίτευξη, έως το 2030, ουσιαστικής κάλυψης των φτωχών και των ευάλωτων.
 - 1.4 Έως το 2030, διασφάλιση ότι όλοι οι άνδρες και οι γυναίκες, ιδίως οι φτωχοί και ευάλωτοι, έχουν ίσα δικαιώματα πρόσβασης σε οικονομικούς πόρους, καθώς και πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες, στην ιδιοκτησία και στον έλεγχο της γης, όπως και σε άλλες μορφές ιδιοκτησίας, στην κληρονομιά, στους φυσικούς πόρους, στις κατάλληλες νέες τεχνολογίες, στις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων των μικροχρηματοδοτήσεων.
 - 1.5 Έως το 2030, οικοδόμηση της ανθεκτικότητας των φτωχών και εκείνων που βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση, μείωση της έκθεσης και της ευπάθειάς τους έναντι ακραίων φαινομένων που σχετίζονται με το κλίμα και άλλων οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών πιέσεων και καταστροφών.
- 1.α Διασφάλιση σημαντικής κινητοποίησης πόρων από διάφορες πηγές, μέσω της ενισχυμένης αναπτυξιακής συνεργασίας, έτσι ώστε να παραχθούν επαρκή και προβλέψιμα μέσα για τις αναπτυσσόμενες χώρες, ιδίως τις λιγότερο ανεπτυγμένες, και να

εφαρμοστούν προγράμματα και πολιτικές που θα δώσουν τέλος σε όλες τις μορφές της φτώχειας.

1.β Δημιουργία σταθερών πολιτικών πλαισίων σε εθνικό, περιφερειακό και διεθνές επίπεδο, τα οποία βασίζονται σε αναπτυξιακές στρατηγικές υπέρ των φτωχών και ευαίσθητες σε θέματα ισότητας των φύλων, για τη στήριξη της επιτάχυνσης των επενδύσεων σε δράσεις εξάλειψης της φτώχειας.

Στόχος 2. Μηδενική Πείνα

Το Περιφερειακό Κέντρο Πληροφόρησης του ΟΗΕ προτείνει ότι είναι ώρα να ξανασκεφτούμε το πώς καλλιεργούμε, μοιραζόμαστε και καταναλώνουμε την τροφή μας. Αν αξιοποιηθούν σωστά, η γεωργία, η δασοπονία και η αλιεία, τότε θα μπορέσουν να παρέχουν θρεπτική τροφή για όλους και να δημιουργήσουν εισοδήματα, στηρίζοντας έτσι την ανθρωποκεντρική ανάπτυξη της περιφέρειας και προστατεύοντας ταυτόχρονα το περιβάλλον. Σήμερα, το έδαφος, το γλυκό νερό, οι ωκεανοί, τα δάση και η βιοποικιλότητα υποβαθμίζονται με ταχείς ρυθμούς. Η κλιματική αλλαγή ασκεί ακόμη μεγαλύτερη πίεση στους πόρους από τους οποίους εξαρτόμαστε, αυξάνοντας έτσι κινδύνους που συνδέονται με καταστροφές όπως οι ξηρασίες και οι πλημμύρες. Πολλοί άνδρες και γυναίκες της περιφέρειας δεν μπορούν πλέον να τα βγάλουν πέρα με τη γη τους, οπότε και αναγκάζονται να μεταναστεύσουν σε πόλεις αναζητώντας για ευκαιρίες. Χρειάζεται μια βαθιά αλλαγή στο παγκόσμιο σύστημα τροφίμων και γεωργίας αν πρόκειται να σιτίσουμε τα 795 εκατομμύρια ανθρώπους που πεινάνε σήμερα και τα επιπλέον 2 δισεκατομμύρια που αναμένονται να φτάσουν μέχρι το 2050. Ο τομέας των τροφίμων και της γεωργίας προσφέρει λύσεις-κλειδιά για την ανάπτυξη ενώ διαδραματίζει κεντρικό ρόλο στην εξάλειψη της πείνας και της φτώχειας (Ηνωμένα Έθνη, 2024).

Συγκεκριμένα ο Στόχος 2 (Ηνωμένα Έθνη, 2024) επιδιώκει:

2.1 Έως το 2030, τερματισμός της πείνας και διασφάλιση της πρόσβασης όλων των ανθρώπων, ιδίως των φτωχών και των ανθρώπων που βρίσκονται σε ευάλωτες καταστάσεις, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών, σε ασφαλή, θρεπτική και επαρκή τροφή καθ' όλη τη διάρκεια του έτους.

2.2 Έως το 2030, τερματισμός όλων των μορφών κακής διατροφής, επιτυγχάνοντας, έως το 2025, τους διεθνώς συμφωνηθέντες στόχους για την καχεξία και την εξασθένηση των παιδιών ηλικίας κάτω των πέντε ετών, καθώς και αντιμετώπιση των διατροφικών αναγκών των έφηβων κοριτσιών, των εγκύων, των γυναικών που θηλάζουν και των ηλικιωμένων ατόμων.

2.3 Έως το 2030, διπλασιασμός της αγροτικής παραγωγικότητας και των εισοδημάτων των μικροπαραγωγών τροφίμων, ιδίως των γυναικών, των αυτόχθονων λαών, των

οικογενειακών εκμεταλλεύσεων, των βοσκών και των ψαράδων, μέσω της ασφαλούς και ισότιμης πρόσβασης στη γη, άλλων παραγωγικών πόρων και εισροών, της γνώσης, των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, καθώς και αγορών και ευκαιριών για προστιθέμενη αξία και μη αγροτική απασχόληση.

2.4 Έως το 2030, διασφάλιση της χρήσης βιώσιμων συστημάτων παραγωγής τροφίμων και της εφαρμογής ανθεκτικών γεωργικών πρακτικών που αυξάνουν την παραγωγικότητα και την παραγωγή, που συμβάλλουν στη διατήρηση των οικοσυστημάτων, που ενισχύουν την ικανότητα προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, στα ακραία καιρικά φαινόμενα, στην ξηρασία, στις πλημμύρες και άλλες καταστροφές, και που βελτιώνουν σταδιακά την ποιότητα της γης και του εδάφους.

2.5 Έως το 2020, διατήρηση της γενετικής ποικιλίας των σπόρων, των καλλιεργούμενων φυτών, των εκτρεφόμενων και των οικόσιτων ζώων και των συγγενικών τους άγριων ειδών, μέσω της σωστής διαχείρισης, της χρήσης δια περιφερειακό και παγκόσμιο επίπεδο, καθώς και προαγωγή της πρόσβασης στη δίκαιη και ισότιμη κατανομή των ωφελημάτων που προκύπτουν από τη χρήση των γενετικών πόρων και της συναφούς παραδοσιακής γνώσης, με βάση τα διεθνώς συμφωνηθέντα.

2.α Αύξηση των επενδύσεων, μέσω της ενισχυμένης διεθνούς συνεργασίας, στις υποδομές της υπαίθρου, στην αγροτική έρευνα και στις υπηρεσίες γεωργικών εφαρμογών, στην τεχνολογική ανάπτυξη και στις τράπεζες φυτικών και ζωικών γονιδίων, έτσι ώστε να ενισχυθεί η αγροτική παραγωγική ικανότητα στις αναπτυσσόμενες, και ιδίως στις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες.

2.β Διόρθωση και αποτροπή εμπορικών περιορισμών και στρεβλώσεων στις παγκόσμιες γεωργικές αγορές, μέσω της παράλληλης εξάλειψης όλων των μορφών εξαγωγικών γεωργικών επιδοτήσεων και όλων των εξαγωγικών μέτρων με ισοδύναμο αποτέλεσμα, σύμφωνα με την εντολή του Αναπτυξιακού Γύρου της Ντόχα.

2.γ Υιοθέτηση μέτρων που διασφαλίζουν την εύρυθμη λειτουργία των αγορών των βασικών προϊόντων διατροφής και των παραγώγων τους και διευκολύνουν την έγκαιρη πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικές με τις αγορές, συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών που σχετίζονται με τα αποθέματα τροφίμων, προκειμένου να διευκολυνθεί ο περιορισμός της ακραίας αστάθειας των τιμών.

Στόχος 3. Καλή Υγεία και Ευημερία

Το Περιφερειακό Κέντρο Πληροφόρησης του ΟΗΕ αναφέρετε στο ότι η διασφάλιση υγιών συνθηκών διαβίωσης καθώς και η προαγωγή της ευημερίας για όλους και σε όλες τις ηλικίες είναι απαραίτητες για τη βιώσιμη ανάπτυξη. Έχουν γίνει σημαντικά βήματα για την αύξηση του προσδόκιμου ζωής ενώ έχουν μειωθεί σημαντικά ορισμένοι από τους παράγοντες που σχετίζονται με την παιδική και τη μητρική θνησιμότητα.

Αντίστοιχα, η σπουδαία πρόοδος που έχει συντελεστεί στην αύξηση της πρόσβασης σε καθαρό νερό και σε εγκαταστάσεις αποχέτευσης έχει οδηγήσει στη μείωση της ελονοσίας, της φυματίωσης, της πολιομυελίτιδας καθώς και της εξάπλωσης του HIV/AIDS. Ωστόσο, χρειάζονται ακόμα περισσότερες προσπάθειες για την πλήρη εξάλειψη ενός μεγάλου φάσματος ασθενειών καθώς και για την αντιμετώπιση πολλών, διαφορετικών και επίμονων ζητημάτων υγείας που ανακύπτουν (Ηνωμένα Έθνη, 2024).

Συγκεκριμένα ο Στόχος 3 (Ηνωμένα Έθνη, 2024) επιδιώκει:

3.1 Έως το 2030, μείωση του ποσοστού της παγκόσμιας μητρικής θνησιμότητας σε λιγότερους από 70 θανάτους ανά 100.000 γεννήσεις.

3.2 Έως το 2030, τερματισμός των αποτρέψιμων θανάτων νεογνών και παιδιών ηλικίας κάτω των πέντε ετών, με στόχο όλες οι χώρες να μειώσουν τη νεογνική θνησιμότητα στους 12 θανάτους ανά 1,000 γεννήσεις και την παιδική, κάτω των πέντε ετών, θνησιμότητα στους 25 θανάτους ανά 1,000 γεννήσεις.

3.3 Έως το 2030, τερματισμός των επιδημιών του AIDS, της φυματίωσης, της ελονοσίας και άλλων παραμελημένων τροπικών ασθενειών και καταπολέμηση της ηπατίτιδας, των ασθενειών που μεταδίδονται μέσω του νερού καθώς και άλλων μεταδοτικών ασθενειών.

3.4 Έως το 2030, μείωση κατά το ένα τρίτο της πρόωρης θνησιμότητας από μη-μεταδοτικές ασθένειες μέσω της πρόληψης και της θεραπείας και προώθηση της ψυχικής υγείας και ευημερίας.

3.5 Ενίσχυση της πρόληψης και της θεραπείας της κατάχρησης ουσιών, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης ναρκωτικών ουσιών και της επιβλαβούς κατανάλωσης αλκοόλ.

3.6 Έως το 2020, μείωση του αριθμού των παγκόσμιων θανάτων και τραυματισμών από τροχαία ατυχήματα.

3.7 Έως το 2030, διασφάλιση της καθολικής πρόσβασης στη σεξουαλική και αναπαραγωγική υγειονομική περίθαλψη, συμπεριλαμβανομένου του οικογενειακού προγραμματισμού, της ενημέρωσης και εκπαίδευσης, και της ενσωμάτωσης της αναπαραγωγικής υγείας σε εθνικές στρατηγικές και προγράμματα.

3.8 Επίτευξη καθολικής υγειονομικής κάλυψης, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας των οικονομικών κινδύνων, πρόσβαση σε βασικές ποιοτικές υπηρεσίες υγείας, καθώς και πρόσβαση όλων σε ασφαλή, αποτελεσματικά, ποιοτικά και προσιτά βασικά φάρμακα και εμβόλια.

3.9 Έως το 2030, διασφάλιση της ουσιαστικής μείωσης του αριθμού των θανάτων και των ασθενειών που οφείλονται σε επικίνδυνες χημικές ουσίες καθώς και στη ρύπανση και τη μόλυνση του αέρα, των υδάτων και του εδάφους.

3.α Ενίσχυση της εφαρμογής της Σύμβασης Πλαίσιο του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας για τον Έλεγχο του Καπνού σε όλες τις χώρες, ως ενδείκνυται.

3.β Υποστήριξη της έρευνας και της ανάπτυξης εμβολίων και φαρμάκων για μεταδοτικές και μη ασθένειες, οι οποίες επηρεάζουν κυρίως τις αναπτυσσόμενες χώρες, και παροχή πρόσβασης σε προσιτά βασικά φάρμακα και εμβόλια, σύμφωνα με τη Δήλωση της Ντόχα σχετικά με τη Συμφωνία TRIPS και τη Δημόσια Υγεία, η οποία επιβεβαιώνει το δικαίωμα των αναπτυσσόμενων χωρών να κάνουν πλήρη χρήση των διατάξεων της Συμφωνίας για τα Δικαιώματα Διανοητικής Ιδιοκτησίας στον Τομέα του Εμπορίου (TRIPS) αναφορικά με τις ευελιξίες που παρέχονται για την προστασία της δημόσιας υγείας, και ιδίως για την πρόσβαση όλων σε φαρμακευτική αγωγή.

3.γ Ουσιαστική αύξηση της χρηματοδότησης για την υγεία και των προσλήψεων, ανάπτυξη, εκπαίδευση και διατήρηση του υγειονομικού δυναμικού των αναπτυσσόμενων χωρών, δίνοντας ιδιαίτερη βαρύτητα στις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες και στα μικρά αναπτυσσόμενα νησιωτικά κράτη.

3.δ Ενίσχυση της ικανότητας όλων των χωρών, και ιδίως των αναπτυσσόμενων, για την έγκαιρη προειδοποίηση, τη μείωση και τη διαχείριση των εθνικών και παγκόσμιων κινδύνων για την υγεία.

Στόχος 4. Ποιοτική Εκπαίδευση

Το Περιφερειακό Κέντρο Πληροφόρησης του ΟΗΕ αναφέρει ότι η απόκτηση ποιοτικής εκπαίδευσης είναι η βάση για τη βελτίωση της ανθρώπινης ζωής και της βιώσιμης ανάπτυξης. Σημαντική πρόοδος έχει σημειωθεί όσον αφορά την πρόσβαση στην εκπαίδευση σε όλα τα επίπεδα και τη φοίτηση στα σχολεία των γυναικών και των κοριτσιών. Οι βασικές γνώσεις γραφής και ανάγνωσης έχουν βελτιωθεί τρομερά. Ωστόσο, απαιτούνται τολμηρότερες προσπάθειες για την υλοποίηση του στόχου της καθολικής εκπαίδευσης (Ηνωμένα Έθνη, 2024).

Συγκεκριμένα ο Στόχος 4 (Ηνωμένα Έθνη, 2024) επιδιώκει:

4.1 Έως το 2030, διασφάλιση ότι όλα τα κορίτσια και αγόρια θα ολοκληρώνουν μία ελεύθερη, ισότιμη και ποιοτική πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση που οδηγεί σε αντίστοιχα και τελεσφόρα μαθησιακά αποτελέσματα.

4.2 Έως το 2030, διασφάλιση ότι όλα τα κορίτσια και αγόρια θα έχουν πρόσβαση σε ποιοτική προσχολική ανάπτυξη, φροντίδα και εκπαίδευση, έτσι ώστε να είναι έτοιμα για την πρωτοβάθμια εκπαίδευση.

4.3 Έως το 2030, διασφάλιση της ισότιμης πρόσβασης για όλες τις γυναίκες και τους άνδρες σε προσιτή και ποιοτική τεχνική, επαγγελματική και τριτοβάθμια εκπαίδευση, συμπεριλαμβανομένων και των πανεπιστημίων.

4.4 Έως το 2030, ουσιαστική αύξηση του αριθμού των νέων και των ενηλίκων οι οποίοι έχουν τις κατάλληλες δεξιότητες, συμπεριλαμβανομένων των τεχνικών και επαγγελματικών δεξιοτήτων, για απασχόληση, αξιοπρεπή εργασία και επιχειρηματικότητα.

4.5 Έως το 2030, εξάλειψη των διακρίσεων με βάση το φύλο στην εκπαίδευση και διασφάλιση της ισότιμης πρόσβασης, σε όλα τα επίπεδα της εκπαίδευσης και της επαγγελματικής κατάρτισης, για τους ευάλωτους, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με αναπηρίες, των αυτόχθονων πληθυσμών και των παιδιών που βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση.

4.6 Έως το 2030, διασφάλιση ότι η νεολαία στο σύνολό της καθώς και ένα σημαντικό ποσοστό ενηλίκων, τόσο ανδρών όσο και γυναικών, θα πετύχουν τον γραμματισμό και τον αριθμητισμό.

4.7 Έως το 2030, διασφάλιση ότι όλοι οι εκπαιδευόμενοι θα αποκτήσουν τη γνώση και θα καλλιεργήσουν τις δεξιότητες που χρειάζονται για να προάγουν τη βιώσιμη ανάπτυξη, μέσω, μεταξύ άλλων, της εκπαίδευσης για τη βιώσιμη ανάπτυξη και τον βιώσιμο τρόπο ζωής, τα ανθρώπινα δικαιώματα, την ισότητα των φύλων, της προαγωγής της κουλτούρας της ειρήνης και της μη-βίας, της ταυτότητας του παγκόσμιου πολίτη, καθώς και μέσω της αναγνώρισης της πολιτιστικής ποικιλομορφίας και της συμβολής του πολιτισμού στη βιώσιμη ανάπτυξη.

4.α Οικοδόμηση και αναβάθμιση εκπαιδευτικών εγκαταστάσεων οι οποίες ανταποκρίνονται στις ανάγκες των παιδιών και των ατόμων με αναπηρίες, λαμβάνοντας υπόψη το θέμα του φύλου, και παροχή ασφαλών, ειρηνικών, συμμετοχικών και αποδοτικών μαθησιακών περιβαλλόντων για όλους.

4.β Έως το 2020, ουσιαστική επέκταση, σε παγκόσμιο επίπεδο, του αριθμού των διαθέσιμων υποτροφιών στις αναπτυσσόμενες χώρες, και ιδίως στις λιγότερο ανεπτυγμένες, στα μικρά νησιωτικά αναπτυσσόμενα κράτη και στις αφρικανικές χώρες, έτσι ώστε να προωθηθούν οι εγγραφές στην ανώτατη εκπαίδευση, συμπεριλαμβανομένων της επαγγελματικής κατάρτισης, των τεχνολογιών της πληροφορίας και επικοινωνίας, καθώς και τεχνικών, μηχανολογικών και επιστημονικών προγραμμάτων, στις ανεπτυγμένες και άλλες αναπτυσσόμενες χώρες.

4.γ Έως το 2030, ουσιαστική αύξηση της προσφοράς καταρτισμένων δασκάλων, μέσω, μεταξύ άλλων, της διεθνούς συνεργασίας για την κατάρτιση του διδακτικού προσωπικού

στις αναπτυσσόμενες χώρες και ιδίως στις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες και τα μικρά νησιωτικά αναπτυσσόμενα κράτη.

Στόχος 5. Ισότητα των Φύλων

Το Περιφερειακό Κέντρο Πληροφόρησης του ΟΗΕ αναφέρει ότι ενώ ο κόσμος έχει σημειώσει πρόοδο όσον αφορά την ισότητα των φύλων και τη χειραφέτηση των γυναικών, με τους Στόχους Ανάπτυξης της Χιλιετίας (συμπεριλαμβανομένης της ίσης πρόσβασης στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση μεταξύ αγοριών και κοριτσιών), οι γυναίκες και τα κορίτσια συνεχίζουν να υφίστανται τις διακρίσεις και τη βία σε κάθε γωνιά του κόσμου. Η ισότητα των φύλων δεν αποτελεί μόνο ένα θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα αλλά και απαραίτητο θεμέλιο για έναν ειρηνικό, βιώσιμο και με ευημερία κόσμο. Παρέχοντας στις γυναίκες και τα κορίτσια ισότιμη πρόσβαση στην εκπαίδευση, στην υγειονομική περίθαλψη, στην αξιοπρεπή εργασία καθώς και ισότιμη εκπροσώπηση στις διαδικασίες λήψης πολιτικών και οικονομικών αποφάσεων, ενισχύουμε τις βιώσιμες οικονομίες, παρέχοντας οφέλη στις κοινωνίες και στην ανθρωπότητα συνολικά (Ηνωμένα Έθνη, 2024).

Συγκεκριμένα ο Στόχος 5 (Ηνωμένα Έθνη, 2024) επιδιώκει:

- 5.1 Τερματισμό κάθε μορφής διακρίσεων κατά των γυναικών και κοριτσιών, οπουδήποτε.
- 5.2 Εξάλειψη όλων των μορφών βίας κατά όλων των γυναικών και κοριτσιών, τόσο στην ιδιωτική όσο και στη δημόσια ζωή, συμπεριλαμβανομένης της εμπορίας ανθρώπων καθώς και της σεξουαλικής και κάθε άλλου είδους εκμετάλλευσης.
- 5.3 Εξάλειψη όλων των επιβλαβών πρακτικών, όπως ο παιδικός, πρόωρος και καταναγκαστικός γάμος καθώς και ο ακρωτηριασμός γυναικείων γεννητικών οργάνων.
- 5.4 Αναγνώριση και εκτίμηση της μη αμειβόμενης φροντίδας και οικιακής εργασίας, μέσω της παροχής δημόσιων υπηρεσιών, υποδομών και πολιτικών κοινωνικής προστασίας, και της προαγωγής της κοινής ευθύνης μέσα σε ένα νοικοκυριό και στην οικογένεια, ανάλογα με τις εκάστοτε εθνικές ιδιαιτερότητες.
- 5.5 Διασφάλιση της πλήρους και αποτελεσματικής συμμετοχής καθώς και των ισότιμων ευκαιριών ανάληψης ηγετικού ρόλου των γυναικών σε όλα τα επίπεδα λήψης αποφάσεων στην πολιτική, οικονομική και δημόσια ζωή.
- 5.6 Διασφάλιση της καθολικής πρόσβασης στη σεξουαλική και αναπαραγωγική υγεία καθώς και διασφάλιση των αναπαραγωγικών δικαιωμάτων, όπως έχει συμφωνηθεί με βάση το Πρόγραμμα Δράσης της Διεθνούς Διάσκεψης για τον Πληθυσμό και την Ανάπτυξη, την Πλατφόρμα Δράσης του Πεκίνου, και τα έγγραφα που προέκυψαν από τις διασκέψεις αναθεώρησης.
- 5.α Δρομολόγηση μεταρρυθμίσεων οι οποίες θα παράσχουν στις γυναίκες ίσα δικαιώματα ως προς τους οικονομικούς πόρους, καθώς και πρόσβαση στην ιδιοκτησία, στον έλεγχο

της γης και άλλων μορφών ιδιοκτησίας, στις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, στις κληρονομίες και στους φυσικούς πόρους, σύμφωνα με την εκάστοτε εθνική νομοθεσία.

5.β Ενίσχυση της χρήσης της τεχνολογίας γενικής εφαρμογής, και ιδίως της τεχνολογίας της πληροφορίας και των επικοινωνιών, προωθώντας έτσι την ενδυνάμωση των γυναικών.

5.γ Υιοθέτηση και ενίσχυση ορθών πολιτικών και εφαρμόσιμων νομοθεσιών που αποβλέπουν στην προώθηση της ισότητας των φύλων και τη χειραφέτηση των γυναικών και των κοριτσιών σε όλα τα επίπεδα.

Στόχος 6. Καθαρό Νερό και Αποχέτευση

Το Περιφερειακό Κέντρο Πληροφόρησης του ΟΗΕ επισημάνει ότι το καθαρό και προσβάσιμο νερό για όλους είναι ένα απαραίτητο στοιχείο του κόσμου στον οποίο θέλουμε να ζούμε. Στον πλανήτη υπάρχει επαρκές γλυκό νερό για να το πετύχουμε αυτό. Εξαιτίας όμως των κακών οικονομικών συνθηκών και των ελλειπών υποδομών, κάθε χρόνο εκατομμύρια άνθρωποι και ιδίως παιδιά, πεθαίνουν από ασθένειες που συνδέονται με την ανεπαρκή παροχή νερού, την αποχέτευση και την υγιεινή. Η λειψυδρία, η κακή ποιότητα του νερού καθώς και οι ανεπαρκείς εγκαταστάσεις υγιεινής έχουν επιπτώσεις στην επισιτιστική ασφάλεια, στις επιλογές των νοικοκυριών και στις ευκαιρίες εκπαίδευσης για τις φτωχές οικογένειες στον κόσμο. Η ξηρασία πλήττει μερικές από τις φτωχότερες χώρες του πλανήτη, επιδεινώνοντας έτσι την πείνα και την κακή διατροφή. Μέχρι το 2050, τουλάχιστον ένας στους τέσσερις ανθρώπους είναι πιθανό να ζει σε μία χώρα όπου θα βιώνει χρόνια ή επαναλαμβανόμενη έλλειψη γλυκού νερού (Ηνωμένα Έθνη, 2024).

Συγκεκριμένα ο Στόχος 6 (Ηνωμένα Έθνη, 2024) επιδιώκει:

6.1 Έως το 2030, επίτευξη καθολικής και ισότιμης πρόσβασης σε ασφαλές και προσιτό πόσιμο νερό για όλους.

6.2 Έως το 2030, επίτευξη επαρκούς και ισότιμης πρόσβασης σε εγκαταστάσεις/συστήματα υγιεινής για όλους, βάζοντας τέλος στην «ανοιχτή απόφραξη», δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή στις ανάγκες των γυναικών και των κοριτσιών καθώς και εκείνων που βρίσκονται σε ευάλωτες καταστάσεις.

6.3 Έως το 2030, βελτίωση της ποιότητας του νερού, μέσω της μείωσης της ρύπανσης, της εξάλειψης των απορρίψεων, της ελαχιστοποίησης της απελευθέρωσης επικίνδυνων χημικών και υλικών, της μείωσης, κατά το ήμισυ, του ποσοστού των ανεπεξέργαστων υγρών αποβλήτων, καθώς και της σημαντικής αύξησης της ανακύκλωσης και της ασφαλούς επαναχρησιμοποίησης του νερού σε παγκόσμιο επίπεδο.

6.4 Έως το 2030, ουσιαστική αύξηση της αποδοτικότητας της χρήσης του ύδατος σε όλους τους τομείς και διασφάλιση της βιώσιμης άντλησης και προμήθειας πόσιμου νερού, προκειμένου να αντιμετωπιστεί η λειψυδρία και να μειωθεί σημαντικά ο αριθμός των ανθρώπων που πλήττονται από την έλλειψη νερού.

6.5 Έως το 2030, εφαρμογή της ολοκληρωμένης διαχείρισης των υδατικών πόρων, σε όλα τα επίπεδα, συμπεριλαμβανομένου μέσω της διασυνοριακής συνεργασίας, ως ενδείκνυται.

6.6 Έως το 2020, προστασία και αποκατάσταση των υδατικών οικοσυστημάτων, συμπεριλαμβανομένων των βουνών, των δασών, των υδροβιότοπων, των ποταμών, των υδροφόρων οριζόντων και των λιμνών.

6.α Έως το 2030, επέκταση της διεθνούς συνεργασίας και υποστήριξη της οικοδόμησης-ικανοτήτων των αναπτυσσόμενων χωρών σε δραστηριότητες και προγράμματα που σχετίζονται με το νερό και την υγιεινή, όπως τη συλλογή υδάτων, την αφαλάτωση, την αποδοτικότητα χρήσης των υδάτινων πόρων, την επεξεργασία υγρών αποβλήτων, και τις τεχνολογίες ανακύκλωσης και επαναχρησιμοποίησης ύδατος.

6.β Στήριξη και ενδυνάμωση της συμμετοχής των τοπικών κοινοτήτων στη βελτίωση της διαχείρισης του νερού και των εγκαταστάσεων υγιεινής.

Στόχος 7. Φτηνή και Καθαρή Ενέργεια

Το Περιφερειακό Κέντρο Πληροφόρησης του ΟΗΕ αναφέρει ότι η ενέργεια είναι κεντρικής σημασίας για κάθε σοβαρή πρόκληση και ευκαιρία με την οποία έρχεται αντιμέτωπος ο κόσμος μας. Η εργασία, η ασφάλεια, η κλιματική αλλαγή, η παραγωγή τροφίμων και η αύξηση του εισοδήματος προϋποθέτουν απαραίτητως πρόσβαση σε ενέργεια. Η βιώσιμη ενέργεια είναι ευκαιρία: μεταμορφώνει τις ζωές, την οικονομία και τον πλανήτη (Ηνωμένα Έθνη, 2024).

Συγκεκριμένα ο Στόχος 7 (Ηνωμένα Έθνη, 2024) επιδιώκει:

7.1 Έως το 2030, διασφάλιση της καθολικής πρόσβασης σε προσιτές, αξιόπιστες και σύγχρονες υπηρεσίες ενέργειας.

7.2 Έως το 2030, σημαντική αύξηση του μεριδίου των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στο παγκόσμιο ενεργειακό μείγμα.

7.3 Έως το 2030, διπλασιασμός του παγκόσμιου ποσοστού βελτίωσης της ενεργειακής αποδοτικότητας.

7.α Έως το 2030, ενίσχυση της διεθνούς συνεργασίας ώστε να διευκολυνθεί η πρόσβαση στην έρευνα και τη τεχνολογία καθαρής ενέργειας –συμπεριλαμβανομένων των ανανεώσιμων μορφών ενέργειας, της ενεργειακής αποδοτικότητας και των προηγμένων και καθαρών τεχνολογιών ορυκτών καυσίμων – και να προωθηθούν οι επενδύσεις σε ενεργειακές υποδομές και τεχνολογίες καθαρής ενέργειας.

7.β Έως το 2030, επέκταση των υποδομών και αναβάθμιση της τεχνολογίας για την παροχή σύγχρονων και βιώσιμων υπηρεσιών ενέργειας για όλους στις αναπτυσσόμενες χώρες, και ιδίως στις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες, στα μικρά αναπτυσσόμενα νησιωτικά κράτη, καθώς και στα περικλειστά αναπτυσσόμενα κράτη, σύμφωνα με τα αντίστοιχα προγράμματα στήριξής τους.

Στόχος 8. Αξιοπρεπής Εργασία και Οικονομική Ανάπτυξη

Το Περιφερειακό Κέντρο Πληροφόρησης του ΟΗΕ αναφέρει ότι περίπου ο μισός παγκόσμιος πληθυσμός ζει με κατά μέσο όρο δύο δολάρια την ημέρα. Ακόμη, σε πολλά μέρη το να έχει κανείς δουλειά δεν αποτελεί εγγύηση ότι θα ξεφύγει από τη φτώχεια. Αυτή η βραδεία και άνιση πρόοδος απαιτεί να αναθεωρήσουμε αλλά και να εκσυγχρονίσουμε τις οικονομικές και κοινωνικές μας πολιτικές που στοχεύουν στην εξάλειψη της φτώχειας. Η διαρκής έλλειψη αξιοπρεπών ευκαιριών εργασίας, οι ανεπαρκείς επενδύσεις και η υποκατανάλωση οδηγούν σε διάβρωση του βασικού κοινωνικού συμβολαίου που διέπει τις δημοκρατικές κοινωνίες: ότι όλοι πρέπει να μοιραζόμαστε την πρόοδο. Η δημιουργία θέσεων εργασίας θα παραμείνει μία σημαντική πρόκληση για σχεδόν όλες τις οικονομίες από το 2015 και έπειτα. Η βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη προϋποθέτει ότι οι κοινωνίες θα δημιουργήσουν τις συνθήκες εκείνες οι οποίες θα επιτρέψουν στους ανθρώπους να έχουν ποιοτικές θέσεις εργασίας και οι οποίες θα τονώνουν την οικονομία χωρίς ωστόσο να βλάπτουν το περιβάλλον. Οι ευκαιρίες απασχόλησης και οι αξιοπρεπείς συνθήκες εργασίας είναι επίσης απαραίτητες για όλες τις ηλικίες του εργασιακά ενεργού πληθυσμού (Ηνωμένα Έθνη, 2024).

Συγκεκριμένα ο Στόχος 8 (Ηνωμένα Έθνη, 2024) επιδιώκει:

8.1 Διατήρηση της κατά κεφαλήν οικονομικής ανάπτυξης με βάση τις εθνικές περιστάσεις, και ιδίως όσον αφορά τις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες διατήρηση τουλάχιστον του 7% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος ετησίως.

8.2 Επίτευξη υψηλότερων επιπέδων οικονομικής παραγωγικότητας, μέσω της διαφοροποίησης, της τεχνολογικής αναβάθμισης και καινοτομίας, στρέφοντας την προσοχή σε τομείς υψηλής προστιθέμενης αξίας και έντασης εργασίας.

8.3 Προώθηση πολιτικών προσανατολισμένων στην ανάπτυξη, οι οποίες στηρίζουν τις παραγωγικές δραστηριότητες, τη δημιουργία αξιοπρεπών θέσεων εργασίας, την επιχειρηματικότητα, τη δημιουργικότητα και την καινοτομία, και ενθαρρύνουν την επισημοποίηση και την ανάπτυξη των πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, μέσω της πρόσβασής τους σε χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες.

8.4 Έως το 2030, βαθμιαία βελτίωση της αποδοτικότητας των παγκόσμιων πόρων σε σχέση με την κατανάλωση και παραγωγή, και προσπάθεια διαχωρισμού της οικονομικής ανάπτυξης από την υποβάθμιση του περιβάλλοντος, σύμφωνα με το Δεκαετές Πλαίσιο

Προγράμματος για τη Βιώσιμη Κατανάλωση και Παραγωγή, με τις ανεπτυγμένες χώρες να ηγούνται του εγχειρήματος αυτού.

8.5 Έως το 2030, επίτευξη πλήρους και παραγωγικής απασχόλησης και αξιοπρεπών θέσεων εργασίας για όλες τις γυναίκες και τους άνδρες, συμπεριλαμβανομένων των νέων ανθρώπων και των ατόμων με αναπηρίες, καθώς και εξασφάλιση της ίσης αμοιβής για εργασία ίσης αξίας.

8.6 Έως το 2020, ουσιαστική μείωση του ποσοστού των νέων που δεν απασχολούνται, μορφώνονται ή εκπαιδεύονται.

8.7 Ανάλυση άμεσων και αποτελεσματικών μέτρων για την εξάλειψη της αναγκαστικής εργασίας, τον τερματισμό της σύγχρονης δουλείας και της εμπορίας ανθρώπων, τη διασφάλιση της απαγόρευσης και εξάλειψης των χειρότερων μορφών παιδικής εργασίας, συμπεριλαμβανομένης της στρατολόγησης και της χρησιμοποίησης παιδιών-στρατιωτών, και τον τερματισμό, έως το 2025, όλων των μορφών παιδικής εργασίας.

8.8 Προστασία εργασιακών δικαιωμάτων και προαγωγή ασφαλών συνθηκών εργασίας για όλους τους εργάτες, συμπεριλαμβανομένων των εργαζόμενων μεταναστών, και ιδίως των γυναικών μεταναστριών καθώς και εκείνων που έχουν επισφαλείς θέσεις απασχόλησης.

8.9 Έως το 2030, σχεδιασμός και εφαρμογή πολιτικών που προωθούν τον βιώσιμο τουρισμό, ο οποίος δημιουργεί θέσεις εργασίας και προάγει τους τοπικούς πολιτισμούς και προϊόντα.

8.10 Ενίσχυση της ικανότητας των εγχώριων χρηματοπιστωτικών θεσμών προκειμένου να ενθαρρυνθεί και να διευρυνθεί η πρόσβαση σε τραπεζικές, ασφαλιστικές και χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες για όλους.

8.α Αύξηση της υποστήριξης της πρωτοβουλίας Βοήθεια για το Εμπόριο (Aid For Trade) για τις αναπτυσσόμενες χώρες, και ιδίως για τις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες, μέσω του Ενισχυμένου Ολοκληρωμένου Πλαισίου για την Τεχνική Συνδρομή σε θέματα Εμπορίου στις Λιγότερο Ανεπτυγμένες Χώρες.

8.β Έως το 2020, ανάπτυξη και θέση σε εφαρμογή μίας παγκόσμιας στρατηγικής για την απασχόληση των νέων και εφαρμογή του Παγκόσμιου Συμφώνου Απασχόλησης της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας.

Στόχος 9. Βιομηχανία, Καινοτομία και Υποδομές

Όπως αναφέρει και το Περιφερειακό Κέντρο Πληροφόρησης του ΟΗΕ οι συγκοινωνίες, η άρδευση, η ενέργεια, οι τεχνολογίες πληροφόρησης και επικοινωνίας είναι σημαντικές για την επίτευξη της βιώσιμης ανάπτυξης και την ενίσχυση κοινοτήτων σε πολλές χώρες. Έχει γίνει πλέον κατανοητό ότι η αύξηση της παραγωγικότητας και των εισοδημάτων καθώς και οι βελτιώσεις στον τομέα της υγείας και της εκπαίδευσης προϋποθέτουν επενδύσεις στις υποδομές. Η

βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς βιομηχανική ανάπτυξη αποτελεί την κύρια πηγή δημιουργίας εισοδήματος, επιτρέποντας την ταχεία και διαρκή αύξηση του βιοτικού επιπέδου για όλους τους ανθρώπους ενώ παρέχει τεχνολογικές λύσεις για την περιβαλλοντικά ορθή βιομηχανοποίηση. Η τεχνολογική πρόοδος αποτελεί τη βάση των προσπαθειών μας να υλοποιήσουμε περιβαλλοντικούς στόχους όπως η αύξηση των πόρων και η αποδοτικότητα της ενέργειας. Όπως χωρίς την τεχνολογία και την καινοτομία δεν υφίσταται βιομηχανοποίηση, έτσι και χωρίς τη βιομηχανοποίηση δεν υφίσταται ανάπτυξη (Ηνωμένα Έθνη, 2024).

Συγκεκριμένα ο Στόχος 9 (Ηνωμένα Έθνη, 2024) επιδιώκει:

9.1 Δημιουργία ποιοτικών, αξιόπιστων, βιώσιμων και ανθεκτικών υποδομών, συμπεριλαμβανομένων των περιφερειακών και διασυνοριακών υποδομών, για τη στήριξη της οικονομικής ανάπτυξης και της ανθρώπινης ευημερίας, εστιάζοντας στην προσιτή και ισότιμη πρόσβαση σε αυτές για όλους.

9.2 Προαγωγή της χωρίς αποκλεισμούς και βιώσιμης βιομηχανοποίησης και ουσιαστική αύξηση, έως το 2030, του ποσοστού της απασχόλησης στον βιομηχανικό κλάδο και του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος, σε συνάρτηση με τις εθνικές περιστάσεις, καθώς και διπλασιασμός του ποσοστού απασχόλησης στον βιομηχανικό κλάδο στις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες.

9.3 Αύξηση της πρόσβασης των μικρής-κλίμακας βιομηχανικών και άλλων επιχειρήσεων, ιδίως των αναπτυσσόμενων χωρών, σε χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, παρέχοντας προσιτές πιστώσεις, και ενσωμάτωσή τους στις αλυσίδες αξίας και στις αγορές.

9.4 Έως το 2030, αναβάθμιση υποδομών και μετασκευή βιομηχανιών προκειμένου αυτές να καταστούν βιώσιμες, αυξάνοντας την αποδοτική χρήση των πόρων και ενθαρρύνοντας την υιοθέτηση περισσότερο καθαρών και περιβαλλοντικά ορθών τεχνολογιών και βιομηχανικών μεθόδων, με όλες τις χώρες να αναλαμβάνουν δράση, προς αυτή την κατεύθυνση, με βάση τις δυνατότητές τους.

9.5 Ενίσχυση της επιστημονικής έρευνας, αναβάθμιση των τεχνολογικών ικανοτήτων του βιομηχανικού κλάδου σε όλες τις χώρες, και ιδίως στις αναπτυσσόμενες, συμπεριλαμβανομένου, έως το 2030, της ενθάρρυνσης της καινοτομίας και της ουσιαστικής αύξησης του αριθμού των εργαζομένων στον τομέα της έρευνας και της ανάπτυξης, κατά 1 εκατομμύριο, καθώς και της αύξησης των δαπανών για την έρευνα και την ανάπτυξη στον δημόσιο και στον ιδιωτικό τομέα.

9.α Διευκόλυνση της ανάπτυξης των βιώσιμων και ανθεκτικών υποδομών στις αναπτυσσόμενες χώρες, μέσω ενισχυμένης χρηματοοικονομικής, τεχνολογικής και τεχνικής υποστήριξης σε χώρες της Αφρικής, στις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες, στις περικλειστές αναπτυσσόμενες χώρες και τα μικρά νησιωτικά αναπτυσσόμενα κράτη.

9.β Στήριξη της εγχώριας τεχνολογικής ανάπτυξης, έρευνας και καινοτομίας στις αναπτυσσόμενες χώρες, διασφαλίζοντας ένα ευνοϊκό περιβάλλον πολιτικής που θα

στηρίζει, μεταξύ άλλων, τη βιομηχανική διαφοροποίηση και την προστιθέμενη αξία των εμπορευμάτων.

9.γ Σημαντική αύξηση της πρόσβασης στην τεχνολογία της πληροφορίας και των επικοινωνιών, και επιδίωξη για την παροχή καθολικής και προσιτής πρόσβασης στο διαδίκτυο στις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες έως το 2020.

Στόχος 10. Λιγότερες Ανισότητες

Το Περιφερειακό Κέντρο Πληροφόρησης του ΟΗΕ αναφέρει ότι η διεθνής κοινότητα έχει κάνει σημαντικά βήματα με στόχο να απαλλάξει τους ανθρώπους από τη φτώχεια. Τα πιο ευάλωτα έθνη, δηλαδή οι λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες, τα περικλειστα αναπτυσσόμενα αλλά και τα μικρά νησιωτικά κράτη, συνεχίζουν να σημειώνουν πρόοδο στη μείωση της φτώχειας. Εντούτοις, η ανισότητα συνεχίζει να υφίσταται ενώ παρατηρούνται μεγάλες

διαφορές στην πρόσβαση στις υπηρεσίες υγείας και εκπαίδευσης και σε άλλα αγαθά. Επιπλέον, ενώ η διαφορά εισοδήματος μεταξύ χωρών έχει μειωθεί, η ανισότητα στο εσωτερικό των χωρών έχει αυξηθεί. Ολοένα και περισσότερο καλλιεργείται η πεποίθηση ότι η οικονομική ανάπτυξη δεν επαρκεί για τη μείωση της φτώχειας, αν εκείνη –η οικονομική ανάπτυξη– δεν είναι συμμετοχική και δεν περιλαμβάνει τις τρεις διαστάσεις της βιώσιμης ανάπτυξης: την οικονομική, την κοινωνική και την περιβαλλοντική (Ηνωμένα Έθνη, 2024).

Συγκεκριμένα ο Στόχος 10 (Ηνωμένα Έθνη, 2024) επιδιώκει:

10.1 Έως το 2030, προοδευτική επίτευξη και διατήρηση της αύξησης του εισοδήματος για το κατώτερο 40% του πληθυσμού με ρυθμό υψηλότερο του μέσου εθνικού.

10.2 Έως το 2030, ενδυνάμωση και προαγωγή της κοινωνικής, οικονομικής και πολιτικής ένταξης όλων, ανεξαρτήτως ηλικίας, φύλου, αναπηρίας, φυλής, εθνικότητας, καταγωγής, θρησκείας ή οικονομικής ή άλλης κατάστασης.

10.3 Διασφάλιση των ισότιμων ευκαιριών και μείωση των αποτελεσμάτων των ανισοτήτων, μέσω, μεταξύ άλλων, της εξάλειψης νόμων, πολιτικών και πρακτικών που επιτρέπουν διακρίσεις, και της προαγωγής των κατάλληλων νομοθεσιών, πολιτικών και δράσεων σε σχέση με αυτό το θέμα.

10.4 Υιοθέτηση πολιτικών, ιδιαίτερα φορολογικών και μισθολογικών, καθώς και πολιτικών κοινωνικής προστασίας, και προοδευτική επίτευξη μεγαλύτερης ισότητας.

10.5 Βελτίωση της ρύθμισης και της παρακολούθησης των παγκόσμιων χρηματοπιστωτικών αγορών και ιδρυμάτων, και ενίσχυση της εφαρμογής αυτών των ρυθμίσεων.

10.6 Διασφάλιση της ενισχυμένης εκπροσώπησης και φωνής των αναπτυσσόμενων χωρών στη λήψη αποφάσεων σε παγκόσμιους οικονομικούς και χρηματοπιστωτικούς

θεσμούς, προκειμένου να παρέχονται πιο αποτελεσματικοί, αξιόπιστοι, υπεύθυνοι και νομιμοποιημένοι θεσμοί.

10.7 Διευκόλυνση της μεθοδικής, ασφαλούς, ομαλής και υπεύθυνης μετανάστευσης και της κινητικότητας των ανθρώπων, μέσω της εφαρμογής σχεδιασμένων και καλά διαχειριζόμενων μεταναστατευτικών πολιτικών.

10.α Εφαρμογή της αρχής της ειδικής και διαφοροποιημένης διαχείρισης προς τις αναπτυσσόμενες χώρες, ιδίως προς τις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες, σύμφωνα με τις συμφωνίες του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου.

10.β Ενθάρρυνση της δημόσιας αναπτυξιακής βοήθειας και των χρηματικών ροών, συμπεριλαμβανομένων των άμεσων επενδύσεων, σε κράτη όπου εμφανίζεται μεγαλύτερη ανάγκη, και ιδίως στις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες, τις αφρικανικές χώρες καθώς και στα μικρά αναπτυσσόμενα περικλειστά και νησιωτικά κράτη, σύμφωνα με τα εθνικά τους σχέδια και προγράμματα.

10.γ Έως το 2030, μείωση, σε ποσοστό λιγότερο του 3%, των εξόδων συναλλαγής για τα εμβάσματα των μεταναστών, και εξάλειψη των ροών εμβασμάτων με κόστος που υπερβαίνει το 5%.

Στόχος 11. Βιώσιμες Πόλεις και Κοινότητες

Όπως αναφέρει και το Περιφερειακό Κέντρο Πληροφόρησης του ΟΗΕ οι πόλεις αποτελούν κόμβους για την ανταλλαγή ιδεών, για το εμπόριο, τον πολιτισμό, την επιστήμη, την παραγωγικότητα, την κοινωνική ανάπτυξη κ.ά. Στην καλύτερη των περιπτώσεων, οι πόλεις έχουν δώσει τη δυνατότητα στους ανθρώπους να προοδεύσουν κοινωνικά και οικονομικά. Το να διατηρήσουμε, ωστόσο, τις πόλεις με

τέτοιο τρόπο ώστε να δημιουργούνται θέσεις εργασίας και να προάγεται η ευημερία χωρίς την ταυτόχρονη κατάχρηση γης και την κατασπατάληση πόρων είναι μία πρόκληση από μόνο του. Κάποιες από τις συχνές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τα αστικά κέντρα είναι η κυκλοφοριακή συμφόρηση, η έλλειψη κονδυλίων για την παροχή βασικών υπηρεσιών καθώς και η έλλειψη επαρκούς στέγασης και η υποβάθμιση των υποδομών. Οι προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι πόλεις μπορούν να ξεπεραστούν με τέτοιο τρόπο ώστε να συνεχίσουν να ακμάζουν και να αναπτύσσονται, βελτιώνοντας ταυτόχρονα τη χρήση πόρων και μειώνοντας τη μόλυνση και τη φτώχεια. Το μέλλον το οποίο θέλουμε, είναι ένα μέλλον όπου οι πόλεις θα προσφέρουν ευκαιρίες για όλους, πρόσβαση σε υπηρεσίες, ενέργεια, στέγαση, μεταφορές κ.ά (Ηνωμένα Έθνη, 2024).

Συγκεκριμένα ο Στόχος 11 (Ηνωμένα Έθνη, 2024) επιδιώκει:

11.1 Έως το 2030, διασφάλιση της πρόσβασης όλων σε επαρκή, ασφαλή, προσιτή στέγαση και βασικές υπηρεσίες, και αναβάθμιση των φτωχογειτονιών.

11.2 Έως το 2030, παροχή ασφαλών, προσιτών, προσβάσιμων και βιώσιμων συστημάτων μεταφοράς για όλους, βελτίωση της ασφάλειας των δρόμων, κυρίως μέσω της επέκτασης των δημόσιων συγκοινωνιών, δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή στις ανάγκες εκείνων που βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση, όπως είναι οι γυναίκες, τα παιδιά, τα άτομα με αναπηρίες και οι ηλικιωμένοι.

11.3 Έως το 2030, βελτίωση της χωρίς αποκλεισμούς και βιώσιμης αστικοποίησης για όλους καθώς και των ικανοτήτων για συμμετοχικό, ολοκληρωμένο και βιώσιμο σχεδιασμό και διαχείριση των ανθρώπινων οικισμών για όλες τις χώρες.

11.4 Ενίσχυση των προσπαθειών για την προστασία και τη διαφύλαξη της παγκόσμιας πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς.

11.5 Έως το 2030, σημαντική μείωση του αριθμού των θανάτων και του αριθμού των πληγέντων από φυσικές καταστροφές, καθώς και των άμεσων οικονομικών απωλειών σε σχέση με το παγκόσμιο ακαθάριστο εγχώριο προϊόν που οφείλεται σε φυσικές καταστροφές, συμπεριλαμβανομένων των σχετιζόμενων με το νερό καταστροφών, εστιάζοντας στην προστασία των φτωχών και των ανθρώπων που βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση.

11.6 Έως το 2030, μείωση του δυσμενούς, κατά κεφαλήν, περιβαλλοντικού αντίκτυπου των πόλεων, δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή στην ποιότητα του αέρα και τη διαχείριση των αστικών και άλλων αποβλήτων.

11.7 Έως το 2030, παροχή καθολικής πρόσβασης σε ασφαλείς, χωρίς αποκλεισμούς και προσβάσιμους πράσινους και δημόσιους χώρους, ιδίως για τις γυναίκες και τα παιδιά, τους ηλικιωμένους και τα άτομα με αναπηρία.

11.α Υποστήριξη θετικών οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών δεσμών μεταξύ των αστικών, περιαστικών και αγροτικών περιοχών, μέσω της ενδυνάμωσης του εθνικού και περιφερειακού αναπτυξιακού σχεδιασμού.

11.β Έως το 2020, ουσιαστική αύξηση του αριθμού των πόλεων και των ανθρώπινων οικισμών που υιοθετούν και εφαρμόζουν ολοκληρωμένες πολιτικές και σχέδια τα οποία αποβλέπουν στην κοινωνική ένταξη, στην αποδοτικότητα των πόρων, στην άμβλυση των επιπτώσεων και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, στην ανθεκτικότητα απέναντι στις καταστροφές, καθώς και ανάπτυξη και εφαρμογή μιας ολιστικής διαχείρισης του κινδύνου καταστροφών σε όλα τα επίπεδα, σύμφωνα με το Πλαίσιο *Sendai* για τη Μείωση των Κινδύνων από Καταστροφές 2015-2030.

11.γ Υποστήριξη των λιγότερο ανεπτυγμένων χωρών, μέσω οικονομικής και τεχνικής βοήθειας, για την οικοδόμηση βιώσιμων και ανθεκτικών κτιρίων με τη χρήση τοπικών υλών.

Στόχος 12. Υπεύθυνη Κατανάλωση και Παραγωγή

Όπως αναφέρει και το Περιφερειακό Κέντρο Πληροφόρησης του ΟΗΕ η βιώσιμη παραγωγή και κατανάλωση αφορά την προώθηση πόρων και την αποδοτικότητα της ενέργειας, την προώθηση βιώσιμων υποδομών και παροχών πρόσβασης σε βασικές υπηρεσίες καθώς τις πράσινες και αξιοπρεπείς θέσεις εργασίας, στοχεύοντας έτσι σε μία πιο ποιοτική ζωή για όλους. Η εφαρμογή της βοηθά στη συνολική επίτευξη των σχεδίων ανάπτυξης, μειώνοντας μελλοντικά το οικονομικό, περιβαλλοντικό και κοινωνικό κόστος, ενισχύοντας ταυτόχρονα τον οικονομικό ανταγωνισμό ενώ συμβάλλει στη μείωση της φτώχειας. Η βιώσιμη παραγωγή και κατανάλωση αποβλέπει στο «να παράγει περισσότερα και καλύτερα με όσο το δυνατόν λιγότερα», αυξάνοντας τα καθαρά κέρδη ευημερίας από τις οικονομικές δραστηριότητες μέσω της μείωσης της χρήσης πόρων, της υποβάθμισης και της μόλυνσης του κύκλου ζωής. Η βιώσιμη παραγωγή και κατανάλωση βελτιώνει την ποιότητα ζωής. Εμπλέκει διάφορους φορείς συμπεριλαμβανομένων επιχειρήσεων, καταναλωτών, ερευνητών, επιστημόνων, καταστημάτων λιανικού εμπορίου, μέσω ενημέρωσης, υπηρεσιών που συνεργάζονται για την ανάπτυξη καθώς και εκείνους που είναι υπεύθυνοι για τη χάραξη της πολιτικής. Απαιτεί επίσης μία συστημική προσέγγιση και συνεργασία μεταξύ παραγόντων που δραστηριοποιούνται στην εφοδιαστική αλυσίδα από τον παραγωγό έως τον καταναλωτή. Προϋποθέτει την εμπλοκή των καταναλωτών μέσω ενημέρωσης και μόρφωσης τους σχετικά με τη βιώσιμη κατανάλωση και τον βιώσιμο τρόπο ζωής. Αυτό καθίσταται δυνατό παρέχοντας τους επαρκή πληροφόρηση μέσω προτύπων και συστημάτων επισήμανσης και προτρέποντάς τους να συμμετάσχουν σε βιώσιμες δημόσιες συμβάσεις μεταξύ άλλων (Ηνωμένα Έθνη, 2024).

Συγκεκριμένα ο Στόχος 12 (Ηνωμένα Έθνη, 2024) επιδιώκει:

12.1 Εφαρμογή του Δεκαετούς Πλαισίου Προγραμμάτων για τα Πρότυπα Βιώσιμης Κατανάλωσης και Παραγωγής, με όλες τις χώρες να αναλαμβάνουν δράση, με τις ανεπτυγμένες να ηγούνται του εγχειρήματος αυτού, λαμβάνοντας υπόψη την ανάπτυξη και τις ικανότητες των αναπτυσσόμενων χωρών.

12.2 Έως το 2030, επίτευξη της βιώσιμης διαχείρισης και της επαρκούς χρήσης των φυσικών πόρων.

12.3 Έως το 2030, μείωση, κατά το ήμισυ, των κατά κεφαλήν παραγόμενων αποβλήτων τροφίμων παγκοσμίως, σε επίπεδο λιανικού εμπορίου και καταναλωτών, καθώς και μείωση των απωλειών τροφίμων σε όλη την αλυσίδα παραγωγής και εφοδιασμού, συμπεριλαμβανομένων των απωλειών έπειτα από τη συγκομιδή.

12.4 Έως το 2020, επίτευξη της περιβαλλοντικά ορθής διαχείρισης των χημικών και όλων των αποβλήτων σε όλη τη διάρκεια ζωής τους, σύμφωνα με τα διεθνώς συμφωνηθέντα πλαίσια, και σημαντική μείωση των εκπομπών τους στον αέρα, το νερό και το έδαφος,

προκειμένου να ελαχιστοποιηθούν οι δυσμενείς επιπτώσεις τους στην ανθρώπινη υγεία και το περιβάλλον.

12.5 Έως το 2030, ουσιαστική μείωση της παραγωγής αποβλήτων μέσω της πρόληψης, της μείωσης, της ανακύκλωσης και της επαναχρησιμοποίησης.

12.6 Ενθάρρυνση των εταιρειών, ιδίως των μεγάλων και υπερεθνικών, να υιοθετήσουν βιώσιμες πρακτικές και να ενσωματώσουν πληροφορίες σχετικά με τη βιωσιμότητα στις εκθέσεις τους.

12.7 Προαγωγή των βιώσιμων πρακτικών δημοσίων συμβάσεων, σύμφωνα με τις εθνικές πολιτικές και τις προτεραιότητες.

12.8 Έως το 2030, διασφάλιση ότι όλοι οι άνθρωποι παντού έχουν την απαραίτητη ενημέρωση και ευαισθητοποίηση σχετικά με τη βιώσιμη ανάπτυξη και έναν τρόπο ζωής σε αρμονία με τη φύση.

12.α Στήριξη των αναπτυσσόμενων χωρών προκειμένου να ενισχύσουν την επιστημονική και τεχνολογική τους ικανότητα, που θα τις ωθήσει προς ένα πιο βιώσιμο πρότυπο κατανάλωσης και παραγωγής.

12.β Ανάπτυξη και χρησιμοποίηση εργαλείων παρακολούθησης του αντίκτυπου της βιώσιμης ανάπτυξης στον βιώσιμο τουρισμό, ο οποίος δημιουργεί θέσεις εργασίας και προωθεί την τοπική κουλτούρα και προϊόντα.

12.γ Εξορθολογισμός των μη αποδοτικών επιδοτήσεων για τα ορυκτά καύσιμα, οι οποίες ενθαρρύνουν την ανεξέλεγκτη κατανάλωση, εξαλείφοντας τις στρεβλώσεις της αγοράς, σύμφωνα με τις εθνικές περιστάσεις, και μεταξύ άλλων, μέσω της αναδιάρθρωσης της φορολογίας και της κατάργησης των επιζήμιων επιδοτήσεων, όπου υπάρχουν, ώστε να αποτυπώνονται οι αρνητικές περιβαλλοντικές τους επιπτώσεις, λαμβάνοντας πλήρως υπόψη τις ιδιαίτερες ανάγκες και συνθήκες των αναπτυσσόμενων χωρών και ελαχιστοποιώντας τις πιθανές δυσμενείς επιπτώσεις στην ανάπτυξή τους με τρόπο που να προστατεύονται οι φτωχοί και οι πληγείσες κοινότητες.

Στόχος 13. Δράση για το Κλίμα

Όπως αναφέρει και το Περιφερειακό Κέντρο Πληροφόρησης του ΟΗΕ η κλιματική αλλαγή επηρεάζει πλέον κάθε χώρα σε κάθε ήπειρο. Διαταράσσει τις εθνικές οικονομίες και επηρεάζει τις ζωές ενώ έχει σημαντικές επιπτώσεις στους ανθρώπους, τις κοινότητες και τις χώρες του σήμερα αλλά ακόμα περισσότερο του αύριο. Οι άνθρωποι έρχονται αντιμέτωποι με τις σοβαρές επιπτώσεις που προκαλεί η κλιματική αλλαγή, όπως για παράδειγμα η αλλαγή των καιρικών συνθηκών, η άνοδος της

στάθμης της θάλασσας και άλλα ακόμα πιο ακραία καιρικά φαινόμενα. Οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, οι οποίες οφείλονται στην ανθρώπινη δραστηριότητα και οι οποίες συνεχίζουν να αυξάνονται, είναι αυτές που οδηγούν στην κλιματική αλλαγή. Τη δεδομένη χρονική στιγμή καταγράφονται τα πιο υψηλά ποσοστά τους στην ιστορία. Αν

δεν δράσουμε, η μέση παγκόσμια θερμοκρασία της επιφάνειας του πλανήτη προβλέπεται να αυξηθεί κατά τη διάρκεια του 21ου αιώνα και είναι πιθανό να ξεπεράσει ακόμα και τους 3 βαθμούς Κελσίου. Μάλιστα, ορισμένες περιοχές του πλανήτη αναμένεται να θερμανθούν ακόμη περισσότερο. Οι φτωχότεροι και οι πιο ευάλωτοι άνθρωποι είναι αυτοί που επηρεάζονται περισσότερο. Σήμερα, οι προσιτές και κλιμακούμενες λύσεις, που είναι διαθέσιμες, επιτρέπουν στις χώρες να μεταπηδήσουν σε πιο καθαρές και προσαρμοστικές οικονομίες. Οι ρυθμοί αλλαγής εντείνονται καθώς ολοένα και περισσότεροι άνθρωποι στρέφονται σε ανανεώσιμες μορφές ενέργειας και επιλέγουν μία σειρά από μέτρα που θα μειώσουν τις εκπομπές και θα αυξήσουν τις επιλογές προσαρμογής. Η κλιματική αλλαγή, ωστόσο, είναι ένα παγκόσμιο φαινόμενο το οποίο δεν γνωρίζει σύνορα. Οι εκπομπές σε οποιοδήποτε σημείο του πλανήτη επηρεάζουν τους ανθρώπους οπουδήποτε. Πρόκειται για ένα πρόβλημα το οποίο απαιτεί συντονισμένες λύσεις σε διεθνές επίπεδο αλλά και διεθνή συνεργασία έτσι ώστε να βοηθήσουμε τις αναπτυσσόμενες χώρες να μεταβούν σε μία οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα. Για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής οι χώρες εργάστηκαν συλλογικά, υιοθετώντας την παγκόσμια συμφωνία για το κλίμα, τον περασμένο Δεκέμβριο στο Παρίσι (Ηνωμένα Έθνη, 2024).

Συγκεκριμένα ο Στόχος 13 (Ηνωμένα Έθνη, 2024) επιδιώκει:

13.1 Ενίσχυση της ανθεκτικότητας και της προσαρμοστικής ικανότητας όλων των χωρών έναντι των κινδύνων και των φυσικών καταστροφών που απορρέουν από την κλιματική αλλαγή.

13.2 Ενσωμάτωση των μέτρων για την κλιματική αλλαγή στις εθνικές πολιτικές, στρατηγικές και σχεδιασμούς.

13.3 Βελτίωση της εκπαίδευσης, ευαισθητοποίησης, καθώς και της ανθρώπινης και θεσμικής ικανότητας σχετικά με θέματα που αφορούν τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής, την προσαρμογή, τη μείωση των επιπτώσεων και την έγκαιρη προειδοποίηση

13.α Εφαρμογή της δέσμευσης που έχουν αναλάβει οι ανεπτυγμένες χώρες μέρη της Σύμβασης-Πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για την Κλιματική Αλλαγή, σχετικά με τον στόχο για την από κοινού ετήσια διάθεση 100 δισεκατομμυρίων δολαρίων, μέχρι το 2020, μέσω διαφόρων πηγών, ώστε να αντιμετωπιστούν οι ανάγκες των αναπτυσσόμενων χωρών, στο πλαίσιο της ανάληψης ουσιαστικών δράσεων άμβλυνσης των επιπτώσεων και διαφάνειας στην εφαρμογή, και την πλήρη λειτουργία του Πράσινου Ταμείου για το Κλίμα μέσω της κεφαλαιοποίησής του το συντομότερο δυνατό.

13.β Προώθηση μηχανισμών για την αύξηση της ικανότητας σχετικά με τον αποτελεσματικό σχεδιασμό και τη διαχείριση θεμάτων που αφορούν την κλιματική αλλαγή στις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες και στα μικρά αναπτυσσόμενα νησιωτικά κράτη, συμπεριλαμβανομένων των γυναικών, των νέων καθώς και των τοπικών και περιθωριοποιημένων κοινοτήτων.

Στόχος 14. Ζωή στο Νερό

Όπως αναφέρει και το Περιφερειακό Κέντρο Πληροφόρησης του ΟΗΕ οι ωκεανοί του κόσμου και τα συστατικά τους στοιχεία όπως η θερμοκρασία, η χημεία, τα ρεύματα και η θαλάσσια ζωή, είναι αυτοί που δίνουν ώθηση στα παγκόσμια συστήματα κάνοντας τη Γη κατοικήσιμη για την ανθρωπότητα. Το νερό της βροχής, το πόσιμο νερό, ο καιρός, το κλίμα, οι ακτογραμμές, μεγάλο μέρος της τροφής μας ακόμα και το οξυγόνο που αναπνέουμε είναι προϊόντα που μας παρέχει αλλά και ρυθμίζει η θάλασσα. Καθ' όλη τη διάρκεια της ιστορίας, οι ωκεανοί και οι θάλασσες έχουν αποτελέσει ζωτικής σημασίας διαύλους για το εμπόριο και τις μεταφορές. Η προσεκτική διαχείριση αυτού του σπουδαίου παγκόσμιου πόρου είναι το κλειδί για ένα βιώσιμο μέλλον (Ηνωμένα Έθνη, 2024).

Συγκεκριμένα ο Στόχος 14 (Ηνωμένα Έθνη, 2024) επιδιώκει:

14.1 Έως το 2025, πρόληψη και σημαντική μείωση όλων των μορφών θαλάσσιας ρύπανσης, ιδίως της ρύπανσης από χερσαίες δραστηριότητες, συμπεριλαμβανομένων των θαλάσσιων απορριμμάτων και της ρύπανσης από θρεπτικές ουσίες.

14.2 Έως το 2020, βιώσιμη διαχείριση και προστασία των θαλάσσιων και παράκτιων οικοσυστημάτων προκειμένου να αποφευχθούν οι δυσμενείς επιπτώσεις, μέσω της ενίσχυσης της ανθεκτικότητάς τους, καθώς και ανάληψη δράσης για την αποκατάστασή τους, έτσι ώστε να επιτευχθούν υγιείς και παραγωγικοί ωκεανοί.

14.3 Ελαχιστοποίηση και αντιμετώπιση των επιπτώσεων της οξίνισης των ωκεανών, μέσω της ενίσχυσης της επιστημονικής συνεργασίας σε όλα τα επίπεδα.

14.4 Έως το 2020, αποτελεσματική ρύθμιση της αλιευτικής συγκομιδής και τερματισμός της υπεραλίευσης, της παράνομης, λαθραίας και άναρχης αλιείας, των καταστρεπτικών αλιευτικών τεχνικών, καθώς και εφαρμογή διαχειριστικών σχεδίων βασισμένων στην επιστήμη, έτσι ώστε να αποκατασταθούν τα αποθέματα αλιευμάτων το συντομότερο δυνατό, τουλάχιστον σε επίπεδα που θα επιτρέπουν την παραγωγή της μέγιστης βιώσιμης απόδοσης, όπως καθορίζονται από τα βιολογικά τους χαρακτηριστικά.

14.5 Έως το 2020, διατήρηση τουλάχιστον του 10% των θαλάσσιων και παράκτιων περιοχών, σύμφωνα με το εθνικό και διεθνές δίκαιο και με βάση τα βέλτιστα διαθέσιμα επιστημονικά στοιχεία.

14.6 Έως το 2020, απαγόρευση συγκεκριμένων μορφών επιδοτήσεων αλιείας, οι οποίες συντελούν στην πλεονάζουσα αλιευτική ικανότητα και την υπερεκμετάλλευση, εξάλειψη των επιδοτήσεων που συντελούν στην παράνομη, λαθραία και άναρχη αλιεία, και αποφυγή της εισαγωγής νέων τέτοιων επιδοτήσεων, αναγνωρίζοντας το γεγονός ότι η κατάλληλη και αποτελεσματική ειδική και διαφοροποιημένη μεταχείριση των αναπτυσσόμενων και λιγότερο ανεπτυγμένων χωρών θα πρέπει να αποτελεί

αναπόσπαστο τμήμα των διαπραγματεύσεων που διενεργούνται στο πλαίσιο του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου σχετικά με τις αλιευτικές επιδοτήσεις.

14.7 Έως το 2030, αύξηση των οικονομικών ωφελειών για τα μικρά νησιωτικά αναπτυσσόμενα κράτη και τις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες από τη βιώσιμη χρήση των θαλάσσιων πόρων, μέσω της βιώσιμης διαχείρισης της αλιείας, των υδατοκαλλιεργειών και του τουρισμού.

14.α Αύξηση της επιστημονικής γνώσης, ανάπτυξη των ερευνητικών ικανοτήτων και μεταφορά της θαλάσσιας τεχνολογίας, λαμβάνοντας υπόψη τα Κριτήρια και τις Κατευθυντήριες Γραμμές σχετικά με τη Μετάδοση της Θαλάσσιας Τεχνολογίας της Διακυβερνητικής Ωκεανογραφικής Επιτροπής, έτσι ώστε να βελτιωθεί η υγεία των ωκεανών και να ενισχυθεί η συμβολή της θαλάσσιας βιοποικιλότητας στην ανάπτυξη των αναπτυσσόμενων χωρών, και ιδίως των μικρών αναπτυσσόμενων νησιωτικών κρατών και των λιγότερο ανεπτυγμένων χωρών.

14.β Παροχή πρόσβασης των παραδοσιακών αλιέων μικρής κλίμακας στους θαλάσσιους πόρους και τις αγορές.

14.γ Ενίσχυση της διατήρησης και της βιώσιμης χρήσης των ωκεανών και των πόρων τους, μέσω της εφαρμογής του διεθνούς δικαίου, όπως προβλέπεται από τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας, η οποία παρέχει το νομικό πλαίσιο για τη διατήρηση και τη βιώσιμη χρήση των ωκεανών και των πόρων τους, όπως αναφέρεται στην παρ. 158 του κειμένου αποτελεσμάτων της Συνδιάσκεψης των Ηνωμένων Εθνών για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, με τίτλο «Το μέλλον που θέλουμε».

Στόχος 15. Ζωή στη Στεριά

Όπως αναφέρει και το Περιφερειακό Κέντρο Πληροφόρησης του ΟΗΕ τα δάση καλύπτουν το 30% της επιφάνειας της Γης και παρέχουν επισιτιστική ασφάλεια και καταφύγιο. Τα δάση συνιστούν επίσης στοιχείο-κλειδί για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής, την προστασία της βιοποικιλότητας ενώ αποτελούν το «σπίτι» των αυτόχθονων πληθυσμών. Κάθε χρόνο, δεκατρία εκατομμύρια εκτάρια δασών χάνονται με τη διαρκή

υποβάθμιση των ξηρών περιοχών να έχει οδηγήσει στην ερημοποίηση 3,6 δισεκατομμυρίων εκταρίων. Η αποψίλωση και η ερημοποίηση, που οφείλονται στην ανθρώπινη δραστηριότητα και στην κλιματική αλλαγή, δημιουργούν μεγάλες προκλήσεις για τη βιώσιμη ανάπτυξη ενώ έχουν επηρεάσει τις ζωές και τον βιοπορισμό εκατομμυρίων ανθρώπων στη μάχη τους κατά της φτώχειας. Εντούτοις, συντελούνται προσπάθειες για τη διαχείριση των δασών και την καταπολέμηση της ερημοποίησης (Ηνωμένα Έθνη, 2024).

Συγκεκριμένα ο Στόχος 15 (Ηνωμένα Έθνη, 2024) επιδιώκει:

15.1 Έως το 2020, διασφάλιση της διατήρησης, αποκατάστασης και βιώσιμης χρήσης των χερσαίων οικοσυστημάτων και των οικοσυστημάτων εσωτερικών υδάτων και των

υπηρεσιών τους, ιδίως των δασών, των υδροβιότοπων, των βουνών και των ξηρών ζωνών, σύμφωνα με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τις διεθνείς συμφωνίες.

15.2 Έως το 2020, προαγωγή της εφαρμογής της βιώσιμης διαχείρισης όλων των τύπων των δασών, τερματισμός της αποψίλωσης, αποκατάσταση των υποβαθμισμένων δασών και ουσιαστική αύξηση της δάσωσης και της αναδάσωσης παγκοσμίως.

15.3 Έως το 2030, καταπολέμηση της απερήμωσης, αποκατάσταση υποβαθμισμένων γαιών και εδαφών, συμπεριλαμβανομένων των εδαφών που επηρεάζονται από την απερήμωση, την ξηρασία και τις πλημμύρες, και επιδίωξη της επίτευξης ενός κόσμου με μηδενική υποβάθμιση της γης.

15.4 Έως το 2030, διασφάλιση της διατήρησης των ορεινών οικοσυστημάτων συμπεριλαμβανομένης της βιοποικιλότητάς τους, έτσι ώστε ενισχυθεί η ικανότητά τους να παράσχουν οφέλη απαραίτητα για τη βιώσιμη ανάπτυξη.

15.5 Ανάληψη επείγουσας και ουσιαστικής δράσης για τη μείωση της υποβάθμισης των φυσικών οικοτόπων, την αποτροπή της απώλειας της βιοποικιλότητας καθώς και την προστασία και την πρόληψη, έως το 2020, της εξαφάνισης απειλούμενων ειδών.

15.6 Προαγωγή του δίκαιου και ισότιμου καταμερισμού των οφελών που προέρχονται από τη χρήση των γενετικών πόρων και προαγωγή της κατάλληλης πρόσβασης σε τέτοιους πόρους, όπως έχει συμφωνηθεί διεθνώς.

15.7 Ανάληψη άμεσης δράσης για τον τερματισμό της λαθροθηρίας και της παράνομης διακίνησης προστατευόμενων ειδών της χλωρίδας και της πανίδας, και την αντιμετώπιση τόσο της προσφοράς όσο και της ζήτησης παράνομων προϊόντων χλωρίδας και πανίδας.

15.8 Έως το 2020, θέσπιση μέτρων για την πρόληψη της εισαγωγής και τη σημαντική μείωση του αντίκτυπου των χωροκατακτητικών ξένων ειδών στα χερσαία και υδάτινα οικοσυστήματα, και τον έλεγχο ή εξάλειψη των κυριότερων από αυτά τα είδη.

15.9 Έως το 2020, ενσωμάτωση της αξίας των οικοσυστημάτων και της βιοποικιλότητας στον εθνικό και τοπικό σχεδιασμό, στις αναπτυξιακές διαδικασίες και στις στρατηγικές και υπολογισμούς μείωσης της φτώχειας.

15.α Κινητοποίηση και σημαντική αύξηση των οικονομικών πόρων από όλες τις πηγές για τη διατήρηση και βιώσιμη χρήση της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων.

15.β Κινητοποίηση σημαντικών πόρων από όλες τις πηγές και σε όλα τα επίπεδα για τη χρηματοδότηση της βιώσιμης διαχείρισης των δασών και παροχή επαρκών κινήτρων στις αναπτυσσόμενες χώρες, προκειμένου να προωθήσουν τέτοιου είδους διαχείριση, συμπεριλαμβανομένης της διατήρησης και της αναδάσωσης.

15.γ Ενίσχυση της παγκόσμιας στήριξης των προσπαθειών καταπολέμησης της λαθροθηρίας και της παράνομης διακίνησης προστατευόμενων ειδών, αυξάνοντας την ικανότητα των τοπικών κοινοτήτων να επιδιώκουν ευκαιρίες βιώσιμων συνθηκών διαβίωσης.

Στόχος 16. Ειρήνη, Δικαιοσύνη και Ισχυροί Θεσμοί

Ο 16^{ος} Στόχος από τους Στόχους για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη είναι αφιερωμένος στην προαγωγή ειρηνικών και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνιών με στόχο τη βιώσιμη ανάπτυξη. Κοινωνιών που θα παρέχουν ισότιμη πρόσβαση στη δικαιοσύνη καθώς και αποτελεσματικούς και υπεύθυνους θεσμούς σε όλα τα επίπεδα (Ηνωμένα Έθνη, 2024).

Συγκεκριμένα ο Στόχος 16 (Ηνωμένα Έθνη, 2024) επιδιώκει:

16.1 Σημαντική μείωση όλων των μορφών βίας και των σχετικών ποσοστών θανάτων παντού.

16.2 Τερματισμός της κακοποίησης, της εκμετάλλευσης, της εμπορίας ανθρώπων, καθώς και όλων των μορφών βίας και βασανιστηρίων που υφίστανται τα παιδιά.

16.3 Προαγωγή του κράτους δικαίου, σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, και διασφάλιση της ισότιμης πρόσβασης στη δικαιοσύνη για όλους.

16.4 Έως το 2030, σημαντική μείωση των παράνομων ροών χρημάτων και όπλων, ενίσχυση της ανάκτησης και επιστροφής κλεμμένων περιουσιακών στοιχείων και καταπολέμηση κάθε μορφής οργανωμένου εγκλήματος.

16.5 Ουσιαστική μείωση κάθε μορφής διαφθοράς και δωροδοκίας.

16.6 Ανάπτυξη αποτελεσματικών, υπεύθυνων και διαφανών θεσμών σε όλα τα επίπεδα.

16.7 Διασφάλιση της υπεύθυνης, χωρίς αποκλεισμούς, συμμετοχικής και αντιπροσωπευτικής λήψης αποφάσεων σε όλα τα επίπεδα.

16.8 Διεύρυνση και ενίσχυση της συμμετοχής των αναπτυσσόμενων χωρών στους θεσμούς παγκόσμιας διακυβέρνησης.

16.9 Έως το 2030, παροχή νομικής ταυτότητας σε όλους, συμπεριλαμβανομένης της ληξιαρχικής καταχώρησης των γεννήσεων.

16.10 Διασφάλιση της δημόσιας πρόσβασης σε πληροφορίες και προστασία των θεμελιωδών ελευθεριών, σύμφωνα με τις εκάστοτε εθνικές νομοθεσίες και διεθνείς συμφωνίες.

16.α Ενίσχυση των σχετικών εθνικών θεσμών, μέσω της διεθνούς συνεργασίας, για την οικοδόμηση ικανοτήτων σε όλα τα επίπεδα, ιδίως στις αναπτυσσόμενες χώρες, με στόχο την πρόληψη της βίας και την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και του εγκλήματος.

16.β Προαγωγή και εφαρμογή νόμων που δεν δημιουργούν διακρίσεις και πολιτικών βιώσιμης ανάπτυξης.

Στόχος 17. Συνεργασία για τους Στόχους

Η επίτευξη της ατζέντας για τη βιώσιμη ανάπτυξη προϋποθέτει συνεργασίες μεταξύ των κυβερνήσεων, του ιδιωτικού τομέα καθώς και της κοινωνίας των πολιτών. Αυτές οι χωρίς αποκλεισμούς συνεργασίες, οι οποίες βασίζονται σε αρχές, αξίες, κοινό όραμα, κοινούς στόχους και οι οποίες τοποθετούν τους ανθρώπους και τον πλανήτη στο επίκεντρο, είναι απαραίτητες, σε παγκόσμιο, περιφερειακό, εθνικό και τοπικό επίπεδο. Υπάρχει επιτακτική ανάγκη να

κινητοποιήσουμε, να ανακατευθύνουμε και να ξεκλειδώσουμε τη μετασχηματιστική δύναμη των τρισεκατομμυρίων δολαρίων από τους ιδιωτικούς πόρους ώστε να υλοποιήσουμε τους στόχους για τη βιώσιμη ανάπτυξη. Οι μακροχρόνιες επενδύσεις, συμπεριλαμβανομένων των άμεσων ξένων επενδύσεων, είναι αναγκαίες σε κρίσιμους τομείς των αναπτυσσόμενων χωρών. Μεταξύ αυτών των τομέων είναι η βιώσιμη ενέργεια, οι υποδομές και οι μεταφορές καθώς και η πληροφόρηση και οι τεχνολογίες της επικοινωνίας. Ο ιδιωτικός τομέας θα πρέπει να προσδιορίσει τη σαφή του κατεύθυνση. Η αναθεώρηση και ο έλεγχος, οι κανονισμοί και τα κίνητρα τα οποία επιτρέπουν τέτοιες επενδύσεις, θα πρέπει να εκσυγχρονιστούν έτσι ώστε να προσελκύσουν επενδύσεις και να ενισχύσουν τη βιώσιμη ανάπτυξη. Οι εθνικοί μηχανισμοί παρακολούθησης όπως οι ανώτατοι ελεγκτικοί θεσμοί και μηχανισμοί εποπτείας από τους νομοθέτες θα πρέπει επίσης να ενισχυθούν (Ηνωμένα Έθνη, 2024).

Συγκεκριμένα ο Στόχος 17 (Ηνωμένα Έθνη, 2024) επιδιώκει:

Χρηματοδότηση

17.1 Ενίσχυση της κινητοποίησης εγχώριων πόρων, μέσω της διεθνούς στήριξης στις αναπτυσσόμενες χώρες, προκειμένου να βελτιωθεί η εγχώρια ικανότητα για τη συλλογή φόρων και άλλων εσόδων.

17.2 Πλήρης εφαρμογή, από τις ανεπτυγμένες χώρες, των δεσμεύσεών τους για την παροχή επίσημης αναπτυξιακής βοήθειας, συμπεριλαμβανομένης της δέσμευσης αρκετών ανεπτυγμένων χωρών για επίτευξη του στόχου παροχής 0,7% του ακαθάριστου εθνικού εισοδήματος για επίσημη αναπτυξιακή βοήθεια (EAB/AEE) προς τις αναπτυσσόμενες χώρες και 0,15% έως 0,20% της EAB/AEE προς τις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες. Οι χώρες που παρέχουν Επίσημη Αναπτυξιακή Βοήθεια ενθαρρύνονται να θέσουν ως στόχο τους την παροχή τουλάχιστον του 0,20% της EAB/AEE στις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες.

17.3 Κινητοποίηση επιπλέον χρηματοδοτικών πόρων για τις αναπτυσσόμενες χώρες από πολλαπλές πηγές.

17.4 Βοήθεια προς τις αναπτυσσόμενες χώρες προκειμένου να επιτύχουν τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα του χρέους τους, μέσω συντονισμένων πολιτικών που

στοχεύουν στην προώθηση της χρηματοδότησης, ελάφρυνσης και αναδιάρθρωσης του χρέους, ως ενδείκνυται, καθώς και αντιμετώπιση του εξωτερικού χρέους των υπερχρεωμένων φτωχών χωρών προκειμένου να μειωθεί η αδυναμία εξόφλησής του.

17.5 Υιοθέτηση και εφαρμογή καθεστώτων προώθησης των επενδύσεων για τις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες.

Τεχνολογία

17.6 Ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ Βορρά-Νότου, Νότου-Νότου καθώς και των τριγωνικών περιφερειακών και διεθνών συνεργασιών σε θέματα σχετικά με την πρόσβαση στην επιστήμη, την τεχνολογία και την καινοτομία, και ενίσχυση της ανταλλαγής γνώσεων με αμοιβαία συμφωνηθέντες όρους, μέσω ενός βελτιωμένου συντονισμού των υπαρχόντων μηχανισμών, ιδίως σε επίπεδο Ηνωμένων Εθνών, καθώς και μέσω ενός παγκόσμιου μηχανισμού τεχνολογικής διευκόλυνσης.

17.7 Προαγωγή της ανάπτυξης, μεταφοράς, διάδοσης και διάχυσης περιβαλλοντικά ορθών τεχνολογιών στις αναπτυσσόμενες χώρες, με ευνοϊκούς και προτιμησιακούς όρους, όπως έχουν αμοιβαία συμφωνηθεί.

17.8 Έως το 2017, πλήρης λειτουργία της τράπεζας τεχνολογίας (technology bank) και του μηχανισμού οικοδόμησης ικανότητας στους τομείς της επιστήμης, της τεχνολογίας και της καινοτομίας για τις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες, και ενδυνάμωση της χρήσης των βασικών τεχνολογιών γενικής εφαρμογής, και ιδίως των τεχνολογιών της πληροφορίας και της επικοινωνίας.

Ανάπτυξη Ικανοτήτων

17.9 Ενίσχυση της διεθνούς στήριξης για την εφαρμογή αποτελεσματικής και στοχοθετημένης οικοδόμησης ικανότητας στις αναπτυσσόμενες χώρες, προκειμένου να προωθηθούν εθνικά σχέδια εφαρμογής όλων των Στόχων της Βιώσιμης Ανάπτυξης, μέσω, μεταξύ άλλων, της συνεργασίας Βορρά-Νότου, Νότου-Νότου καθώς και των τριγωνικών συνεργασιών.

Εμπόριο

17.10 Προαγωγή ενός καθολικού, βάσει κανόνων, ανοικτού, απαλλαγμένου από διακρίσεις και ισότιμου πολυμερούς συστήματος εμπορίου στο πλαίσιο του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου, μέσω της ολοκλήρωσης των διαπραγματεύσεων για την Αναπτυξιακή Ατζέντα της Ντόχα.

17.11 Σημαντική αύξηση των εξαγωγών των αναπτυσσόμενων χωρών, ιδίως έχοντας ως στόχο τον διπλασιασμό του μεριδίου των παγκόσμιων εξαγωγών των λιγότερο ανεπτυγμένων χωρών μέχρι το 2020.

17.12 Έγκαιρη υλοποίηση της εφαρμογής της πρόσβασης στις απαλλαγμένες από δασμούς και ποσοτώσεις αγορές, σε διαρκή βάση, για όλες τις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες, σύμφωνα με τις αποφάσεις του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου, διασφαλίζοντας ότι οι προτιμησιακοί κανόνες καταγωγής που εφαρμόζονται στις εισαγωγές από τις λιγότερο

ανεπτυγμένες χώρες είναι διαφανείς και απλοί και συμβάλλουν στη διευκόλυνση της πρόσβασης στις αγορές.

Συστημικά προβλήματα - Θεσμική και πολιτική συνοχή

17.13 Ενίσχυση της παγκόσμιας μακροοικονομικής σταθερότητας, μέσω του συντονισμού και της συνοχής των πολιτικών που ακολουθούνται.

17.14 Ενίσχυση της συνοχής των πολιτικών για τη βιώσιμη ανάπτυξη.

17.15 Σεβασμός του πολιτικού χώρου και της ηγεσίας, κάθε χώρας, αναφορικά με τη θέσπιση και εφαρμογή πολιτικών που στοχεύουν στην εξάλειψη της φτώχειας και τη βιώσιμη ανάπτυξη.

Πολυμερείς εταιρικές συνεργασίες

17.16 Ενίσχυση της Παγκόσμιας Σύμπραξης για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, η οποία συμπληρώνεται από πολυμερείς συμπράξεις που κινητοποιούν και μοιράζονται τη γνώση, την εμπειρογνωμοσύνη, την τεχνολογία και τους χρηματοδοτικούς πόρους, προκειμένου να στηριχθεί η επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης σε όλες τις χώρες, και ιδίως στις αναπτυσσόμενες χώρες.

17.17 Ενθάρρυνση και προώθηση των αποτελεσματικών συμπράξεων του δημοσίου, του δημόσιου-ιδιωτικού τομέα και της κοινωνίας των πολιτών, με βάση την εμπειρία και τις στρατηγικές άντλησης πόρων που παρέχουν οι συμπράξεις.

Στοιχεία, έλεγχος και αξιοπιστία

17.18 Έως το 2020, ενίσχυση της υποστήριξης της οικοδόμησης ικανότητας των αναπτυσσόμενων χωρών, συμπεριλαμβανομένων των λιγότερο ανεπτυγμένων χωρών και των μικρών νησιωτικών αναπτυσσόμενων κρατών, προκειμένου να αυξηθεί σημαντικά η διαθεσιμότητα υψηλής ποιότητας, έγκαιρων και αξιόπιστων δεδομένων, διαχωρισμένων κατά εισόδημα, φύλο, ηλικία, φυλή, εθνικότητα, μεταναστευτικό στάτους, αναπηρία, γεωγραφική τοποθεσία και άλλα χαρακτηριστικά που σχετίζονται με τα εκάστοτε εθνικά πλαίσια.

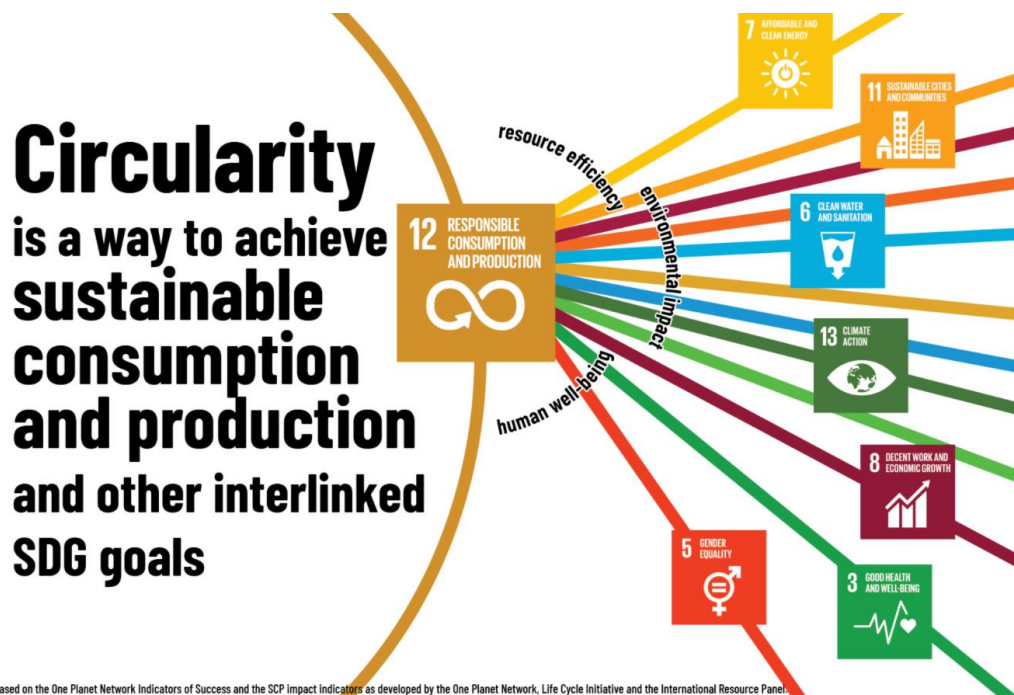
17.19 Έως το 2030, αξιοποίηση των υφιστάμενων πρωτοβουλιών για την ανάπτυξη μετρήσεων της προόδου της βιώσιμης ανάπτυξης συμπληρωματικών του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος, και υποστήριξη της οικοδόμησης στατιστικής ικανότητας στις αναπτυσσόμενες χώρες.

Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης και Κυκλική Οικονομία

Οι πρακτικές Κυκλικής Οικονομίας υπόσχονται πολλά για την επίτευξη πολλαπλών ΣΒΑ. Συγκεκριμένα η κυκλικότητα είναι ένας τρόπος για την επίτευξη της βιώσιμης κατανάλωσης και παραγωγής και άλλων αλληλένδετων ΣΒΑ.

Μια μελέτη που ολοκληρώθηκε από τον Patrick Schroeder et al. (2019) για την σχετικότητα της κυκλικής οικονομίας και τους ΣΒΑ, έδειξε ότι οι ισχυρότερες σχέσεις και συνέργειες μεταξύ των πρακτικών κυκλικής οικονομίας και των στόχων των ΣΒΑ βρίσκονται στο πλαίσιο των στόχων ΣΒΑ 6 (Καθαρό νερό και αποχέτευση), ΣΒΑ 7 (Φτηνή και καθαρή

ενέργεια), ΣΒΑ 8 (Αξιοπρεπής εργασία και οικονομική ανάπτυξη), ΣΒΑ 12 (Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή) και ΣΒΑ 15 (Ζωή στη στεριά), οι οποίοι έχουν υψηλή βαθμολογία, τόσο για τις άμεσες, όσο και για τις έμμεσες συνεισφορές.

Επίσης, μια δημοσίευση από την Ολλανδία (Netherlands (2020)), υποδειχνει την σχετικότητα της κυκλικής οικονομίας στις πόλεις και κοινότητες με τους ΣΒΑ 2, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 17 και υποδειχνει τρόπους και ευκαιρίες, όπου μέσω τις κυκλικής οικονομίας μπορούμε να δημιουργήσουμε νέους δρόμους συνεργασίας και νέες και καινοτόμες λύσεις (Εικόνα 9).

Εικόνα 9: Σχετικότητα των Κυκλικών πόλεων και Κοινοτήτων με τους ΣΒΑ

Οι πρακτικές της κυκλικής οικονομίας μπορούν να μειώσουν τη βιομηχανική ρύπανση των υδάτων και του εδάφους. Η έννοια της κυκλικής γεωργίας μπορεί να συμβάλει στην αποκατάσταση και τη βελτίωση της ποιότητας του εδάφους με τη χρήση τεχνικών όπως ο σχεδιασμός τοπικών κύκλων θρεπτικών ουσιών. Η επανεξέταση των αλυσίδων αξίας μας στη γεωργία μπορεί επίσης να αποτρέψει τις απώλειες τροφίμων (και αποβλήτων).

Επιπλέον, η κυκλική οικονομία μπορεί να συμβάλει στην επίτευξη καθολικής και ισότιμης πρόσβασης σε ασφαλές και οικονομικά προσιτό πόσιμο νερό με την ανάπτυξη τεχνολογιών και συστημάτων όπως τεχνολογίες καθαρισμού νερού μικρής κλίμακας, αφαλάτωση και την επεξεργασία λυμάτων. Με τις προσπάθειες για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής να έχουν επικεντρωθεί στη μετάβαση προς τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, η οποία συμπληρώνεται από την ενεργειακή απόδοση, εκπομπές από την παραγωγή των αυτοκινήτων, των ρούχων, των τροφίμων και άλλων προϊόντων που χρησιμοποιούμε καθημερινά, δεν μπορούν να αγνοηθούν.

Η κυκλική οικονομία μπορεί να συμβάλει στην ολοκλήρωση της εικόνας της μείωσης των εκπομπών, μετασχηματίζοντας τον τρόπο με τον οποίο κατασκευάζουμε και χρησιμοποιούμε τα προϊόντα. Επιπρόσθετα, με τους περισσότερους πόρους να καταλήγουν σε χωματερές, μέσω των πρακτικών της κυκλικής οικονομίας μπορούμε να διατηρήσουμε τους πόρους σε κυκλοφορία με τον επανασχεδιασμό, την επαναχρησιμοποίηση, την επισκευή, την ανακαίνιση, την ανακατασκευή και την ανακύκλωση. Μια σημαντική πτυχή αυτών των δραστηριοτήτων είναι η δημιουργία θέσεων εργασίας. Η κυκλική οικονομία δημιουργεί στην πραγματικότητα περισσότερες θέσεις εργασίας από τη γραμμική οικονομία. Επιπλέον, αυτές οι θέσεις εργασίας είναι τοπικές και ουσιαστικές. Επίσης, η μετάβαση στην κυκλική οικονομία απαιτεί συστημική αλλαγή και απαιτεί συνεργασία. Μια τοπική κυβέρνηση μπορεί να θέσει τη φιλοδοξία, να καθορίσει τις οριακές συνθήκες και να ενθαρρύνει τον πειραματισμό. Οι ερευνητές και τα ινστιτούτα γνώσης μπορούν να αναπτύξουν νέες γνώσεις και εργαλεία, να επικυρώσουν ιδέες και να ενισχύσουν την ευαισθητοποίηση. Οι τοπικοί επιχειρηματίες μπορούν να επιταχύνουν την αλλαγή. Η ουσιαστική συμμετοχή των πολιτών και των κατοίκων είναι επίσης ζωτικής σημασίας, όπως και η εκπαίδευση των ηγετών, των εργαζομένων και των καταναλωτών του μέλλοντος. Τα Rs της κυκλικής οικονομίας: της επανεξέτασης, της μείωσης, του επανασχεδιασμού, της επαναχρησιμοποίησης, της επισκευής, της ανακατασκευής, της ανακύκλωσης και της επαναχρησιμοποίησης, απαιτούν από τις επιχειρήσεις να δημιουργήσουν νέους βρόγχους στην αλυσίδα αξίας τους ή στο οικοσύστημά τους πέρα από την παραδοσιακή σχέση πελάτη-προμηθευτή (Εικόνα 10).

Εικόνα 10: Σχετικότητα της Κυκλικής Οικονομίας με τους ΣΒΑ (Πηγή: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2352550923001598>)

5. ΚΥΠΡΟΣ & ΣΤΟΧΟΙ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ & ΚΥΠΡΟΣ

Σύμφωνα με την Επισκόπηση της Περιβαλλοντικής Εφαρμογής για την Κύπρο, 2019 και 2022, η Διαχείριση Αποβλήτων αποτελεί ίσως μια από τις σημαντικότερες περιβαλλοντικές προκλήσεις που η Κύπρος καλείται να αντιμετωπίσει.

Η Ειδική Έκθεση για την Κύπρο και το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων του 2022 (SWD (2022) 604 final), αναφέρει συγκεκριμένα: «Οι χαμηλές επιδόσεις της Κύπρου όσον αφορά τη διαχείριση των αποβλήτων είναι ανησυχητικές, ενώ η μετάβαση προς μια κυκλική οικονομία μόλις και μετά βίας έχει ξεκινήσει».

Σύμφωνα με τα πλέον πρόσφατα διαθέσιμα αριθμητικά στοιχεία (2022), η Κύπρος ανακύκλωσε μόνο το 14,8% των αστικών αποβλήτων, ποσοστό πολύ χαμηλότερο από τον μέσο όρο της ΕΕ-27 για την ανακύκλωση (48,6 %) και σημαντικά χαμηλότερο από τον στόχο του 55,0 % για το 2025. Η κυκλική (δευτερογενής) χρήση υλικών στην Κύπρο ανήλθε σε ποσοστό 2,4 % το 2016 και 3,2 % το 2022, σε σύγκριση με τον μέσο όρο της ΕΕ που ήταν 11,5% το 2022, στοιχείο που καταδεικνύει ότι τα τελευταία έτη έχει σημειωθεί κάποια πρόοδος στην κυκλική δευτερογενή χρήση υλικών, αν και σε μικρή κλίμακα σε σύγκριση με τον μέσο όρο της ΕΕ» (SWD (2022) 604 final) (Eurostat, 2024).

Η Έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, σχετικά με τον εντοπισμό των κρατών μελών που κινδυνεύουν να μην επιτύχουν τον στόχο προετοιμασίας για επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωσης των αστικών αποβλήτων για το 2025, τον στόχο ανακύκλωσης των απορριμμάτων συσκευασίας για το 2025 και τον στόχο μείωσης της υγειονομικής ταφής των αποβλήτων για το 2035 (COM(2023) 304 final, 08/06/2023) ήταν καταλυτικής σημασίας

για την Κύπρο. Πιο συγκεκριμένα, όσον αφορά τον στόχο της προετοιμασίας για επαναχρησιμοποίηση και της ανακύκλωσης του 55 % των αστικών αποβλήτων και της ανακύκλωσης του 65 % του συνόλου των απορριμμάτων συσκευασίας που πρέπει να επιτευχθεί έως το 2025, 10 κράτη μέλη κινδυνεύουν να μην επιτύχουν τόσο τον στόχο για τα αστικά απόβλητα όσο και τον στόχο για το σύνολο των απορριμμάτων συσκευασίας για το 2025, μεταξύ των οποίων και η Κύπρος.

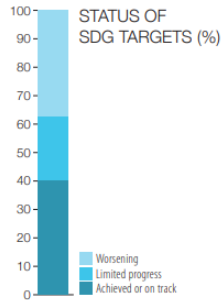
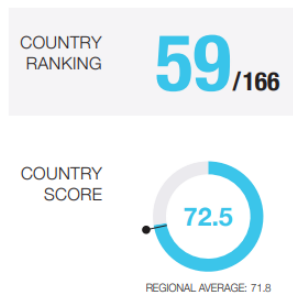
Σύμφωνα με την ίδια Έκθεση, με βάση την αξιολόγηση που διενήργησε ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος και μια διεξοδική επισκόπηση των επιδόσεων των κρατών μελών στον τομέα της ανακύκλωσης και των πολιτικών τους για τα απόβλητα, διαπιστώθηκε ότι 18 κράτη μέλη κινδυνεύουν να μην επιτύχουν τον στόχο της προετοιμασίας για επαναχρησιμοποίηση και της ανακύκλωσης του 55 % των αστικών αποβλήτων έως το 2025, μεταξύ των οποίων και η Κύπρος.

Συνολικά 13 κράτη μέλη εξακολουθούν να απέχουν πολύ από τον στόχο της υγειονομικής ταφής του 10 % κατ' ανώτατο όριο των αστικών αποβλήτων, ο οποίος πρέπει να επιτευχθεί έως το 2035, μεταξύ των οποίων και η Κύπρος.

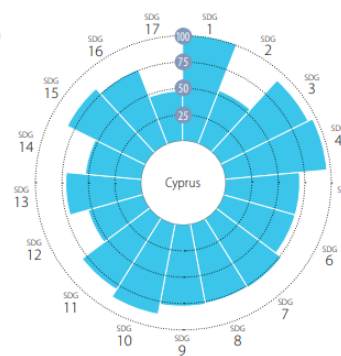
ΣΤΟΧΟΙ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΚΥΠΡΟΣ

Παρά τη δέσμευση και τις προσπάθειες της κυβέρνησης για τους ΣΒΑ, η χαρτογράφηση της τρέχουσας προόδου για την Κύπρο, δείχνει ότι οι ΣΒΑ απέχουν πολύ από το να επιτευχθούν. Συγκεκριμένα, η αξιολόγηση της συνολικής επίδοσης της Κύπρου στους 17 ΣΒΑ στην πρόσφατη έκθεση του UN-SDSN (Sustainable Development Solutions Network) του 2023 για τους ΣΒΑ, κατατάσσει την Κύπρο στην **59^η θέση από τα 166 κράτη**, με βαθμολογία 72,5 (Εικόνα 11), ενώ την υψηλότερη βαθμολογία που την κατατάσσει στην 1^η θέση είναι 86,8 η Φινλανδία (SDSN, 2023). Η επισκόπηση της κατάστασης και της προόδου της Κύπρου προς τους 17 ΣΒΑ δείχνει ότι οι περισσότεροι ΣΒΑ έχουν σημειώσει πρόοδο προς τον στόχο τα τελευταία 5 χρόνια, αλλά κατά μέσο όρο οι βαθμολογίες αυτές είναι χαμηλότερες από τον μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) (Εικόνα 12) (Eurostat, 2024) υποδεικνύοντας την ανάγκη για ευθυγράμμιση των υφιστάμενων στρατηγικών και πολιτικών που έχουν αναπτυχθεί από την Κυπριακή Δημοκρατία, με τον επίσημα διακηρυγμένο στόχο να σημειωθεί πρόοδος και στους 17 ΣΒΑ.

OVERALL PERFORMANCE

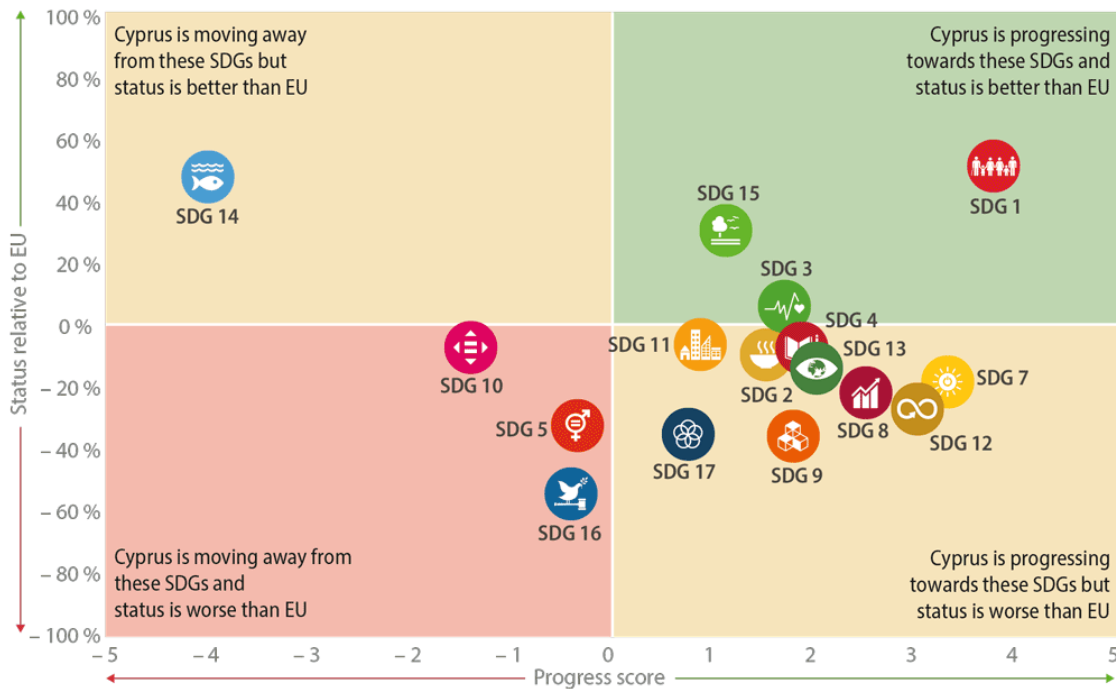
AVERAGE PERFORMANCE BY SDG

SDG DASHBOARDS AND TRENDS

Εικόνα 11: Μέση επίδοση της Κύπρου στους ΣΒΑ (Πηγή: SDSN, 2023).

Εικόνα 12: Παρουσίαση της κατάστασης και της πρόοδου της Κύπρου σε σχέση με τους ΣΒΑ το 2023 (Πηγή: Eurostat, 2024).

Σύμφωνα με την έκθεση του SDSN για το 2023, παραμένουν προκλήσεις για την επίτευξη των ΣΒΑ 3, 4, 5, 8, 10 και 16, σημαντικές προκλήσεις για την επίτευξη των ΣΒΑ 2, 6, 7, 9, 11 και 15 και πολύ σημαντικές προκλήσεις για την επίτευξη των ΣΒΑ 12, 13, 14 και 17.

Ειδικότερα, όσον αφορά τον ΣΒΑ1, παρά τη στασιμότητα της προόδου, είναι ο μόνος ΣΒΑ που επιτυγχάνεται από την Κύπρο με τους περισσότερους δείκτες να βελτιώνονται και με τιμή πάνω από το μέσο όρο της ΕΕ.

Όσον αφορά τον ΣΒΑ2, η έκθεση του SDSN αναφέρει ότι η επίτευξη του στόχου περιλαμβάνει σημαντικές προκλήσεις, με την πρόοδο όσον αφορά τον στόχο του υποσιτισμού να επιτυγχάνεται και να βρίσκεται σε καλό δρόμο, ενώ οι υπόλοιποι δείκτες παρουσιάζουν μειωμένη πρόοδο και μια συνολική τιμή στόχου κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ.

Στην Έκθεση για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη 2023, αναφέρει ότι η Κύπρος παρουσιάζει μέτρια βελτίωση ως προς τον ΣΒΑ3, με τιμή πάνω από τον μέσο όρο της ΕΕ και με τους περισσότερους δείκτες που περιγράφονται στον ΣΒΑ3 να δείχνουν ότι συνολικά η Κύπρος διασφαλίζει υψηλά πρότυπα υγιεινής διαβίωσης και ευημερίας και ότι η Κύπρος παρουσιάζει καλές επιδόσεις σε βασικούς δείκτες, παρά τις προκλήσεις που παραμένουν για την επίτευξη του στόχου.

Ενώ η Κύπρος παρουσιάζει μέτρια βελτίωση ως προς τον ΣΒΑ4, η τιμή κατάστασης είναι κάτω από το μέσο όρο της ΕΕ και προκλήσεις παραμένουν παρά την πρόοδο των δεικτών που περιλαμβάνονται να δείχνουν βελτίωση.

Η πρόοδος προς τον ΣΒΑ5 είναι στάσιμη με προκλήσεις να παραμένουν, και περιλαμβάνει μια τιμή κάτω από το μέσο όρο της ΕΕ και απομακρύνεται από τους στόχους της ΕΕ.

Ο ΣΒΑ6 στην Κύπρο αντιμετωπίζει σημαντικές προκλήσεις και παρά το γεγονός ότι ορισμένοι δείκτες υποδεικνύουν την επίτευξη ορισμένων στόχων, η πρόοδος παραμένει στάσιμη.

Η Κύπρος εξακολουθεί να αντιμετωπίζει σημαντικές προκλήσεις όσον αφορά την επίτευξη του στόχου ΣΒΑ7, με την πρόοδο να παρουσιάζει μέτρια πρόοδο, και την κατάσταση των τιμών να βρίσκεται κάτω από το μέσο όρο της ΕΕ.

Όσον αφορά τον ΣΒΑ8, σημειώθηκε ότι εξακολουθούν να υπάρχουν προκλήσεις στην επίτευξη του στόχου με την πρόοδο να παρουσιάζει μέτρια πρόοδο, και μια τιμή κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ.

Η πρόοδος του ΣΒΑ9 έδειξε σημαντικές προκλήσεις για την επίτευξη του στόχου, αλλά με μέτρια βελτίωση, και τιμή κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ.

Παραμένουν προκλήσεις για την Κύπρο όσον αφορά την επίτευξη του ΣΒΑ10 με την πρόοδο να υποδηλώνει ότι βρίσκεται σε καλό δρόμο για την επίτευξη του ΣΒΑ10 αλλά με μια τιμή κατάστασης που υποδηλώνει απομάκρυνση από τον ΣΒΑ10.

Όσον αφορά τον ΣΒΑ11, στην Έκθεση για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη 2023 αναφέρεται ότι η Κύπρος αντιμετωπίζει σημαντικές προκλήσεις για την επίτευξη του στόχου με την πρόοδο

να παραμένει στάσιμη και τις τιμές επισκόπησης της Eurostat (Statistical office of the European Union) για τη χώρα-Κύπρος, να υποδεικνύουν μια τιμή κατάστασης κάτω από το μέσο όρο της ΕΕ, αλλά να προχωρά προς το στόχο. Ειδικότερα, ορισμένοι δείκτες δείχνουν επίτευξη του στόχου, ενώ άλλοι δείχνουν εναπομένουσες σημαντικές προκλήσεις.

Η επίτευξη του ΣΒΑ12 αντιμετωπίζει μεγάλες προκλήσεις, με την πρόοδο να βελτιώνεται μέτρια και την τιμή της κατάστασης να είναι κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ.

Η Κύπρος αντιμετωπίζει σημαντικές προκλήσεις όσον αφορά την επίτευξη του ΣΒΑ13, με την πρόοδο προς την επίτευξη του στόχου να μειώνεται και μια τιμή κατάστασης κάτω από το μέσο όρο της ΕΕ.

Η πρόοδος όσον αφορά τον ΣΒΑ14 έδειξε ότι η Κύπρος αντιμετωπίζει μεγάλες προκλήσεις όσον αφορά την επίτευξη των υπο-στόχων παρά τη μέτρια βελτίωση της προόδου και την τιμή της κατάστασης πάνω από τον μέσο όρο της ΕΕ.

Η Κύπρος αντιμετωπίζει σημαντικές προκλήσεις όσον αφορά την επίτευξη των στόχων του ΣΒΑ15 με την πρόοδο να παραμένει στάσιμη. Ωστόσο, σύμφωνα με στοιχεία της Eurostat (Statistical office of the European Union) φαίνεται ότι η χώρα σημειώνει πρόοδο προς τον ΣΒΑ15 με τιμή κατάστασης πάνω από τον μέσο όρο της ΕΕ.

Η πρόοδος όσον αφορά τον ΣΒΑ16 δείχνει ότι παραμένουν κάποιες προκλήσεις μέχρι η Κύπρος να επιτύχει τον στόχο της, με την πρόοδο να μειώνεται και μια τιμή κατάστασης κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ. Η Κύπρος αντιμετωπίζει σημαντικές προκλήσεις όσον αφορά την επίτευξη του ΣΒΑ17 με την πρόοδο να βελτιώνεται μέτρια, με τιμή κατάστασης κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ.

6. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ

Η ΕΕ έχει δεσμευτεί πλήρως να υλοποιήσει την ατζέντα του 2030 και την εφαρμογή της μέσω των εσωτερικών και εξωτερικών πολιτικών της.

Αν συνεχίσουμε να εκμεταλλευόμαστε τους φυσικούς πόρους κατ' αυτόν τον τρόπο, έως το 2050 θα χρειάζονται τρεις πλανήτες σαν τη γη για να συντηρήσουν τον τρόπο ζωής του ανθρώπινου πληθυσμού. Οι πεπερασμένοι πόροι και τα κλιματικά ζητήματα έχουν καταστήσει αναγκαία τη μετάβαση από μια κοινωνία που βασίζεται στο μοντέλο "κατασκευή-κατανάλωση-απόρριψη" προς μια κλιματική ουδέτερη, περιβαλλοντικά βιώσιμη και πλήρως κυκλική οικονομία, απαλλαγμένη από τοξικούς ρύπους, έως το 2050.

Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, είναι ένας χάρτης πορείας για την μετατροπή της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε μια σύγχρονη, αποδοτική ως προς τη χρήση των πόρων, και ανταγωνιστική οικονομία και καθαρές εκπομπές αερίων θερμοκηπίου έως το 2050. Η Πράσινη Συμφωνία θα λειτουργήσει μέσω ενός πλαισίου ρύθμισης και νομοθεσίας που θα καθορίζει σαφείς στόχους για την επίτευξη καθαρών μηδενικών εκπομπών άνθρακα έως το 2050 σε επίπεδο ΕΕ (80-95%) και μείωση των

εκπομπών κατά 50-55% έως το 2030 (σε σύγκριση με τα επίπεδα του 1990) (Εικόνα 13). Η «Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία» (European Green Deal) είναι η νέα αναπτυξιακή πολιτική της ΕΕ και αποτελεί πυξίδα για τις οικονομικές προοπτικές της Ευρώπης κατά τις επόμενες δεκαετίες, περιλαμβάνοντας τον Ευρωπαϊκό Νόμο για την Κλιματική Αλλαγή και το νέο Σχέδιο Δράσης για την Κυκλική Οικονομία.

Εικόνα 13: Οι στόχοι της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας

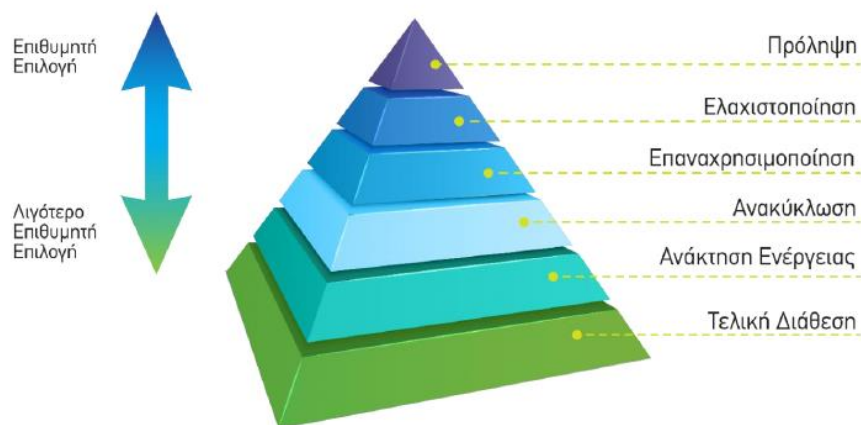
Το πρώτο Σχέδιο Δράσης για την Κυκλική Οικονομία υιοθετήθηκε το 2015, και το 2020 η ΕΕ ανακοίνωσε ένα νέο Σχέδιο, με κύριο στόχο την επίσπευση του μετασχηματισμού που απαιτείται στη βάση της Πράσινης Συμφωνίας. Έτσι το Νέο Σχέδιο Δράσης για την Κυκλική Οικονομία έδωσε τις κατευθυντήριες γραμμές για δράσεις και ενέργειες, οι οποίες θα συμβάλουν σε λιγότερα απόβλητα και ταυτόχρονα θα βοηθήσουν την Ευρώπη να καταστεί κλιματικά ουδέτερη (Εικόνα 14). Το Ευρωπαϊκό Σχέδιο Δράσης για την Κυκλική Οικονομία παρέχει μια ατζέντα προσανατολισμένη στο μέλλον για την επίτευξη μιας καθαρότερης και πιο ανταγωνιστικής Ευρώπης σε συν-δημιουργία με οικονομικούς παράγοντες, επιχειρήσεις, καταναλωτές, πολίτες και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών. Στοχεύει στην επιτάχυνση της αλλαγής μετασχηματισμού που απαιτείται από την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, ενώ βασίζεται σε δράσεις κυκλικής οικονομίας που εφαρμόστηκαν από το 2015. Αυτό το σχέδιο θα διασφαλίσει ότι το ρυθμιστικό πλαίσιο θα βελτιωθεί και θα καταστεί κατάλληλο για ένα βιώσιμο μέλλον, ότι οι νέες ευκαιρίες από τη μετάβαση θα μεγιστοποιηθούν, ενώ παράλληλα ελαχιστοποιείται ο φόρτος για άτομα και επιχειρήσεις.

Εικόνα 14: Αξονες προτεραιότητας σχεδίου δράσης για την Κυκλική Οικονομία.

Ακολουθώντας τους στόχους της ΕΕ, η Κύπρος εκπόνησε μελέτη και ανέπτυξε το δικό της Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ενίσχυση της Κυκλικής οικονομίας. Επίσης, αναγνωρίζοντας την ανάγκη για περαιτέρω ενέργειες σχετικές με την επίτευξη της συμμόρφωσης της χώρας με τους στόχους της ΕΕ, το Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος έχει προωθήσει την Στρατηγική Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων 2022-2028, η οποία καθορίζει το πλαίσιο των δράσεων και των μέτρων τα οποία είναι απαραίτητο να εφαρμοστούν μέσα στα επόμενα έξι χρόνια. Σημαντική αρχή που υπάρχει στην Στρατηγική είναι η εφαρμογή της ιεράρχησης της διαχείρισης των αποβλήτων καθώς και η υιοθέτηση καλών πρακτικών (Εικόνα 15). Το Εθνικό Πρόγραμμα Πρόληψης Αποβλήτων 2022-2028, θα εφαρμόζεται παράλληλα με το Σχέδιο Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων 2022-2028 και τα τοπικά Σχέδια Δράσης για την πρόληψη και διαχείριση των δημοτικών αποβλήτων.

ΙΕΡΑΡΧΗΣΗ ΕΠΙΛΟΓΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΣΤΕΡΕΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ

Εικόνα 15: Ιεράρχηση επιλογών στη διαχείριση αποβλήτων.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

ΜΕΡΟΣ Α: ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΥΚΛΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ Α1 – ΑΡΝΟΥΜΑΙ (REFUSE) ΚΑΙ ΕΠΑΝΕΞΕΤΑΣΩ (RETHINK)

Θέμα: «Αρνούμαι να δημιουργώ απορρίμματα!»

Θεματική Ενότητα ΑΠ: Απορρίμματα

Σύνδεση με ΣΒΑ: Στόχος 11 – Βιώσιμες πόλεις και κοινότητες και Στόχος 12 – Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή.

Σκοπός δραστηριότητας: Σκοπός της δραστηριότητας είναι οι μαθητές και μαθήτριες να εφαρμόζουν τις αρχές της κυκλικής οικονομίας μέσα από την αξιοποίηση της κρίσης τους στις επιλογές διαφόρων προϊόντων και αντικειμένων και βρίσκοντας εναλλακτικούς τρόπους διεκπεραίωσης των εργασιών τους.

Πυρηνικές έννοιες: αρνούμαι, εναλλακτικοί τρόποι, απορρίμματα, κυκλική οικονομία

Επιμέρους στόχοι:

Οι μαθητές και μαθήτριες:

1. Να εξετάζουν και να αναλύουν τις περιβαλλοντικές συνέπειες από τις ανθρώπινες δραστηριότητες της καθημερινότητας (ΔΕ 1.3)
2. Να συνεργάζονται και να εκφράζουν τις απόψεις τους για την επίλυση των περιβαλλοντικών προβλημάτων (ΔΕ 3.1)
3. Να ενημερωθούν για το πρόβλημα διαχείρισης αποβλήτων.
4. Να συνειδητοποιήσουν ότι ο τρόπος που διαχειριζόμαστε τα απόβλητα έχει αντίκτυπο στο περιβάλλον.

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα:

Θεματική Ενότητα: Αρχές κυκλικής Οικονομίας

- Αναγνώριση των παραγόντων που υποβαθμίζουν το φυσικό περιβάλλον και συμβάλλουν στην δημιουργία αποβλήτων.
- Αναγνώριση του ανθρωπογενούς παράγοντα ως αιτία πρόκλησης ρύπανσης μέσω παραδειγμάτων από το άμεσο τους περιβάλλον.
- Αναφορά σε προτεινόμενες ενέργειες για μείωση των απορριμμάτων στη βάση των αρχών της κυκλικής οικονομίας

Τάξεις στις οποίες μπορεί να εφαρμοστεί: Κύκλος Β'

Μέσα/Υλικά:

- Η/Υ
- Βιντεοπροβολέας

- Φύλλο εργασίας

Χρονική διάρκεια δραστηριότητας: 1 διδακτική περίοδος

Περιγραφή της δραστηριότητας:

Στάδιο 1:

Ο/Η εκπαιδευτικός παρουσιάζει μία εικόνα στους μαθητές και μαθήτριες σχετικά με τα απορρίμματα με σκοπό να τους εισάγει στη θεματική ενότητα των απορριμμάτων για να τους παρουσιάσει το πρόβλημα.

Πηγή: <https://www.huffingtonpost.gr/entry/emeis-kai-ta-skoepidia-mas-zdis-tonoi-kathe-chrono-poe-chorane-se-8222000-pisines-olempiakon-diafaseon-gr-5d3177dfe4b004b6adadd825>

Πηγή: <https://www.circularonline.co.uk/news/uk-named-fourth-largest-textile-waste-producer-in-europe/>

Θέτει διάφορα ερωτήματα.

Ενδεικτικά:

- Τι παρατηρείτε στις εικόνες;
- Γιατί προκύπτουν τόσα πολλά σκουπίδια/απόβλητα;
- Ποια πιστεύετε να είναι η λύση για την αντιμετώπιση τόσο μεγάλου όγκου απορριμμάτων;
- Τι επιπτώσεις έχουν όλα αυτά για το περιβάλλον;

Στάδιο 2:

Στη συνέχεια, με σκοπό να τους εισάγει στις αρχές της κυκλικής οικονομίας και συγκεκριμένα στην αρχή της «Άρνησης», τους παρουσιάζει την πιο κάτω εικόνα ως παράδειγμα και τους θέτει ερωτήματα σχετικά με αυτήν.

Ενδεικτικά ερωτήματα:

- *Τι βλέπετε στην φωτογραφία;*
- *Πώς νομίζετε ότι συνδέεται η φωτογραφία αυτή με την παραγωγή απορριμμάτων;*
- *Πως μπορώ να σχεδιάσω μία οδοντόβουρτσα που μπορεί να είναι κατασκευασμένη από βιολογικά υλικά;*

Αφού αναφέρουν τις απόψεις τους, ο/η εκπαιδευτικός αναφέρει μία επεξήγηση της φωτογραφίας που μόλις παρουσίασε στους μαθητές για να τους βοηθήσει να κατανοήσουν την έννοια της «Άρνησης». Αρνούμαι στις καθημερινές μου συνήθειες να δημιουργών απόβλητα!

Επεξήγηση:

Σε παγκόσμιο επίπεδο, εκτιμάται ότι πάνω από 23 δισεκατομμύρια πλαστικές οδοντόβουρτσες απορρίπτονται κάθε χρόνο, σύμφωνα με έκθεση της εκστρατείας Zero Waste Week. Ο αριθμός αυτός αναμένεται να αυξηθεί στο μέλλον με την αύξηση του πληθυσμού και την αυξανόμενη χρήση πλαστικών μιας χρήσης.

Στάδιο 3:

Ο/Η εκπαιδευτικός μοιράζει ένα φύλλο εργασίας στους μαθητές και μαθήτριες με διάφορα σενάρια σχετικά με το τι θα έπρεπε να επιλέξουν από αυτά τα αντικείμενα και γιατί.

Ιδέες για απαντήσεις στα ερωτήματα του φύλλου εργασίας:

- *Εξαλείψτε ουσιαστικά την ανάγκη για πλαστικές συσκευασίες ψωνίζοντας από ένα κατάστημα χύμα και φέρνοντας τα δικά σας δοχεία. Εάν δεν μπορείτε να προμηθευτείτε ένα προϊόν που χρησιμοποιείτε συχνά χύμα, αγοράστε το σε μεγάλο, οικογενειακό ή οικονομικό μέγεθος, το οποίο συνήθως σημαίνει λιγότερη συσκευασία από τα αντίστοιχα μεγέθη ευκολίας. Φτιάξτε*

ένα σετ με μαχαιροπήρουνα, καλαμάκι, δοχεία για τα περισσεύματα, επαναγεμιζόμενο μπουκάλι νερού, υφασμάτινες χαρτοπετσέτες και υφασμάτινες τσάντες. Χρησιμοποιήστε το όπου κι αν πάτε!

- Για πλαστικά μπουκάλια νερού, μπορούν να προτείνουν να παίρνουν στο σχολείο τον δικό τους θέρμο, έτσι ώστε να μην αγοράζουν πλαστικά μπουκάλια νερού και να επαναχρησιμοποιούν το δικό τους δοχείο, αποτρέποντας τη δημιουργία αποβλήτων.
- Μπαταρίες μίας χρήσης: να αντικατασταθούν με επαναφορτιζόμενες μπαταρίες και στην περίπτωση που δεν εξυπηρετούν περαιτέρω και τελειώσει ο κύκλος ζωής τους τότε να τοποθετηθούν σε κάδο ανακύκλωσης μπαταριών (είναι ειδικός κάδος για μπαταρίες)

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

«ΑΡΝΟΥΜΑΙ...ΝΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΩ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΑ!»

Σε συνεργασία με τα μέλη της ομάδας σου, να παρατηρήσεις τις εικόνες που σου δίνονται πιο κάτω και να σκεφτείς έναν εναλλακτικό τρόπο για αυτήν την δραστηριότητα αντί να χρησιμοποιήσεις αντικείμενα που μπορεί να καταλήξουν στα σκουπίδια.

Αντικείμενο 1:

Για να ετοιμασθεί το γεύμα σου, συνήθως αγοράζεις με την οικογένεια σου, πολλές τροφές που είναι σε διαφορετικές συσκευασίες. Αντί αυτού τι θα μπορούσατε να κάνετε;

Εναλλακτικός τρόπος:

Αντικείμενο 2:

Για να καταναλώσεις νερό στο σχολείο αγοράζεις συνήθως από το κυλικείο πλαστικό μπουκάλι. Μέσα σε μία ημέρα μπορεί να αγοράσεις 3-4 πλαστικά μπουκάλια νερού. Αντί αυτού, τι θα μπορούσες να κάνεις;

Εναλλακτικός τρόπος:

Αντικείμενο 3:

Για να λειτουργήσουν κάποια από τα παιχνίδια/συσσκευές σου χρειάζονται μπαταρίες. Ωστόσο, ήξερες ότι το γεγονός να μην ανακυκλώνουμε τις μπαταρίες και να τις πετάμε στα σκουπίδια μπορεί να είναι καταστροφικό για το περιβάλλον αλλά και την ανθρώπινη υγεία, αφού οι μπαταρίες απελευθερώνουν τοξικές ουσίες στο περιβάλλον και κάποια στιγμή θα εισχωρήσουν στην τροφική αλυσίδα και τα φτάσουν στο πιάτο μας; Αντί αυτού, τι θα μπορούσες να χρησιμοποιήσεις στη θέση των μπαταριών μίας χρήσης;

Εναλλακτικός τρόπος:

Αντικείμενο 4:

Πολλά εστιατόρια τοποθετούν τις μερίδες φαγητού σε μίας χρήσης πλαστικά δοχεία, με αποτέλεσμα να δημιουργείται τεράστιος όγκος απορριμμάτων από πλαστικά μίας χρήσης. Επίσης, πολλές φορές το γεύμα μας για το σχολείο τοποθετείται σε πλαστικά μίας χρήσης. Αντί του πλαστικού δοχείου μίας χρήσης, τι θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για την μεταφορά του φαγητού;

Εναλλακτικός τρόπος:

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ Α2 – ΜΕΙΩΝΩ (REDUCE)

Θέμα: «Μειώνω τη σπατάλη τροφίμων»

Θεματική Ενότητα ΑΠ: Απορρίμματα

Σύνδεση με ΣΒΑ: Στόχος 2 - Μηδενική πείνα, Στόχος 11 – Βιώσιμες πόλεις και κοινότητες
Στόχος 12 - Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή.

Σκοπός δραστηριότητας: Σκοπός της δραστηριότητας είναι οι μαθητές και μαθήτριες να ευαισθητοποιηθούν για το ζήτημα σπατάλης τροφίμων, για τη φτώχεια που βιώνουν πολλοί άνθρωποι στον κόσμο και να φροντίζουν να βρίσκουν τρόπους μεταχείρισης των τροφίμων που περισσεύουν, ούτως ώστε να μην καταλήγουν στον γενικό κάδο απορριμμάτων.

Πυρηνικές έννοιες: σπατάλη τροφίμων, απορρίμματα, φτώχεια, μείωση απορριμμάτων

Επιμέρους στόχοι:

Οι μαθητές και μαθήτριες:

1. Να αναφέρουν τις συνέπειες σπατάλης τροφίμων στην κοινωνία και οικονομία του τόπου τους (ΔΕ 1.2)
2. Να διερευνούν και να αναφέρουν τις εναλλακτικές λύσεις για μείωση της σπατάλης τροφίμων (ΔΕ 1.3)
3. Να επαναπροσδιορίσουν τον τρόπο με τον οποίο διαχειρίζονται τα απόβλητα στο σχολείο και στο σπίτι.
4. Να συνειδητοποιήσουν ότι ο τρόπος που διαχειριζόμαστε τα απόβλητα έχει αντίκτυπο στο περιβάλλον.

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα:

Θεματική Ενότητα: Αρχές κυκλικής Οικονομίας & Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης

- Κατανόηση της σημασίας μείωσης των απορριμμάτων και να εντοπίζουν τους παράγοντες που τα δημιουργούν
- Ευαισθητοποίηση ως προς τα δεδομένα φτώχειας και πείνας ανά το παγκόσμιο και βελτίωση στάσης και συμπεριφοράς τους
- Πρόταση μέτρων και τρόπων αντιμετώπισης σπατάλης τροφίμων στο σχολείο και στο σπίτι τους

Τάξεις στις οποίες μπορεί να εφαρμοστεί: Α΄ και Β΄ Κύκλος

Μέσα/Υλικά:

- Η/Υ

- Βιντεοπροβολέας
- Φύλλο εργασίας

Χρονική διάρκεια δραστηριότητας: 1 διδακτική περίοδος

Περιγραφή της δραστηριότητας:

Στάδιο 1:

Ο/Η εκπαιδευτικός παρουσιάζει στους μαθητές ένα βίντεο σχετικά με τη σπατάλη τροφίμων και τα προβλήματα που προκαλεί στην ευημερία της κοινωνίας, αλλά και το φυσικό περιβάλλον.

Βίντεο: <https://www.youtube.com/watch?v=CPobRQ7rqF8>

Τους θέτει διάφορα ερωτήματα.

Ενδεικτικά ερωτήματα:

- Τι παρατηρήσατε στο βίντεο;
- Το έχετε ξαναδεί αυτό;
- Συμβαίνει στο σχολείο σας;
- Πως το αντιμετωπίζετε;
- Το κάνετε κι εσείς; Θεωρείτε ότι θα μπορούσατε να κάνετε κάτι άλλο;

Εδώ αναμένεται να αναφερθούν ιδέες των μαθητών σχετικά με το τρόπο που διαχειριζόμαστε τα υπολείμματα τροφής πχ να δώσουμε σε κάποιο που δεν έχει, να τα φάμε το βράδυ ή την επόμενη μέρα, να κάνουμε κάποιο άλλο φαγητό με αυτό που έχει περισσέψει κλπ.

Στάδιο 2:

Ο/Η εκπαιδευτικός μοιράζει ένα φύλλο εργασίας στους μαθητές το οποίο περιλαμβάνει διάφορα θέματα και προβληματισμούς στους οποίους προτείνουν τρόπους αντιμετώπισης (πχ εάν δεν θέλω να φάω το πρωινό/φρούτο μου τι μπορώ να κάνω, εάν περισσέψει φαγητό από το βράδυ τι μπορώ να κάνω).

Στο φύλλο εργασίας οι μαθητές και μαθήτριες εργάζονται σε ομάδες. Καλούνται να σκεφτούν κριτικά και να απαντήσουν σενάρια της καθημερινότητας αναφορικά με τη σπατάλη τροφίμων στο σχολείο και στο σπίτι και το τρόπο που αυτοί θα τα αντιμετωπίζαν.

Στάδιο 3:

Η εκπαιδευτικός ζητά από τους μαθητές να αναφέρουν τρεις λόγους για να μειωθεί η σπατάλη τροφίμων.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΣΠΑΤΑΛΗ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

Ήξερες ότι....

-Στον κόσμο υπάρχει φαγητό για όλους, ώστε να μην πεινά κανείς....!!

-Το 1/3 του φαγητού που παράγεται ανά το παγκόσμιο καταλήγει στα σκουπίδια!!

Να διαβάσεις τα πιο κάτω σενάρια και να καταγράψεις τρόπους αντιμετώπισής τους.

<p><u>Σενάριο 1:</u> Ο Γιώργος έφερε σάντουιτς στο πρώτο διάλειμμα. Δάγκωσε την άκρη του ψωμιού, είπε ότι δεν του άρεσε και πήγε να το πετάξει στα σκουπίδια. Τι μπορούσε να σκεφτεί ο Γιώργος πριν το πετάξει και τι θα μπορούσε εναλλακτικά να πράξει;</p>	<p><u>Εναλλακτική λύση:</u></p>
<p><u>Σενάριο 2:</u> Η Μαρία έφερε μπανάνα στο σχολείο. Μόλις την έβγαλε από τη τσάντα της είδε ότι είχε μαυρίσει λίγο. Έτσι θεώρησε ότι η μπανάνα της δεν ήταν καλή και την πέταξε. Πώς κρίνετε αυτή τη στάση της Μαρίας; Τι θα μπορούσε να κάνει;</p>	<p><u>Εναλλακτική λύση:</u></p>
<p><u>Σενάριο 3:</u> Ο Ανδρέας κάθε μέρα φέρνει στο σχολείο σάντουιτς αλλά στο τέλος παίρνει πάντα σάντουιτς ή κάτι άλλο για πρωινό από το κυλικείο του σχολείου. Το σάντουιτς που φέρνει από το σπίτι το πετάει στα σκουπίδια χωρίς καν να το ξετυλίξει. Τι θα μπορούσε να σκεφτεί ο Ανδρέας πριν πετάξει το σάντουιτς του; Πως αλλιώς θα μπορούσε να το χρησιμοποιήσει;</p>	<p><u>Εναλλακτική λύση:</u></p>

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ Α3 – ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΩ (REUSE)

Θέμα: «Επαναχρησιμοποιώ τα αντικείμενα που αγοράζω»

Θεματική Ενότητα ΑΠ: Απορρίμματα

Σύνδεση με ΣΒΑ: Στόχος 10 – Λιγότερες Ανισότητες, Στόχος 11 – Βιώσιμες Πόλεις και Κοινότητες και Στόχος 12 -Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή.

Σκοπός δραστηριότητας: Σκοπός της δραστηριότητας είναι οι μαθητές και μαθήτριες να αναγνωρίζουν τη σημασία μείωσης των απορριμμάτων μέσα από τη διαδικασία της επαναχρησιμοποίησης και αναλογίζοντας τρόπους εφαρμογής της στην καθημερινότητα.

Πυρηνικές έννοιες: επαναχρησιμοποίηση, αρχές κυκλικής οικονομίας, απορρίμματα

Επιμέρους στόχοι:

Οι μαθητές και μαθήτριες:

1. Να προσδιορίζουν την έννοια της επαναχρησιμοποίησης (ΔΕ 1.1)
2. Να αναφέρουν εναλλακτικές προτάσεις για την επαναχρησιμοποίηση των προϊόντων που χρησιμοποιούν στην καθημερινότητά τους (ΔΕ 1.3)
3. Να κατανοούν και να προσδιορίζουν την έννοια της κυκλικής οικονομίας μέσα από παραδείγματα του άμεσου περιβάλλοντός τους.

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα:

Θεματική Ενότητα: Αρχές κυκλικής Οικονομίας

- Αναγνώριση της σημασίας της επαναχρησιμοποίησης προϊόντων για το φυσικό περιβάλλον
- Εφαρμογή των αρχών κυκλικής οικονομίας μέσα από την επαναχρησιμοποίηση προϊόντων
- Κατανόηση της έννοιας της επαναχρησιμοποίησης ως αρχή της κυκλικής οικονομίας

Τάξεις στις οποίες μπορεί να εφαρμοστεί: Β΄ Κύκλος

Μέσα/Υλικά:

- Η/Υ
- Βιντεοπροβολέας
- Φύλλο εργασίας

Χρονική διάρκεια δραστηριότητας: 1 διδακτική περίοδος

Περιγραφή της δραστηριότητας:

Στάδιο 1:

Ο/Η εκπαιδευτικός παρουσιάζει το εξής σενάριο στους μαθητές και μαθήτριες:

«Το περασμένο Σάββατο είχα συγυρίσει την ντουλάπα του δωματίου μου και μάζεψα σε σακούλι όλα τα ρούχα που δεν φορώ πλέον γιατί δεν μου αρέσουν και δεν τα θέλω. Πού μπορώ να τα πάρω όλα αυτά για να μην τα πετάξω;»

Αναμενόμενες απαντήσεις:

- Να τα δωρίσεις σε κάποιον που δεν έχει.
- Να τα πάρεις στον Ερυθρό Σταυρό ή άλλο κοινωφελή οργανισμό.
- Να τα βάλεις σε κάδους για συλλογή ρουχισμού.
- Να τα αναρτήσεις σε πλατφόρμα ανταλλαγής.

Στάδιο 2:

Ο/Η εκπαιδευτικός θέτει τα εξής ερωτήματα στους μαθητές:

- Εκτός από τα ρούχα, τι άλλα αντικείμενα μπορεί να έχουμε στο σπίτι μας που δεν χρειαζόμαστε; Μπορείτε να σκεφτείτε κάποια; Μπορεί να είναι είτε μικρά είτε μεγάλα αντικείμενα.
- Πού θα μπορούσαμε να τα πάρουμε; Αν ο καθένας από εμάς έχει στο σπίτι του, είναι σε καλή κατάσταση και δεν τα χρειάζεται τι μπορεί να κάνει; Θα μπορούσε να τα φέρει στο σχολείο; Έχουμε τέτοιο χώρο για να φιλοξενήσουμε ή θα μπορούσαμε να δημιουργήσουμε;»

Αναμενόμενες απαντήσεις:

- Παιχνίδια, ρούχα, βιβλία, κουβέρτες, πιάτα, ποτήρια, πλαστικά δοχεία φαγητού κλπ

Ο/Η εκπαιδευτικός μοιράζει ένα φύλλο εργασίας στα παιδιά με διάφορα σενάρια και ασκήσεις με θέμα την επαναχρησιμοποίηση.

Στάδιο 3:

Ο/Η εκπαιδευτικός ζητά από τα παιδιά να αναφέρουν τρεις λόγους που είναι σημαντική η επαναχρησιμοποίηση.

Στάδιο 4 (προαιρετικά): Δημιουργία χώρου ανταλλαγής μεταχειρισμένων αντικειμένων στη σχολική μονάδα

Οι μαθητές/τριες θα κληθούν να δημιουργήσουν ένα χώρο στο σχολείο τους με την βοήθεια των εκπαιδευτικών και της διεύθυνσης όπου θα μπορούν να δωρίζουν μεταχειρισμένα αντικείμενα τα οποία δεν τους είναι πλέον χρήσιμα αλλά μπορεί να είναι για κάποιον άλλο συμμαθητή τους. Με αυτό το τρόπο, θα εφαρμόσουν τις αρχές της κυκλικής οικονομίας (share) τις οποίες διδάχτηκαν και θα συνεισφέρουν κοινωνικά.

Στόχος είναι η προώθηση της κυκλικής οικονομίας και η μείωση της υπερβολικής κατανάλωσης και της συσσώρευσης αντικειμένων που δεν χρησιμοποιούμε. Βασίζεται στην αρχή "χαρίζω αντί να αγοράζω" και συμβάλλει στη μείωση του περιβαλλοντικού αντίκτυπου. Ο αντίκτυπος στον πλανήτη από τις υπάρχουσες καταναλωτικές μας συνήθειες δεν είναι βιώσιμος. Το να δανειζόμαστε αντί να αγοράζουμε και να κατέχουμε, μειώνουμε τον συλλογικό μας αντίκτυπο στον πλανήτη και εξασφαλίζουμε ότι η ποσότητα των απορριμμάτων περιορίζεται στο ελάχιστο. Οι διαδικασίες παραγωγής μαζί με τις διαδικασίες διάθεσης και ανακύκλωσης, αποτελούν μείζον πρόβλημα στις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου που πρέπει να αντιμετωπίσουμε ατομικά και συλλογικά, αν θέλουμε να αντιμετωπίσουμε την κλιματική κρίση.

Παραδείγματα από άλλα σχολεία του εξωτερικού

<https://school-resources-exchange.co.uk/>

<https://www.facebook.com/groups/237860770779536/>

<https://zerowastechef.com/2019/05/12/secondhand-zero-waste-school-clothing-exchange/>

<https://www.slj.com/story/libraries-things-library-hacks>

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΗ

Ήξερες ότι...η **επαναχρησιμοποίηση** είναι η διαδικασία που χρησιμοποιούμε ξανά ένα προϊόν για τον ίδιο σκοπό για τον οποίο το αγοράσαμε.. και όχι για άλλο σκοπό!

Άσκηση 1: Διάβασε τα πιο κάτω σενάρια και απάντησε στην δεύτερη στήλη το τρόπο με τον οποίο θα τα αντιμετωπίζεις.

Σενάριο 1: Η Μαρία έχει μεγαλώσει και δεν παίζει με τα ίδια παιχνίδια όταν ήταν μικρή. Τι θα μπορούσε να κάνει αυτά τα παιχνίδια;	Τρόπος αντιμετώπισης:
Σενάριο 2: Ο Γιώργος έχει συγυρίσει τη ντουλάπα του και παρατήρησε ότι πολλά ρούχα και παπούτσια δεν του χωράνε πλέον γιατί είναι πιο μικρό μέγεθος. Τι θα μπορούσε να τα κάνει αυτά;	Τρόπος αντιμετώπισης:
Σενάριο 3: Η κ. Τασία κάθε φορά που πηγαίνει στην υπεραγορά παίρνει τσάντες για να μεταφέρει τα πράγματα. Έχουν μαζευτεί πολλές όμως στο σπίτι της. Τι μπορεί να τις κάνει;	Τρόπος αντιμετώπισης:

Άσκηση 2: Σκέψου ότι όλοι από εμάς έχουμε στο σπίτι μας αντικείμενα που δεν τα χρειαζόμαστε. Τι θα μπορούσαμε να κάνουμε εμείς ως σχολείο για να τα φιλοξενήσουμε και να έρθει κάποιος να τα πάρει που τα χρειάζεται;
Μπορούμε να δημιουργήσουμε έναν τέτοιο χώρο; Τι χώρος θα ήταν αυτός;

Πηγή: <https://meetlindsay.wordpress.com/2022/05/29/circulating-stuff-tactics-and-strategies-of-a-childrens-library-of-things/>

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ Α₄ – ΕΠΙΔΙΟΡΘΩΣΗ (REPAIR)

Θέμα: «Πετώ ή επιδιορθώνω; Γίνομαι υπεύθυνος καταναλωτής»

Θεματική Ενότητα ΑΠ: Απορρίμματα

Σύνδεση με ΣΒΑ: Στόχος 11 – Βιώσιμες Πόλεις και Κοινότητες και Στόχος 12 - Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή.

Σκοπός δραστηριότητας: Σκοπός της δραστηριότητας είναι οι μαθητές και μαθήτριες να κατανοήσουν τις αρχές της κυκλικής οικονομίας μέσα από τις καταναλωτικές τους επιλογές και συνήθειες, έτσι ώστε να μειωθεί ο όγκος που παράγεται από τα απορρίμματα τα οποία, ουσιαστικά δεν έχουν φτάσει στο τέλος της ζωής τους (άχρηστα αντικείμενα), αλλά έχουν περιθώριο επέκτασης της χρήσης τους μέσα από την επιδιόρθωση. Η χρήση υπηρεσιών επισκευής αντί για νέες αγορές συμβάλλει άμεσα στην κυκλική οικονομία.

Πυρηνικές έννοιες: επιδιόρθωση, μείωση απορριμμάτων, αρχές κυκλικής οικονομίας

Επιμέρους στόχοι:

Οι μαθητές και μαθήτριες:

1. Να διερευνούν και να αποτιμούν κριτικά τις επιπτώσεις από την αγορά νέων προϊόντων στο φυσικό περιβάλλον (ΔΕ 1.3)
2. Να αναφέρουν εναλλακτικές προτάσεις για τη χρήση των προϊόντων που έχουν πριν τα πετάξουν ως απόβλητο (ΔΕ 1.3)
3. Να προσδιορίζουν την έννοια της επιδιόρθωσης ως αρχή της κυκλικής οικονομίας

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα:

Θεματική Ενότητα: Αρχές κυκλικής Οικονομίας & Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης

- Ανάπτυξη κριτικής σκέψης στην επιλογή αντικειμένων και προϊόντων που προσέρχονται να αγοράσουν
- Εφαρμογή των αρχών κυκλικής οικονομίας μέσα από την επιδιόρθωση υφιστάμενων αντικειμένων
- Κατανόηση της έννοιας της επιδιόρθωσης ως αρχή της κυκλικής οικονομίας

Τάξεις στις οποίες μπορεί να εφαρμοστεί: Β' Κύκλος

Μέσα/Υλικά:

- Η/Υ
- Βιντεοπροβολέας

- Φύλλο εργασίας

Χρονική διάρκεια δραστηριότητας: 1 διδακτική περίοδος

Περιγραφή της δραστηριότητας:

Στάδιο 1:

Ο/Η εκπαιδευτικός συλλέγει φωτογραφικό υλικό με πλαστική και ξύλινη καρέκλα.

Στάδιο 2:

Ο/Η εκπαιδευτικός παρουσιάζει στους μαθητές το φωτογραφικό υλικό που έχει συλλέξει. Τους ζητά να τις παρατηρήσουν και θέτει τα εξής ερωτήματα:

Ενδεικτικά ερωτήματα:

- *Ποια από τις δύο καρέκλες θα επιλέγατε να αγοράσετε και γιατί;*
- *Με ποια κριτήρια επιλέγετε να αγοράσετε ένα αντικείμενο/έπιπλο;*
- *Αν σπάσει το πόδι (ξύλινο) της καρέκλας τι θα κάνετε; Θα την επισκευάζατε ή θα την πετούσατε στα απορρίμματα και θα αγοράζατε άλλη; Γιατί θα το κάνατε αυτό;*

Αναμενόμενες απαντήσεις:

- *Θα επέλεγα την πλαστική καρέκλα γιατί είναι πιο φθηνή και ελαφριά.*
- *Θα επέλεγα την ξύλινη καρέκλα επειδή είναι πιο καλή κατασκευή, παρόλο που είναι ακριβότερη από την πλαστική.*

Εδώ αναμένεται να αναφερθεί ότι όταν προσερχόμαστε να αγοράσουμε οποιοδήποτε προϊόν είτε είναι ένα έπιπλο, είτε μία ηλεκτρική συσκευή είτε οτιδήποτε άλλο, πρέπει να λειτουργούμε ως κριτικά σκεπτόμενοι καταναλωτές. Δηλαδή, αν το αντικείμενο που θα αγοράσουμε μπορεί μελλοντικά να επισκευαστεί σε περίπτωση που ένα κομμάτι του σπάσει, τότε αυτό είναι προς οικονομικό μας όφελος και υπάρχει παράλληλα όφελος στο περιβάλλον. Στην περίπτωση που δεν μπορεί να επισκευαστεί κι επομένως να μην είναι σε θέση να επαναχρησιμοποιηθεί, τότε θα φροντίσουμε να το ταξινομήσουμε σε αντίστοιχο κάδο ανακύκλωσης ή στα πράσινα σημεία.

Στάδιο 3:

Ο/Η εκπαιδευτικός επεξηγεί το θέμα «Διάσωση και Επισκευή παιχνιδιών».

Για να γίνει πιο αποτελεσματική η επαναχρησιμοποίηση και η κοινή χρήση, τα παιχνίδια πρέπει να επισκευάζονται όταν χαλούν ή καταστρέφονται. Το 90% όλων των παιχνιδιών είναι σήμερα κατασκευασμένα από πλαστικό, το οποίο μπορεί να είναι ένα πολύ ανθεκτικό υλικό, αλλά είναι συχνά εύθραυστο και τα σπασμένα παιχνίδια είναι τα πρώτα που απορρίπτονται.

Έχοντας αυτό κατά νου, ο κατασκευαστής της τεχνολογίας τρισδιάστατης εκτύπωσης Dagoma δημιούργησε το Toy Rescue, παρέχοντας ανταλλακτικά για τα σπασμένα παιχνίδια.

Η Dagoma δημιούργησε μια βιβλιοθήκη με τρισδιάστατα εκτυπώσιμα αρχεία χαμένων ή σπασμένων εξαρτημάτων από τα πιο δημοφιλή παιχνίδια των τελευταίων 40 ετών. Περιλαμβάνει χέρια κούκλας,

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Δεν πετώ...αλλά επιδιορθώνω!

Άσκηση 1: Να διαβάσεις τα πιο κάτω θέματα στην πρώτη στήλη και να αναφέρεις πώς μπορούν τα αντικείμενα αυτά να επισκευαστούν για να χρησιμοποιηθούν αποτελεσματικά ξανά.

<p>Θέμα 1: Έστω ότι έσπασε το πόδι της πιο κάτω ξύλινης καρέκλας. Τι θα κάνατε για να μπορείτε να την χρησιμοποιήσετε ξανά;</p> 	<p>Τρόποι αντιμετώπισης/επιδιόρθωσης:</p>
<p>Θέμα 2: Έστω ότι έχει σκιστεί η επιφάνεια της πιο κάτω ξαπλώστρας. Τι θα κάνατε για να μπορούσατε να την χρησιμοποιήσετε ξανά;</p> 	<p>Τρόποι αντιμετώπισης/επιδιόρθωσης:</p>

Άσκηση 2:

A) Να παρατηρήσεις την πιο κάτω εικόνα και να αναφέρεις από τι αποτελείται ένα παπούτσι (μπορείς να σχεδιάσεις γραμμές για να δείξεις τα μέρη του παπουτσιού).

B) Αν είχες αυτό το παπούτσι πιο πάνω και κοβόντουσαν τα κορδόνια, τι θα έκανες; Τι θα έκανες αν σχιζόταν η σόλα;

Γνωρίζεις ότι...υπάρχουν πολλά καταστήματα στον κόσμο τα οποία έχουν τη πολιτική ο πελάτης να επιστρέφει το φθαρμένο παπούτσι στο κατάστημα και να παίρνει πίσω χρήματα; Τα παπούτσια αυτά οδηγούνται προς ανακύκλωση έτσι ώστε να μειωθεί ο όγκος απορριμμάτων στον πλανήτη!

Ένα κατάστημα σαν αυτό είναι και το *Schuh* στο Ηνωμένο Βασίλειο!

SELL YOUR SOLES
GET £5 OFF

RECYCLE & GET £5 OFF*

Recycle your old and unwanted shoes with us! They don't need to be from schuh, but **we'll give you £5 off a new pair** for doing your bit for the environment.

TDCA Apply

RECYCATED
WORLD
AND
TRUST

Πηγή: <https://www.schuh.co.uk/help/sell-your-soles/>

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ Α5 – ΕΠΙΣΚΕΥΑΣΩ/ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΩ (REFURBISH)

Θέμα: «Δίνω ζωή σε ένα παλιό αντικείμενο»

Θεματική Ενότητα ΑΠ: Απορρίμματα (σύνδεση με γνωστικό αντικείμενο Εικαστικής Αγωγής)

Σύνδεση με ΣΒΑ: Στόχος 11 – Βιώσιμες Πόλεις και Κοινότητες και Στόχος 12 Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή

Σκοπός δραστηριότητας: Σκοπός της δραστηριότητας είναι οι μαθητές και μαθήτριες να εφαρμόζουν τις αρχές της κυκλικής οικονομίας μέσα από την επισκευή και ανακαίνιση των αντικειμένων που διαθέτουν έτσι ώστε να τους δώσουν ζωή και να τα κάνουν πιο χρήσιμα για αυτούς.

Πυρηνικές έννοιες: επισκευή, ανακαίνιση, αρχές κυκλικής οικονομίας

Επιμέρους στόχοι:

Οι μαθητές και μαθήτριες:

1. Να διερευνούν τρόπους επαναχρησιμοποίησης των προϊόντων μέσω της επισκευής (ΔΕ 1.3)
2. Να αναφέρουν εναλλακτικές λύσεις για την επαναχρησιμοποίηση των προϊόντων που έχουν (ΔΕ 1.3)
3. Να προσδιορίζουν την έννοια της επισκευής/ανακαίνισης ως αρχή της κυκλικής οικονομίας.
4. Να προσδίδουν πολλαπλά νοήματα στους εικαστικούς τους πειραματισμούς μέσα από μορφές, σχήματα και χρώματα (ΔΕ 1.2-Εικαστική Αγωγή-Βαθμίδα 2-Θεματική Περιοχή: Ταυτότητα)
5. Να δίνουν νόημα σε εικαστικούς πειραματισμούς και διαδικασίες σε σχέση με πτυχές της ταυτότητάς τους μέσω διαφόρων υλικών (ΔΕ 1.2-Εικαστική Αγωγή-Βαθμίδα 3-Θεματική Περιοχή: Ταυτότητα)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα:

Θεματική Ενότητα: Αρχές κυκλικής Οικονομίας

- Ανάπτυξη κριτικής σκέψης για τη σημασία επισκευής και ανακαίνισης αντικειμένων
- Εφαρμογή των αρχών κυκλικής οικονομίας μέσα από την επιδιόρθωση υφιστάμενων αντικειμένων
- Κατανόηση έννοιας επισκευής/ανακαίνισης ως αρχή της κυκλικής οικονομίας

Τάξεις στις οποίες μπορεί να εφαρμοστεί: Β΄ Κύκλος

Μέσα/Υλικά:

- Η/Υ
- Βιντεοπροβολέας
- Μπογιές, νέα χερούλια για το έπιπλο (εάν χρειάζονται) και ό,τι άλλο κρίνει ο/η εκπαιδευτικός ότι χρειάζεται ανάλογα με το έπιπλο που θα επισκευαστεί/ανακαινιστεί

Χρονική διάρκεια δραστηριότητας: 2 διδακτικές περιόδους

Περιγραφή της δραστηριότητας:

Στάδιο 1:

Ο/Η εκπαιδευτικός παρουσιάζει στους μαθητές και μαθήτριες μία φωτογραφία με την βιβλιοθήκη του σπιτιού του/της. Τους παρουσιάζει το εξής σενάριο:

«Αυτή η βιβλιοθήκη βρίσκεται στο γραφείο του σπιτιού μου και είναι πολύ παλιά. Εξακολουθώ να την χρησιμοποιώ, όμως δεν μου αρέσει όπως έχει αλλάξει το χρώμα του ξύλου. Νιώθω ότι φαίνεται άσχημη. Τι θα μπορούσα να κάνω για να την «ζωντανέψω» και να της δώσω ζωή; Καταρχήν, θα μπορούσα να το κάνω; Και αν ναι, πως; Έχετε καμιά ιδέα;»

Αναμενόμενες απαντήσεις μαθητών:

- *Ναι μπορούμε αν την βάψουμε*
- *Ναι μπορούμε αν αφαιρέσουμε ράφια*
- *Ναι μπορούμε αν αλλάξουμε τα χερούλια των συρταριών*

Ενδεικτική φωτογραφία (παράδειγμα):

(μπορεί να χρησιμοποιηθεί οποιοδήποτε άλλο έπιπλο αρεσκείας του/της εκπαιδευτικού που θέλει να παρουσιάσει)

Στάδιο 2:

Ο/Η εκπαιδευτικός παρουσιάζει ορισμένες φωτογραφίες από παλιά έπιπλα με φωτογραφίες πριν ανακαινιστούν και μετά.

Ζητά από τους μαθητές και μαθήτριες να τις παρατηρήσουν και να αναφέρουν τις απόψεις τους σχετικά με το αποτέλεσμα της αλλαγής.

Φωτογραφίες που θα μπορούσαν να παρουσιαστούν:

Ενδεικτικές ερωτήσεις στους μαθητές και μαθήτριες:

- Σας αρέσει το αποτέλεσμα; Τι έχουν αλλάξει πάνω στα έπιπλα;
- Θεωρείτε ότι υπάρχουν θετικά και αρνητικά αυτής της διαδικασίας;
- Έχετε κάποιο έπιπλο στο σπίτι σας που θα μπορούσατε να κάνετε τέτοια αλλαγή;

- Έχουμε στο σχολείο μας κάποιο έπιπλο που θα μπορούσαμε να αλλάξουμε;

(Ο/Η εκπαιδευτικός τους ζητά να παρατηρήσουν τη βιβλιοθήκη ή οποιοδήποτε άλλο έπιπλο της τάξης τους και τους ζητά να σκεφτούν πως θα μπορούσαν να της/του δώσουν χρώμα και ζωή)

Στάδιο 3:

Ο/Η εκπαιδευτικός ανακοινώνει στα παιδιά ότι θα δώσουν ξανά ζωή στο έπιπλο που έχουν επιλέξει από την τάξη τους και γι' αυτό τους ζητά να σκεφτούν τι αλλαγές μπορούν να κάνουν, τι χρώματα θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν.

Στη συνέχεια, οι μαθητές και μαθήτριες με τη βοήθεια του/της εκπαιδευτικού αρχίζουν να ετοιμάζουν το χώρο και τα μέσα-υλικά που θα χρησιμοποιήσουν (τοποθέτηση επιφάνειας στο έδαφος για να μην λερώσουν το χώρο, ετοιμασία πινέλων και μπογιών, ποδιές των παιδιών και ό,τι άλλο κρίνει ο/η εκπαιδευτικός ότι θα χρειαστεί).

Στάδιο 4:

Τα παιδιά αφού τελειώσουν τη διαδικασία βγάζουν φωτογραφία το αποτέλεσμα για να το αναρτήσουν στο πλαίσιο της δράσης τους για την κυκλική οικονομία (φωτογραφία πριν και μετά).

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ Α6 – ΕΠΙΣΚΕΥΑΣΩ/ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΩ (REFURBISH)

Θέμα: «Δίνω ζωή σε ένα παλιό αντικείμενο»

Θεματική Ενότητα ΑΠ: Απορρίμματα (σύνδεση με γνωστικό αντικείμενο Εικαστικής Αγωγής)

Σύνδεση με ΣΒΑ: Στόχος 11 – Βιώσιμες Πόλεις και Κοινότητες και Στόχος 12 Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή

Σκοπός δραστηριότητας: Σκοπός της δραστηριότητας είναι οι μαθητές και μαθήτριες να αναγνωρίζουν τη σημασία της αρχής της επισκευής/ανακαίνισης μέσα από δημιουργικές δραστηριότητες εφαρμόζοντας τις αρχές της κυκλικής οικονομίας.

Πυρηνικές έννοιες: επισκευή, ανακαίνιση, αρχές κυκλικής οικονομίας

Επιμέρους στόχοι:

Οι μαθητές και μαθήτριες:

1. Να διερευνούν τρόπους επαναχρησιμοποίησης των προϊόντων μέσω της επισκευής (ΔΕ 1.3)
2. Να αναφέρουν εναλλακτικές λύσεις για την επαναχρησιμοποίηση των προϊόντων που έχουν (ΔΕ 1.3)
3. Να προσδίδουν ποικίλα νοήματα στους εικαστικούς τους πειραματισμούς μέσα από σχήματα και χρώματα σε σχέση με τον εαυτό τους και τους άλλους (ΔΕ 1.2-Εικαστική Αγωγή-Βαθμίδα 1-Θεματική Περιοχή: Ταυτότητα)
4. Να προσδίδουν πολλαπλά νοήματα στους εικαστικούς τους πειραματισμούς μέσα από μορφές, σχήματα και χρώματα (ΔΕ 1.2-Εικαστική Αγωγή-Βαθμίδα 2-Θεματική Περιοχή: Ταυτότητα)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα:

Θεματική Ενότητα: Αρχές κυκλικής Οικονομίας

- Ανάπτυξη κριτικής σκέψης για τη σημασία επισκευής και ανακαίνισης αντικειμένων
- Εφαρμογή των αρχών κυκλικής οικονομίας μέσα από την επιδιόρθωση/ανακαίνιση αντικειμένων

Τάξεις στις οποίες μπορεί να εφαρμοστεί: Α΄ Κύκλος

Μέσα/Υλικά:

- Η/Υ
- Βιντεοπροβολέας
- Μπογιές, παστέλ, χρωματιστά μολύβια, ψαλίδι, γόμα

- Φύλλο εργασίας

Χρονική διάρκεια δραστηριότητας: 2 διδακτικές περιόδους (2x45λεπτα)

Περιγραφή της δραστηριότητας:

Στάδιο 1:

Ο/Η εκπαιδευτικός παρουσιάζει το εξής σενάριο στα παιδιά:

«Αυτή η βιβλιοθήκη βρίσκεται στο γραφείο του σπιτιού μου και είναι πολύ παλιά. Εξακολουθώ να την χρησιμοποιώ, όμως δεν μου αρέσει όπως έχει αλλάξει το χρώμα του ξύλου. Νιώθω ότι φαίνεται άσχημη. Τι θα μπορούσα να κάνω για να την «ζωντανέψω» και να της δώσω ζωή; Καταρχήν, θα μπορούσα να το κάνω; Και αν ναι, πως; Έχετε καμιά ιδέα;»

Πιθανές απαντήσεις των παιδιών: Να την βάψουμε, να αλλάξουμε χρώμα

Θέτονται διάφορες ερωτήσεις από τον/την εκπαιδευτικό.

Ενδεικτικά:

- Έχετε κι εσείς στο σπίτι σας παρόμοια αντικείμενα; Αν ναι, τι;
- Έχετε κι εσείς κάτι που θέλετε να ανακαινίσετε/επισκευάσετε; Στην αυλή του σπιτιού σας, στο υπνοδωμάτιο ή κάπου αλλού;

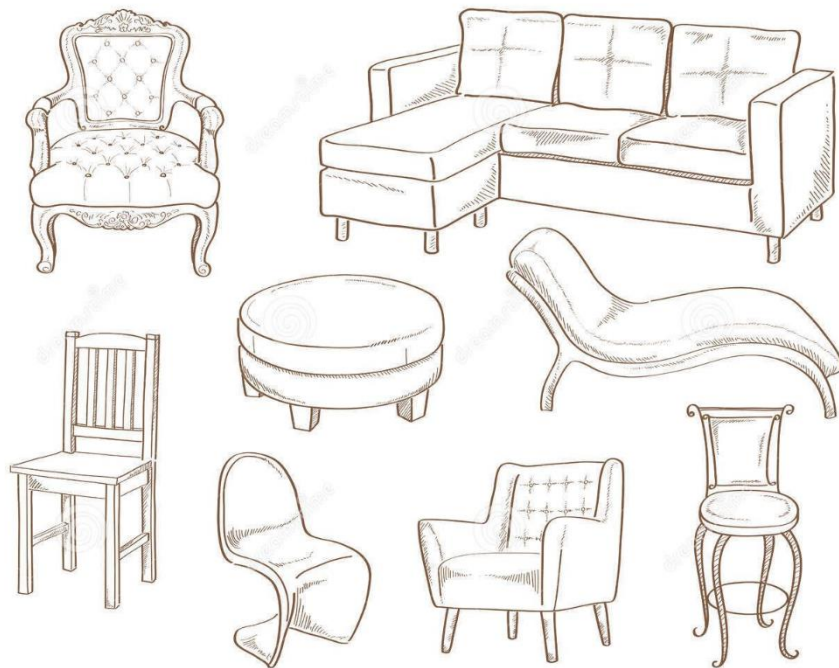
Στάδιο 2:

Ο/Η εκπαιδευτικός καλεί τα παιδιά ότι χρησιμοποιώντας την φαντασία τους να δημιουργήσουν τον αγαπημένο τους χώρο στο σπίτι. Και αυτό θα το κάνουν όχι με την αγορά νέων επίπλων και αντικειμένων, αλλά με αυτά που ήδη έχουν βάζοντας την «δικιά τους πινελιά» σε αυτά και μετατρέποντάς τα στα αγαπημένα τους αντικείμενα.

(Οι μαθητές και μαθήτριες βρίσκονται ήδη στις ομάδες τους-ομάδες των 5-6 ατόμων και τα μέσα και υλικά βρίσκονται στη μέση της κάθε ομάδας)

Ο/Η εκπαιδευτικός μοιράζει σε κάθε ομάδα σχέδια μαυρόασπρα από διάφορα έπιπλα που συναντούμε σε ένα σπίτι. Τους ενημερώνει ότι χρησιμοποιώντας την φαντασία τους θα πρέπει αυτά τα έπιπλα να τα «επισκευάσουν» ή «ανακαινίσουν» για να δημιουργήσουν την αγαπημένη τους γωνιά ή μέρος μέσα στο σπίτι. Αναμένεται να χρησιμοποιήσουν τα μέσα/υλικά που έχουν μπροστά τους στις ομάδες τους.

Σχέδια που θα μπορούσαν να μοιραστούν:

Στάδιο 3:

Ο/Η εκπαιδευτικός στη συνέχεια τους μοιράζει ένα χαρτόνι Α3 στον καθένα για να τοποθετήσουν τα έπιπλα τους και να διαμορφώσουν τον χώρο τους. Αρχικά, τα τοποθετούν χωρίς να τα κολλήσουν κι έπειτα τα κολλάνε προσεκτικά (εξοικείωση με μέσα και υλικά).

Στάδιο 4:

Οι μαθητές και μαθήτριες παρουσιάζουν τον δικό τους χώρο στο σπίτι τους και αναφέρουν τι τους άρεσε από το σημερινό μάθημα περισσότερο.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ Α7 – ΒΡΙΣΚΩ ΝΕΑ ΧΡΗΣΗ (REPURPOSE)

Θέμα: «Βρίσκω νέες χρήσεις στις συσκευασίες προϊόντων που χρησιμοποιώ καθημερινά»

Θεματική Ενότητα ΑΠ: Απορρίμματα

Σύνδεση με ΣΒΑ: Στόχος 11 – Βιώσιμες Πόλεις και Κοινότητες και Στόχος 12 Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή

Σκοπός δραστηριότητας: Σκοπός της δραστηριότητας είναι οι μαθητές και μαθήτριες να αναγνωρίζουν τη χρησιμότητα και τη σημασία της κυκλικής οικονομίας, μέσα από την εφαρμογή της σε προϊόντα καθημερινής χρήσεως.

Πυρηνικές έννοιες: μείωση απορριμμάτων, βρίσκω νέα χρήση, αρχές κυκλικής οικονομίας

Επιμέρους στόχοι:

Οι μαθητές και μαθήτριες:

1. Να κατανοούν και να εφαρμόζουν την αρχή της κυκλικής οικονομίας «βρίσκω νέα χρήση» (ΔΕ 1.1)
2. Να αναφέρουν εναλλακτικές λύσεις χρήσης προϊόντων της καθημερινότητας με βάση τις αρχές της κυκλικής οικονομίας (ΔΕ 1.3)
3. Να ευαισθητοποιούνται με την ανάγκη για μείωση των απορριμμάτων.

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα:

Θεματική Ενότητα: Αρχές κυκλικής Οικονομίας & Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης

- Εύρεση νέας χρήσης αντικειμένων από την καθημερινή ζωή
- Αναγνώριση της σημασίας μείωσης των απορριμμάτων
- Καλλιέργεια δημιουργικότητας και φαντασίας στην εξεύρεση νέας χρήσης των υπαρχόντων προϊόντων τους
- Κατανόηση έννοιας «βρίσκω νέα χρήση» ως αρχή της κυκλικής οικονομίας

Τάξεις στις οποίες μπορεί να εφαρμοστεί: Α' Κύκλος

Μέσα/Υλικά:

- Η/Υ
- Βιντεοπροβολέας
- Φύλλο εργασίας

Χρονική διάρκεια δραστηριότητας: 1 διδακτική περίοδος

Περιγραφή της δραστηριότητας:

Στάδιο 1:

Ο/Η εκπαιδευτικός παρουσιάζει στους μαθητές και μαθήτριες διάφορες συσκευασίες από αντικείμενα καθημερινής χρήσης (π.χ. συσκευασία δημητριακών, πλαστικές σακούλες, χαρτόκουτα παπουτσιών) μέσω του βιντεοπροβολέα και θέτει στους μαθητές ερωτήματα.

Ενδεικτικά ερωτήματα:

- *Τι βλέπετε; Τι αντικείμενα κρατώ;*
- *Το κουτί που είναι άδειο πως μπορώ να το χρησιμοποιήσω τώρα; Μπορεί να φανταστεί κάποιος και να μου πει ιδέες;*
- *Πως θα μπορούσα να χρησιμοποιήσω μία χάρτινη συσκευασία δημητριακών; Μήπως θα μπορούσα να την αξιοποιήσω ως αποθηκευτικό χώρο;*
- *Πώς θα μπορούσα να χρησιμοποιήσω ξανά μία χαρτόκουτα παπουτσιών;*
- *Αν δεν είχα την επιλογή να την ανακυκλώσω, πως θα μπορούσα να την χρησιμοποιήσω; Θα μπορούσα να αποθηκεύσω κάτι μέσα σε αυτήν;*
- *Αντί να αγοράσω ένα άλλο αποθηκευτικό κουτί για τα προσωπικά μου αντικείμενα;*

Στάδιο 2:

Ο/Η εκπαιδευτικός ενημερώνει τους μαθητές ότι θα εργαστούν σε ομάδες των 4-5 ατόμων και θα πρέπει να συμπληρώσουν ένα φύλλο εργασίας. Στο φύλλο εργασίας οι μαθητές θα πρέπει να συνεργαστούν και να γράψουν τις ιδέες τους όσον αφορά το πως θα μπορούσαν να επαναχρησιμοποιηθούν διάφορα αντικείμενα που χρησιμοποιούμε στην καθημερινότητα μας.

Στάδιο 3:

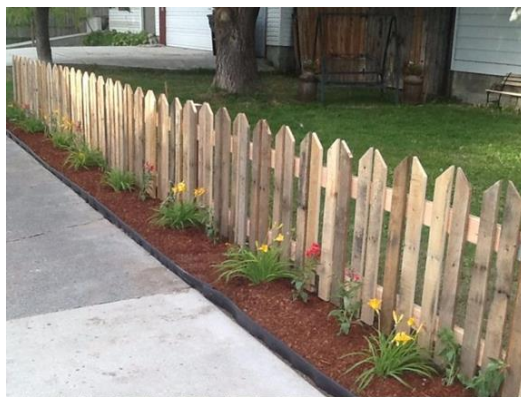
Ο/Η εκπαιδευτικός καλεί τους μαθητές να αναφέρουν 2 πλεονεκτήματα της διαδικασίας όπου κάποιος βρίσκει νέα χρήση για αντικείμενα που θα θεωρούνταν απόβλητα.

Ο/Η εκπαιδευτικός μπορεί να αναφέρει το πιο κάτω παράδειγμα:

Πόσες εναλλακτικές χρήσεις μπορείς να βρεις για μία παλιά παλέτα;

Εναλλακτικές λύσεις για το «βρίσκω νέες χρήσεις»

Pallet Garden

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΒΡΙΣΚΩ ΝΕΑ ΧΡΗΣΗ ΣΤΑ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ ΜΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ

Να συμπληρώσεις τα κουτάκια στη δεύτερη στήλη πιο κάτω, παρουσιάζοντας τις νέες χρήσεις που θα μπορούσαν να έχουν οι συσκευασίες των συγκεκριμένων προϊόντων.

	→ → →
	→ → →
	→ → →
	→ → →
	→ → →

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ Α8 – ΔΙΝΩ ΝΕΑ ΧΡΗΣΗ ΣΕ ΕΝΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ (REPURPOSE)

Θέμα: Δίνω νέα χρήση σε ένα αντικείμενο

Σύνδεση με αρχές κυκλικής οικονομίας: Βρίσκω νέα χρήση

Σύνδεση με ΣΒΑ: Στόχος 11 – Βιώσιμες Πόλεις και Κοινότητες και Στόχος 12 Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή

Θεματική ενότητα ΑΠ: Απορρίμματα

Σκοπός δραστηριότητας: Σκοπός της δραστηριότητας είναι οι μαθητές και μαθήτριες να αναγνωρίζουν τη σημασία μείωσης των απορριμμάτων, να βρίσκουν τρόπους μείωσης τους και να αξιοποιούν τις αρχές της κυκλικής οικονομίας στην καθημερινότητά τους για τη μείωση των απορριμμάτων.

Πυρηνικές έννοιες: απορρίμματα, επαναχρησιμοποίηση, ρύπανση περιβάλλοντος, νέα χρήση, κυκλική οικονομία

Επιμέρους στόχοι:

Οι μαθητές και μαθήτριες:

1. Να προσδιορίζουν την έννοια της αρχής της κυκλικής οικονομίας «Βρίσκω νέα χρήση» (ΔΕ 1.1)
2. Να προσδιορίζουν την έννοια του περιβαλλοντικού προβλήματος για τα απορρίμματα και να αναγνωρίζουν τη σημασία μείωσης τους (ΔΕ 1.1)
3. Να εφαρμόζουν αρχές της κυκλικής οικονομίας (βρίσκω νέα χρήση) στην καθημερινή τους ζωή.

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα:

- Κατηγοριοποίηση διαφόρων ειδών απορριμμάτων
- Αναγνώριση επιπτώσεων των απορριμμάτων στο φυσικό περιβάλλον
- Εφαρμογή της αρχής της επαναχρησιμοποίησης στα αντικείμενα τους και αναγνώριση του κύκλου ζωής των προϊόντων
- Κατανόηση της έννοιας «βρίσκω νέα χρήση» ως αρχή της κυκλικής οικονομίας

Τάξεις στις οποίες μπορεί να εφαρμοστεί: Κύκλος Α' και Β'

Μέσα/Υλικά:

- Μεγάλα πλαστικά μπουκάλια από νερό, αναψυκτικά, χυμούς κλπ

- Η/Υ
- Βιντεοπροβολέας
- Μπογιές
- Υφάσματα
- Χώμα για δεντροφύτευση
- Σχοινί (για να κρεμαστούν οι γλάστρες)
- Φυτά/δεντράκια

Χρονική διάρκεια δραστηριότητας: 1 διδακτική περίοδος

Περιγραφή της δραστηριότητας:

Στάδιο 1:

Ο/Η εκπαιδευτικός καλεί τους μαθητές να συμπληρώσουν ένα μικρό quiz που αφορά ζητήματα απορριμμάτων και ανακύκλωσης.

Quiz: <https://8billiontrees.com/carbon-offsets-credits/quizzes-tests/kids-recycling-facts-quiz/>

Το quiz συμπληρώνεται με τις κατευθυντήριες οδηγίες της εκπαιδευτικού, καθώς είναι στην αγγλική γλώσσα.

Στη συνέχεια, ο/η εκπαιδευτικός ζητά από τους μαθητές να αναφέρουν τη σημασία της ανακύκλωσης, τοποθετώντας τα σημεία που αναφέρουν σε μία ιδεοθύελλα στον πίνακα.

Στάδιο 2:

Ο/Η εκπαιδευτικός καλεί τους μαθητές και μαθήτριες να συλλέξουν πλαστικά μπουκάλια (πχ. μεγάλη μπουκάλια νερού ή αναψυκτικού ή γάλακτος κλπ) για να φτιάξουν μία αυτοσχέδια γλάστρα ή άλλα αντικείμενα/ υφάσματα που πλέον δεν έχουν κάποια χρήση και θα θεωρούνταν απόβλητα δίνοντας τους έτσι μια νέα χρήση.

Τη συλλογή πλαστικών μπουκαλιών και υλικών την αναφέρει από το προηγούμενο μάθημα.

Παράδειγμα πλαστικού μπουκαλιού:

Θα αξιοποιήσουν το πλαστικό μπουκάλι, θα το διακοσμήσουν όπως οι ίδιοι και ίδιες επιθυμούν και θα το μετατρέψουν σε μία γλάστρα στην οποία θα φυτέψουν το δικό τους φυτό/λουλούδι.

Ακολουθεί φωτογραφικό υλικό για καλλιέργεια δημιουργίας και φαντασίας στους μαθητές και μαθήτριες για τις κατασκευές τους.

Στάδιο 3:

Ο/Η εκπαιδευτικός ενημερώνει τους μαθητές ότι οι γλάστρες που έχουν φτιάξει θα τοποθετηθούν στην αυλή του σχολείου με σκοπό να μεταδώσουν το μήνυμα για τη σημασία της εύρεσης νέας χρήσης σε ένα αντικείμενο ώστε να αυξήσουμε τον κύκλο ζωής του και να μην καταλήξει στα σκουπίδια.

Στάδιο 4:

Ο/Η εκπαιδευτικός καλεί τους μαθητές να αναφέρουν εν συντομία τρία αντικείμενα από την καθημερινότητά τους που θα μπορούσαν να προσδώσουν μία νέα χρήση.

*****Δεν υπάρχει Φύλλο Εργασίας**

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ Α9 – ΑΝΑΚΥΚΛΩΝΩ (RECYCLE)

Θέμα: «Η διαδικασία της ανακύκλωσης»

Θεματική ενότητα ΑΠ: Απορρίμματα

Σύνδεση με ΣΒΑ: Στόχος 11 – Βιώσιμες Πόλεις και Κοινότητες και Στόχος 12 Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή

Σκοπός δραστηριότητας: Σκοπός της δραστηριότητας είναι οι μαθητές και μαθήτριες να αναγνωρίζουν τη σημασία μείωσης των απορριμμάτων και τη σημασία εφαρμογής της ανακύκλωσης στην καθημερινότητά τους.

Πυρηνικές έννοιες: απορρίμματα, ανακύκλωση, ρύπανση περιβάλλοντος, κυκλική οικονομία

Επιμέρους στόχοι:

Οι μαθητές και μαθήτριες:

1. Να προσδιορίζουν την έννοια της ανακύκλωσης (ΔΕ 1.1)
2. Να προσδιορίζουν την έννοια του περιβαλλοντικού προβλήματος για τα απορρίμματα και να αναγνωρίζουν τη σημασία μείωσης τους (ΔΕ 1.1)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα:

Θεματική Ενότητα: Αρχές κυκλικής Οικονομίας

- Κατηγοριοποίηση διαφόρων ειδών απορριμμάτων και ταξινόμηση απορριμμάτων στους αντίστοιχους κάδους ανακύκλωσης
- Αναγνώριση σημασίας της ανακύκλωσης
- Κατανόηση της έννοιας της ανακύκλωσης ως αρχή της κυκλικής οικονομίας

Τάξεις στις οποίες μπορεί να εφαρμοστεί: Κύκλος Α΄

Μέσα/Υλικά:

- Πλαστικό μπουκάλι νερού, σελίδα από εφημερίδα, τενεκεδάκι αναψυκτικού
- Η/Υ
- Βιντεοπροβολέας
- Δύο χαρτόκουτα

Χρονική διάρκεια δραστηριότητας: 1 διδακτική περίοδος

Περιγραφή της δραστηριότητας:

Στάδιο 1:

Ο/Η εκπαιδευτικός συλλέγει μερικά αντικείμενα για τη διεξαγωγή του μαθήματος αναφορικά με την ανακύκλωση. Θα χρειαστεί ένα πλαστικό μπουκάλι νερού, μία σελίδα από εφημερίδα κι ένα τενεκεδάκι αναψυκτικού.

Στάδιο 2:

Ο/Η εκπαιδευτικός παίρνει στην τάξη τα αντικείμενα που έχει συλλέξει και τοποθετεί δύο χαρτόκουτα μπροστά από όλα τα παιδιά. Στο ένα χαρτόκουτο γράφει ανακύκλωση και στο άλλο γράφει σκουπίδια. Θέτει ορισμένα ερωτήματα στα παιδιά.

Ενδεικτικά:

- Τι αντικείμενα κρατώ; Από τι υλικό είναι κατασκευασμένα;
- Σε ποιον από τους δύο κάδους πρέπει να το πετάξω και γιατί;
- Γνωρίζετε τι πετάμε σε κάθε κάδο;
- Γνωρίζετε πώς ονομάζεται αυτή η διαδικασία;
- Γιατί κάνουμε ανακύκλωση; Γιατί είναι σημαντική;

Στάδιο 3:

Ο/Η εκπαιδευτικός προβάλλει μέσω του βιντεοπροβολέα τους κάδους ανακύκλωσης που υπάρχουν, καθώς και έναν γενικό κάδο απορριμμάτων και θέτει ερωτήματα στους μαθητές.

Ενδεικτικά ερωτήματα:

- Πόσους κάδους ανακύκλωσης παρατηρείτε; Τι σημαίνει αυτό;
- Τι νομίζετε ρίχνουμε στον κάθε κάδο ανακύκλωσης και τι στον γενικό; Σκεφτείτε παραδείγματα από αντικείμενα που χρησιμοποιείτε καθημερινά.

Στάδιο 4:

Ο/Η εκπαιδευτικός μοιράζει ένα φύλλο εργασίας στους μαθητές και μαθήτριες στο οποίο διαχωρίζουν διάφορα αντικείμενα σε κάδους ανακύκλωσης.

****Ο/Η εκπαιδευτικός μπορεί εναλλακτικά στην άσκηση 2 του φύλλου εργασίας να τυπώσει τις εικόνες με τους κάδους ανακύκλωσης και τα προϊόντα σε κάρτες και οι μαθητές και μαθήτριες να σηκώνονται ένας-ένας στον πίνακα και να τοποθετούν το προϊόν στον κατάλληλο κάδο ανακύκλωσης. Επιπρόσθετα προϊόντα μπορούν να προστεθούν από τον εκπαιδευτικό έτσι ώστε να υπάρχουν αρκετές κάρτες για όλους του μαθητές.*

Στάδιο 5:

Ο/Η εκπαιδευτικός επεξηγεί στους μαθητές την έννοια της ανακύκλωσης και αναφέρει τα πιο κάτω παραδείγματα.

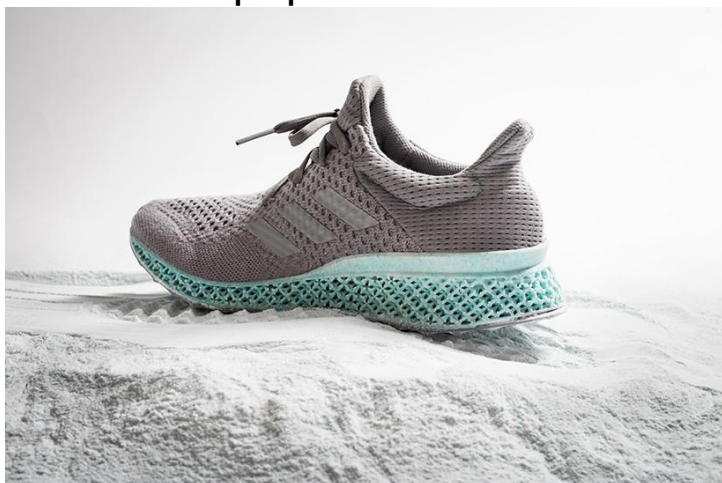
Puma - incycle collection

Το 2013 η Puma παρουσίασε τη συλλογή του InCycle. Μια συλλογή υποδημάτων και ενδυμάτων που αποτελούνται είτε από ανακυκλωμένα είτε βιοαποικοδομήσιμα υλικά. Προκειμένου να είναι σε θέση να παράγει ένα βιοαποικοδομήσιμο προϊόν, η Puma έπρεπε να επαναξιολογήσει και να επανασχεδιάσει όλη την παραγωγική διαδικασία.

Προερχόμενο από πλαστικές φιάλες μετά την κατανάλωση, το Puma InCycle track jacket διαθέτει σύνθεση 98% πολυεστέρα PET για μέγιστη ανακυκλωσιμότητα. Στο τέλος της ωφέλιμης ζωής του, το σακάκι μπορεί να επανέλθει σε πολυεστερικό κοκκώδες υλικό, το οποίο στη συνέχεια χρησιμοποιείται ως δευτερογενής πρώτη ύλη για την παραγωγή άλλων προϊόντων. Ομοίως, το σακίδιο Puma InCycle, ο οποίος αποτελείται από πολυπροπυλένιο, και μετά τον κύκλο ζωής του χρησιμοποιείται για να παράγει νέα σακίδια.

Η adidas και η parley λανσάρουν τρισδιάστατα εκτυπωμένο παπούτσι από τα πλαστικά απόβλητα των ωκεανών

Το συγκεκριμένο παπούτσι αποτελείται από ένα άνω μέρος κατασκευασμένο με περιεχόμενο από πλαστικά απόβλητα που ανακτώνται από τις θάλασσες και μια τρισδιάστατα εκτυπωμένη ενδιάμεση σόλα από ανακυκλωμένο πολυεστέρα και δίχτυα (αλιευτικά εργαλεία) τα οποία συλλέγονται από τις θάλασσες. Η adidas που χρησιμοποιεί νέες τεχνικές κατασκευής, όπως η τρισδιάστατη εκτύπωση, για τη δημιουργία παπουτσιών.

Net-works

Positive impact since 2012

142

METRIC TONS OF WASTE
FISHING NETS COLLECTED

1,500

FAMILIES NOW HAVE
ACCESS TO FINANCE

62,000

PEOPLE ENJOYING A
HEALTHIER ENVIRONMENT

Our locations

Net-Works is currently established in the Philippines and Cameroon.

From the blog

Be part of the solution!

Watch the video <http://net-works.com/>

Στάδιο 6:

Οι μαθητές και μαθήτριες αναφέρουν τρία θετικά σημεία της ανακύκλωσης.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΗΣ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ

Δραστηριότητα 1:

Να σημειώσεις με ✓ τα κουτάκια πιο κάτω για να δείξεις αν ένα αντικείμενο ανακυκλώνεται ή όχι.

					
ΑΝΑΚΥΚΛΩΝΕΤΑΙ					
ΔΕΝ ΑΝΑΚΥΚΛΩΝΕΤΑΙ					

Ήξερες ότι...οι κάδοι ανακύκλωσης είναι μόνο οι κάδοι που έχουν το σύμβολο που φαίνεται στη φωτογραφία στα αριστερά σου. Δεν είναι όλοι!

Δραστηριότητα 2*:

Να τοποθετήσεις το κάθε αντικείμενο στον κάδο που ταιριάζει.

****(Εναλλακτικά θα δοθεί από το ΚυκλοΙΚΟδρόμιο στην σχολική μονάδα το πιο κάτω εκπαιδευτικό παιχνίδι)***

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ Α10 – GREENWASHING

Θέμα: Μαθαίνω για τις βιώσιμες συσκευασίες και το «Greenwashing»

Θεματική ενότητα ΑΠ: Απορρίμματα

Σύνδεση με ΣΒΑ: Στόχος 11 – Βιώσιμες Πόλεις και Κοινότητες και Στόχος 12 Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή

Σκοπός δραστηριότητας: Σκοπός της δραστηριότητας είναι οι μαθητές και μαθήτριες να αναγνωρίζουν τις βιώσιμες συσκευασίες των προϊόντων και να αναπτύξουν κριτική σκέψη στην επιλογή της αγοράς των προϊόντων τους σκεπτόμενοι το περιβάλλον.

Πυρηνικές έννοιες: απορρίμματα, ρύπανση περιβάλλοντος, αρχές κυκλικής οικονομίας, βιώσιμη συσκευασία, greenwashing

Επιμέρους στόχοι:

Οι μαθητές και μαθήτριες:

1. Να προσδιορίζουν την έννοια της βιώσιμης συσκευασίας και να αναφέρουν χαρακτηριστικά της (ΔΕ 1.1)
2. Να διερευνούν τις συνέπειες αγοράς μη βιώσιμων συσκευασιών για το περιβάλλον και να αποτιμούν κριτικά τις καταναλωτικές τους επιλογές μέσα από τις καθημερινές τους συνήθειες (ΔΕ 1.3)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα:

Θεματική Ενότητα: Αρχές κυκλικής Οικονομίας

- Αναγνώριση βιώσιμων συσκευασιών στο άμεσο περιβάλλον και αναγνώριση σημασίας επιλογής τους μέσα από τις καταναλωτικές συνήθειες
- Ανάπτυξη κριτικής σκέψης στην επιλογή αγοράς προϊόντων σκεπτόμενοι το φυσικό περιβάλλον, βάσει της συσκευασίας και των επισημάνσεων σε αυτές

Τάξεις στις οποίες μπορεί να εφαρμοστεί: Κύκλος Β΄

Μέσα/Υλικά:

- Σακούλι με φασόλια
- Ντοματίνια σε πλαστικό κουτί
- Φύλλο εργασίας
- Η/Υ
- Βιντεοπροβολέας

Χρονική διάρκεια δραστηριότητας: 2 διδακτικές περιόδους

Περιγραφή της δραστηριότητας:

Στάδιο 1:

Ο/Η εκπαιδευτικός φέρνει στην τάξη διάφορες συσκευασίες από προϊόντα στο σπίτι του/της (πχ σακούλι με φασόλια, ντοματίνια μέσα σε πλαστικό κουτί) και θέτει ερωτήματα στους μαθητές και μαθήτριες.

Εναλλακτικά:

- 1) Μπορούν οι ίδιοι οι μαθητές και μαθήτριες να φέρουν 2-3 συσκευασίες προϊόντων από το σπίτι τους (να ενημερωθούν από τον/την εκπαιδευτικό πριν την διεξαγωγή του μαθήματος) ή
- 2) Να πάνε οι ίδιοι οι μαθητές και μαθήτριες μέσα στο Σαββατοκυρίακο ή άλλη μέρα στον ελεύθερο τους χρόνο σε μία υπεραγορά και να συλλέξουν φωτογραφικό υλικό από τα ράφια της υπεραγοράς με τα προϊόντα (μελέτη πεδίου) (να ενημερωθούν από τον/την εκπαιδευτικό πριν την διεξαγωγή του μαθήματος)

Ενδεικτικά ερωτήματα:

- Παρατηρήστε αυτά τα αντικείμενα.
- Παρατηρήστε τις συσκευασίες τους. Από τι υλικό είναι; Είναι φιλικό προς το περιβάλλον;
- Τι μπορεί να απογίνει η συσκευασία τους; Θα μπορούσε να είναι πιο φιλική προς το περιβάλλον; Αν ναι, πώς;

Αναμένεται να αναφερθεί ότι τα φασόλια θα μπορούσαν να τα αγοράσουν χύμα από την υπεραγορά και να τα αγοράσουν σε κιλό μέσα σε μία χάρτινη σακούλα και τα ντοματίνια θα μπορούσαν και αυτά να τα αγοράσουν χύμα σε κιλό ή να επιλέξουν έναν άλλο τρόπο συσκευασίας που να μπορεί να επαναχρησιμοποιηθεί όπως το πλαστικό κουτί που μοιάζει με αυτό του γιαουρτιού.

(Ο/Η εκπαιδευτικός κατευθύνει τη συζήτηση για να καταλήξουν σε αυτό το συμπέρασμα)

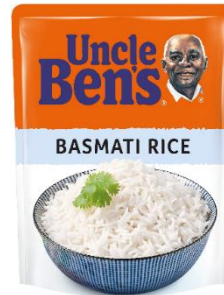
Στάδιο 2:

Ο/Η εκπαιδευτικός παρουσιάζει μέσω του βιντεοπροβολέα δύο φωτογραφίες. Η μία εικόνα δείχνει ένα προϊόν σε φιλική προς το περιβάλλον συσκευασία και η άλλη εικόνα το αντίθετο.

Ενδεικτικές εικόνες για παράδειγμα:

Εικόνα 1: Συσκευασία χάρτινη

Εικόνα 2: Συσκευασία σε πλαστική σακούλα

Ο/Η εκπαιδευτικός χωρίζει τους μαθητές σε δύο ομάδες. Η μία ομάδα θα υποστηρίξει την αγορά της πρώτης συσκευασίας (Εικόνα 1) και η δεύτερη ομάδα θα υποστηρίξει την αγορά της δεύτερης συσκευασίας (Εικόνα 2).

Ο/Η εκπαιδευτικός καταγράφει παράλληλα σημειώσεις στον πίνακα.

Στάδιο 3:

Ο/Η εκπαιδευτικός μοιράζει ένα φύλλο εργασίας στους μαθητές και μαθήτριες.

Στάδιο 4:

Οι μαθητές και μαθήτριες αναφέρουν δύο σημεία που πρέπει να προσέξουν όταν πάνε να αγοράσουν κάτι σκεπτόμενοι το περιβάλλον (πχ. υλικό συσκευασίας, τρόπος συσκευασίας).

Στάδιο 5:

Ο/Η εκπαιδευτικός παρουσιάζει στους μαθητές και μαθήτριες πρακτικές που εφαρμόζονται στο εξωτερικό με σκοπό την προστασία του περιβάλλοντος και την μείωση των στερεών αποβλήτων. Γίνεται συζήτηση.

A.

<https://www.ecover.com/refill/>

Ενδεικτικά ερωτήματα:

- Τι παρατηρείτε στις εικόνες;
- Τι είναι αυτός ο χώρος;
- Έχετε ξαναδεί παρόμοιο; Ναι ή όχι; Αν ναι πού;
- Θεωρείτε ότι είναι αποτελεσματικός τρόπος για την προστασία του περιβάλλοντος; Γιατί;

Β. Προβάλλονται τα ακόλουθα βίντεο και τους ζητείτε να τα σχολιάσουν. (αναμένεται να εστιάσουν στις φιλικές προς το περιβάλλον πρακτικές που εφαρμόζουν σε άλλες χώρες του εξωτερικού)

B1. <https://www.youtube.com/watch?v=ixBbRJVFlcg>

B2. https://www.youtube.com/watch?v=_mHsLCb7gSI

B3. <https://www.youtube.com/watch?v=7ioQMnz4ExY>

Ενδεικτικά ερωτήματα:

- Τι παρατηρείτε στο βίντεο;
- Τι διαφορετικό κάνουν για να προστατέψουν το περιβάλλον;
- Θα μπορούσαμε να το κάνουμε κι εμείς; Με τα ίδια ή διαφορετικά προϊόντα;
- Πιστεύετε ότι ο κόσμος θα αγόραζε από τέτοια καταστήματα;

Γ.

Σχολιάστε τις πιο κάτω συσκευασίες

<https://espressomushroom.co.uk/>

Ενδεικτικά ερωτήματα:

- Τι βλέπετε στις εικόνες;
- Γιατί αυτός ο τρόπος είναι πιο φιλικός προς το περιβάλλον; Μπορείτε να σκεφτείτε άλλον παρόμοιο τρόπο με κάποιο άλλο προϊόν/αντικείμενο;

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Άσκηση 1: Σε συνεργασία με τα μέλη της ομάδας σου να διαβάσεις το πιο κάτω σενάριο και να απαντήσεις τις ερωτήσεις που ακολουθούν.

Η ανακοίνωση αυτή βρισκόταν στο μπάνιο ενός ξενοδοχείου.

Ακολουθεί μετάφραση στα Ελληνικά:

«ΣΩΣΤΕ ΤΟΝ ΠΛΑΝΗΤΗ ΜΑΣ.

Αγαπητέ επισκέπτη,

Κάθε μέρα εκατομμύρια λίτρα νερού χρησιμοποιούνται για να πλυθούν οι πετσέτες, οι οποίες χρησιμοποιούνται μόνο μία φορά.

ΕΣΥ ΚΑΝΕΙΣ ΤΗΝ ΕΠΙΛΟΓΗ:

Μία πετσέτα σημαίνει «Θα την χρησιμοποιήσω ξανά».

Μία πετσέτα στο πάτωμα σημαίνει «Παρακαλώ, αντικαταστήστε την».

Ευχαριστούμε που μας βοηθάτε να προστατέψουμε το περιβάλλον.»

Ερώτηση: Γιατί πιστεύετε ότι έβαλαν τη συγκεκριμένη ανακοίνωση στο μπάνιο του ξενοδοχείου; Τι σκοπό είχαν;

Άσκηση 2: Παρατηρήστε τις πιο κάτω εικόνες και αναφέρετε ποιο προϊόν θα αγοράζατε από τα δύο και γιατί.

Αλφαμέγα Καρύδα 150 g

889087

€ 2.99 €19.93/1kg

EIKONA 1

Καρύδα Τεμάχιο

901159

€ 1.69

EIKONA 2

Άσκηση 3: Σε συνεργασία με τα μέλη της ομάδας σου να παρατηρήσεις τα πιο κάτω προϊόντα και να σκεφτείς για ποιο λόγο άλλαξαν τα χρώματα στα λογότυπα τους. Για ποιο σκοπό το κάνουν; Τι θέλουν να πετύχουν;

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ Α11 – Ο ΚΥΚΛΟΣ ΖΩΗΣ ΤΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

Θέμα: Ο κύκλος ζωής των προϊόντων

Σύνδεση με ΣΒΑ: Στόχος 11 – Βιώσιμες Πόλεις και Κοινότητες και Στόχος 12 Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή

Θεματική Ενότητα ΑΠ: Απορρίμματα

Σκοπός δραστηριότητας: Σκοπός της δραστηριότητας είναι οι μαθητές και μαθήτριες να διαχωρίζουν το γραμμικό μοντέλο οικονομίας από το κυκλικό μοντέλο οικονομίας, έτσι ώστε να κατανοήσουν τις αρχές της κυκλικής οικονομίας μέσα από παραδείγματα της καθημερινότητας τους.

Πυρηνικές έννοιες: κύκλος ζωής, γραμμικό μοντέλο οικονομίας, κυκλικό μοντέλο οικονομίας

Επιμέρους στόχοι:

Οι μαθητές και μαθήτριες:

1. Να προσδιορίζουν τις περιβαλλοντικές συνέπειες των απορριμμάτων (ΔΕ 1.2)
2. Να προσδιορίζουν και να διαχωρίζουν τις έννοιες γραμμικό μοντέλο οικονομίας και κυκλικό μοντέλο οικονομίας με συναφή παραδείγματα (ΔΕ 1.2)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα:

- Κατανόηση των εννοιών «γραμμικό μοντέλο οικονομίας» και «κυκλικό μοντέλο οικονομίας»
- Διαχωρισμός γραμμικού μοντέλου οικονομίας από το κυκλικό μοντέλο οικονομίας κι εντοπισμός και αναγνώριση των διαφορών τους
- Αναφορά συναφών παραδειγμάτων για κάθε είδος μοντέλου βασισμένα στις καθημερινές δραστηριότητες ή σε αντικείμενα/προϊόντα καθημερινής χρήσης

Τάξεις στις οποίες μπορεί να εφαρμοστεί: Β΄ Κύκλος

Μέσα/Υλικά:

- Η/Υ
- Βιντεοπροβολέας
- Φύλλο εργασίας

Χρονική διάρκεια δραστηριότητας: 1 διδακτική περίοδος

Περιγραφή της δραστηριότητας:

Στάδιο 1:

Ο/Η εκπαιδευτικός παρουσιάζει το εξής σενάριο στους μαθητές και μαθήτριες:

«Σκέψου ότι ζεις σε ένα διαστημόπλοιο. Τα αντικείμενα και η τροφή που έχεις στην διάθεσή σου για να μπορείς να επιβιώσεις είναι περιορισμένα. Με ποιο τρόπο θα μπορούσες να χρησιμοποιήσεις πχ. το περιορισμένο νερό που έχεις για να πλυθείς, τα λίγα τρόφιμα που έχεις στην διάθεση σου όπως 4 πατάτες;»

Αναμένεται να αναφέρουν ότι πρέπει να κάνουν εξοικονόμηση των αντικειμένων και πόρων που έχουν στην διάθεσή τους για να μπορούν να επιβιώσουν.

Στάδιο 2:

Ο/Η εκπαιδευτικός δημιουργεί δύο σχεδιαγράμματα στον πίνακα. Το ένα είναι γραμμικό και το άλλο είναι κυκλικό σχεδιάγραμμα παραγωγής και χρήσης ρούχων. Θέτονται ορισμένες ερωτήσεις.

Ενδεικτικά:

- Τι παρατηρείτε; Ποια η διαφορά των δύο σχεδιαγραμμάτων;
- Ποια νομίζετε να είναι τα άλλα στάδια; Θεωρείτε ότι υπάρχουν κι άλλα στάδια;
- Ποιο στάδιο είναι μετά το εργοστάσιο;

****Ακολουθούν εικόνες για καλύτερη κατανόηση του/της εκπαιδευτικού μόνο με το παράδειγμα της παραγωγής ρούχων.**

Στάδιο 3:

Ο/Η εκπαιδευτικός μοιράζει σε κάθε ομάδα ένα φύλλο εργασίας με τα σχεδιαγράμματα που έκανε στον πίνακα και τους ζητά να το συμπληρώσουν.

Έπειτα, γίνεται συζήτηση στην τάξη ως προς τα στάδια που κατέγραψαν οι μαθητές και μαθήτριες.

Στάδιο 4:

Ο/Η εκπαιδευτικός ζητά από τους μαθητές να αναφέρουν δύο θετικά στοιχεία της κυκλικής χρήσης ρούχων.

Στη συνέχεια, τους ζητά να ολοκληρώσουν το φύλλο εργασίας στο σπίτι τους κάνοντας μία μικρή έρευνα ο καθένας για να βρουν εταιρείες/επιχειρήσεις που πωλούν ρουχισμό από ανακυκλώσιμα υλικά, καθώς και άλλο αντικείμενο με τον κύκλο ζωής του και να τα παρουσιάσουν το επόμενο μάθημα.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ο ΚΥΚΛΟΣ ΖΩΗΣ ΤΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

Ήξερες ότι...όλοι οι ζωντανοί οργανισμοί πάνω στη Γη έχουν κύκλο ζωής; Και όχι μόνο αυτοί..αλλά και όλα τα προϊόντα και αντικείμενα που υπάρχουν...!!!

Άσκηση 1:

Πιο κάτω δίνεται ένα γραμμικό σχεδιάγραμμα κι ένα κυκλικό διάγραμμα. Να συμπληρώσεις το κάθε διάγραμμα ξεχωριστά για το ίδιο αντικείμενο.

Γραμμικό σχεδιάγραμμα:

Κυκλικό σχεδιάγραμμα:

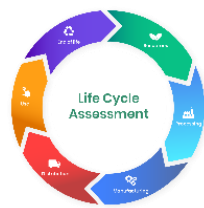
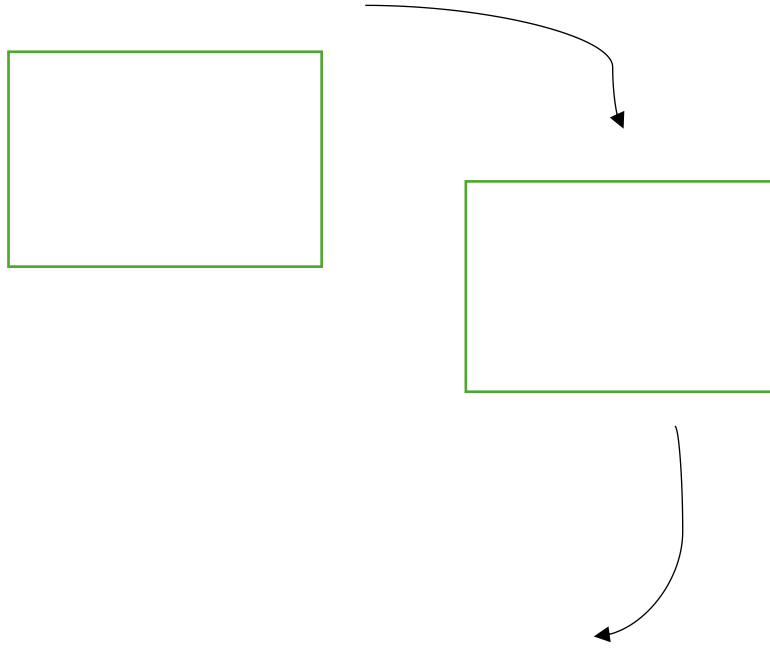
Άσκηση 2:

ΩΡΑ ΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑ!!!

Να κάνεις μία έρευνα στο σπίτι σου και να αναφέρεις 3-4 εταιρείες/επιχειρήσεις ρούχων που πωλούν ρούχα από ανακυκλώσιμα υλικά.

Άσκηση 3:

Να σκεφτείς ένα άλλο αντικείμενο από το σπίτι σου και να δημιουργήσεις ένα κυκλικό σχεδιάγραμμα για αυτό.

ΜΕΡΟΣ Β: ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ 17 ΣΤΟΧΟΥΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΩΝ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΕΘΝΩΝ

ΣΤΟΧΟΙ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

17 ΣΤΟΧΟΙ ΓΙΑ ΝΑ ΑΛΛΑΞΟΥΜΕ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΜΑΣ

<p>1 ΜΗΔΕΝΙΚΗ ΦΤΩΧΕΙΑ</p>	<p>2 ΜΗΔΕΝΙΚΗ ΠΕΙΝΑ</p>	<p>3 ΚΑΛΗ ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΕΥΗΜΕΡΙΑ</p>	<p>4 ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ</p>	<p>5 ΙΣΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ</p>	<p>6 ΚΑΘΑΡΟ ΝΕΡΟ ΚΑΙ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗ</p>
<p>7 ΦΤΗΝΗ ΚΑΙ ΚΑΘΑΡΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ</p>	<p>8 ΑΞΙΟΠΡΕΠΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ</p>	<p>9 ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ, ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΕΣ</p>	<p>10 ΛΙΓΟΤΕΡΕΣ ΑΝΙΣΟΤΗΤΕΣ</p>	<p>11 ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΠΟΛΕΙΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ</p>	<p>12 ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗ</p>
<p>13 ΔΡΑΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΚΛΙΜΑ</p>	<p>14 ΖΩΗ ΣΤΟ ΝΕΡΟ</p>	<p>15 ΖΩΗ ΣΤΗ ΣΤΕΡΙΑ</p>	<p>16 ΕΙΡΗΝΗ, ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ΚΑΙ ΙΣΧΥΡΟΙ ΘΕΣΜΟΙ</p>	<p>17 ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ</p>	<p>ΣΤΟΧΟΙ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ</p>

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ Β₁ – ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ

Θέμα: Δημιουργώντας βιώσιμες κοινότητες

Σύνδεση με ΣΒΑ: Στόχος 11 – Βιώσιμες Πόλεις και Κοινότητες

Θεματική ενότητα ΑΠ: Αστική ανάπτυξη

Σκοπός δραστηριότητας: Σκοπός της δραστηριότητας είναι οι μαθητές και μαθήτριες να ευαισθητοποιηθούν για τη ρύπανση των πόλεων που ζουν και να προτείνουν τρόπους αντιμετώπισης των σύγχρονων περιβαλλοντικών προβλημάτων με σκοπό τη μείωση των εκπομπών και τη μετατροπή της πόλης τους σε μία πράσινη και βιώσιμη κοινότητα καθαρή από καυσαέρια και απορρίμματα.

Πυρηνικές έννοιες: βιώσιμες πόλεις, βιώσιμες κοινότητες, ατμοσφαιρική ρύπανση, απορρίμματα, αστική ανάπτυξη, καυσαέρια, βιώσιμη ανάπτυξη

Επιμέρους στόχοι:

Οι μαθητές και μαθήτριες:

1. Να προσδιορίζουν την έννοια του περιβαλλοντικού ζητήματος (ΔΕ 1.1)
2. Να προσδιορίζουν την έννοια της περιβαλλοντικής συνέπειας (ΔΕ 1.2)
3. Να προσδιορίζουν τις έννοιες «βιώσιμες πόλεις» και «βιώσιμες κοινότητες» ως στόχο βιώσιμης ανάπτυξης
4. Να αναγνωρίζουν την έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης μέσα από τη δημιουργία πράσινων πόλεων

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα:

- Κατανόηση της έννοιας της αειφορίας των πόλεων, της ατμοσφαιρικής ρύπανσης, των ατμοσφαιρικών ρύπων, της ηχορύπανσης, των απορριμμάτων, της βιώσιμης πόλης και κοινότητας
- Προτεινόμενοι τρόποι βελτίωσης του περιβάλλοντος της κοινότητας τους
- Κατανόηση της έννοιας της ρύπανσης από την κυκλοφορία των οχημάτων στην πόλη, της ηχορύπανσης και των απορριμμάτων που παράγονται σε αυτή
- Αναφορά σε περιβαλλοντικά ζητήματα που αντιμετωπίζει η κοινότητα/πόλη τους
- Εξέταση και ανάλυση φωτογραφιών που απεικονίζουν τα περιβαλλοντικά προβλήματα της πόλης τους

- Αξιοποίηση φωτογραφικού υλικού για διερεύνηση περιβαλλοντικών ζητημάτων
- Κατανόηση των εννοιών «βιώσιμες πόλεις ή κοινότητες» και «βιώσιμη ανάπτυξη»

Τάξεις στις οποίες μπορεί να εφαρμοστεί: Α' και Β' Κύκλος

Μέσα/υλικά:

- Φύλλο εργασίας
- Εικόνες από το πάρκο της γειτονιάς τους ή από ένα μέρος στην πόλη τους
- Η/Υ
- Βιντεοπροβολέας

Χρονική διάρκεια δραστηριότητας: 1 διδακτική περίοδος

Περιγραφή της δραστηριότητας:

Στάδιο 1:

Ο/Η εκπαιδευτικός συλλέγει φωτογραφικό υλικό από την περιοχή όπου παρουσιάζονται περιβαλλοντικά προβλήματα (πχ. σκουπίδια στους δρόμους, κόψιμο δέντρων για ανέγερση κτιρίων, ηχορύπανση, ρύπανση της ατμόσφαιρας από τα καυσαέρια των οχημάτων).

Στάδιο 2:

Ο/Η εκπαιδευτικός παρουσιάζει στους μαθητές και μαθήτριες φωτογραφικό υλικό από την κοινότητα/πόλη τους στην Κύπρο στις οποίες φαίνονται απορρίμματα στους δρόμους, καυσαέρια, κόψιμο δέντρων, πολλά αυτοκίνητα, κτίσιμο πολυκατοικιών και σπιτιών κλπ. Θέτει ορισμένα ερωτήματα στους μαθητές.

Ενδεικτικές ερωτήσεις:

- Τι βλέπετε στις εικόνες;
- Τι κακό μπορεί να προκαλέσει;
- Πως μπορεί να επηρεάσει το φυσικό περιβάλλον;
- Τι περιβαλλοντικά προβλήματα προκύπτουν από αυτές τις διεργασίες; (εδώ μπορεί να γίνει μία απλή ιδεοθύελλα στον πίνακα)
- Ποιος πιστεύετε να ευθύνεται για αυτά;

Αναμενόμενες απαντήσεις: Οι μαθητές και μαθήτριες αναμένεται να αναφέρουν ότι στις εικόνες που τους παρουσιάζονται παρατηρούν διάφορα περιβαλλοντικά προβλήματα (πχ απορρίμματα στους δρόμους, καυσαέρια, κόψιμο δέντρων, πολλά αυτοκίνητα, κτίσιμο πολυκατοικιών και σπιτιών). Αναμένεται να αναφέρουν ότι για αυτά ευθύνεται ο άνθρωπος. Επίσης, αναμένεται να αναφέρουν ότι οι καταστάσεις αυτές μολύνουν το φυσικό περιβάλλον,

την ατμόσφαιρα και τον αέρα που αναπνέουμε, τους δρόμους στην πόλη με τη ρίψη απορριμμάτων).

Στάδιο 3:

Ο/Η εκπαιδευτικός μοιράζει ένα φύλλο εργασίας στους μαθητές στο οποίο καταγράφουν τα περιβαλλοντικά προβλήματα της περιοχής τους. Δίπλα από κάθε περιβαλλοντικό πρόβλημα, προτείνουν, στα πλαίσια της ομάδας τους, μέτρα αντιμετώπισης των προβλημάτων αυτών.

Αναμενόμενες απαντήσεις:

- Στην εικόνα 1: Το περιβαλλοντικό πρόβλημα είναι η ρύπανση της ατμόσφαιρας από τη διακίνηση των οχημάτων. Ως μέτρα αντιμετώπισης μπορούν να προτείνουν μείωση της κυκλοφορίας των οχημάτων μέσα από τη χρήση των μέσων μαζικής μεταφοράς, την εναλλακτική λειτουργία βιομηχανικών εγκαταστάσεων ώστε να μην μολύνουν την ατμόσφαιρα με τις ανθρακούχες εκπομπές, την αλλαγή των καυσίμων στα οχήματα.
- Στην εικόνα 2: Το περιβαλλοντικό πρόβλημα είναι τα απορρίμματα. Ως μέτρα αντιμετώπισης αναμένεται να αναφερθούν η ανακύκλωση, ο διαχωρισμός των απορριμμάτων, η τοποθέτηση περισσότερων κάδων και κάδων ανακύκλωσης.
- Στην εικόνα 3: Το περιβαλλοντικό πρόβλημα είναι η ατμοσφαιρική ρύπανση που οφείλεται στην κυκλοφοριακή συμφόρηση. Ως μέτρα αντιμετώπισης μπορούν να προτείνουν τη κυκλοφορία λιγότερων οχημάτων, τη χρήση εναλλακτικών καυσίμων στα οχήματα, την μαζική χρήση οχημάτων, έτσι ώστε να μη χρησιμοποιεί ο καθένας το δικό του και να προκαλείται κυκλοφοριακή συμφόρηση.
- Στην εικόνα 4: Το περιβαλλοντικό πρόβλημα είναι ότι τα κτίρια και οι υποδομές υπερτερούν σε αριθμό από τα δέντρα. Συγκεκριμένα, η ανέγερση κτιρίων εντός της πόλης οδηγεί στην κοπή δέντρων με αποτέλεσμα το διοξείδιο του άνθρακα στην αστική ατμόσφαιρα να μην μπορεί να απορροφηθεί από τα δέντρα και να υπερτερεί προκαλώντας προβλήματα στην ανθρώπινη υγεία. Ως μέτρα αντιμετώπισης μπορούν να προτείνουν τη δεντροφύτευση εντός της πόλης, την αυστηρή νομοθεσία για να μην κόβουν τα δέντρα και απλώς να περιορίζουν την εξάπλωση τους ή να τα κλαδεύουν.

Στάδιο 4:

Ο/Η εκπαιδευτικός καλεί τους μαθητές να αναφέρουν τρία πράγματα που μπορούν να αλλάξουν στην κοινότητα τους για να γίνει πιο βιώσιμη.

Ενδεικτικά:

- Δεντροφύτευση
- Χρησιμοποιώ ομαδικά το όχημα μου για να πάω κάπου
- Χρησιμοποιώ μέσα μαζικής μεταφοράς
- Χρησιμοποιώ το ποδήλατό μου
- Εξοικονομώ ενέργεια

Διαχωρίζω τα απορρίμματα μου και εφαρμόζω ανακύκλωση

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΣΤΙΣ ΟΜΑΔΕΣ ΣΑΣ

Σκεφτείτε ότι παρατηρείτε διάφορα φαινόμενα και δραστηριότητες στην κοινότητα/πόλη σας που επιβαρύνουν το περιβάλλον. Τι μπορείτε να κάνετε για αυτά; Σε ποιους παράγοντες οφείλονται; Παρατηρήστε τις πιο κάτω εικόνες, εντοπίστε τα περιβαλλοντικά ζητήματα και τις συνέπειες από αυτά και προτείνετε μέτρα αντιμετώπισής τους.

Περιβαλλοντικό ζήτημα:

Περιβαλλοντικές συνέπειες:

Μέτρα αντιμετώπισης:

Περιβαλλοντικό ζήτημα:

Περιβαλλοντικές συνέπειες:

Μέτρα αντιμετώπισης:

Περιβαλλοντικό ζήτημα:

Περιβαλλοντικές συνέπειες:

Μέτρα αντιμετώπισης:

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ Β2 – ΤΟ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥ ΑΠΟΤΥΠΩΜΑ

Θέμα: Το οικολογικό μου αποτύπωμα

Σύνδεση με ΣΒΑ: Στόχος 12 - Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή, Στόχος 13 – Δράση για το κλίμα

Θεματική ενότητα ΑΠ: Αστική ανάπτυξη, Ενέργεια

Σκοπός δραστηριότητας: Σκοπός της δραστηριότητας είναι οι μαθητές και μαθήτριες να εξοικειωθούν με την έννοια του οικολογικού αποτυπώματος, να εντοπίζουν τις δραστηριότητες στην καθημερινότητα τους που το προκαλούν και να βρίσκουν τρόπους μετριασμού του.

Πυρηνικές έννοιες: οικολογικό αποτύπωμα, ποιότητα ζωής, φυσικοί πόροι

Επιμέρους στόχοι:

Οι μαθητές και μαθήτριες:

1. Να προσδιορίζουν την έννοια του οικολογικού αποτυπώματος (ΔΕ 1.1)
2. Να εντοπίζουν και να αναφέρουν το οικολογικό τους αποτύπωμα (ΔΕ 1.2)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα:

- Κατανόηση της έννοιας του οικολογικού αποτυπώματος
- Διερεύνηση καθημερινών δραστηριοτήτων για μείωση του οικολογικού αποτυπώματος
- Αναγνώριση του σύγχρονου τρόπου ζωής, των καταναλωτικών συνηθειών που επηρεάζουν το φυσικό περιβάλλον

Τάξεις στις οποίες μπορεί να εφαρμοστεί: Α΄ και Β΄ Κύκλος

Μέσα/Υλικά:

- Η/Υ
- Βιντεοπροβολέας
- Φύλλο εργασίας

Χρονική διάρκεια δραστηριότητας: 1 διδακτική περίοδος

Περιγραφή της δραστηριότητας:

Στάδιο 1:

Η εκπαιδευτικός προβάλλει στους μαθητές και μαθήτριες διάφορα βίντεο αναφορικά με την έννοια του οικολογικού αποτυπώματος και την σημασία μετριασμού του.

Βίντεο: <https://www.youtube.com/watch?v=SQNfXgCcTqo>

Θέτει ερωτήματα σχετικά με τη σημασία του οικολογικού αποτυπώματος.

Ενδεικτικά:

- Τι σημαίνει οικολογικό αποτύπωμα;
- Τι κάνουμε εμείς στην καθημερινότητά μας δημιουργώντας οικολογικό αποτύπωμα;
- Πως προκύπτει το οικολογικό αποτύπωμα;

Παράλληλα με τις απαντήσεις των μαθητών, ο/η εκπαιδευτικός κάνει έναν εννοιολογικό χάρτη στον πίνακα στον οποίο καταγράφει τις απαντήσεις των μαθητών.

Ενδεικτικός εννοιολογικός χάρτης:

Στη συνέχεια, αναφέρεται από την/τον εκπαιδευτικό η έννοια του οικολογικού αποτυπώματος με απλά λόγια:

Οικολογικό αποτύπωμα ονομάζουμε τον τρόπο με τον οποίο μετράμε την κατανάλωση πόρων του πλανήτη από δικές μας δραστηριότητες. Με αυτό, μπορούμε να υπολογίσουμε τους φυσικούς πόρους που χρειαζόμαστε για να ολοκληρωθεί κάποια ανάγκη μας ανάλογα με τις καθημερινές μας συνήθειες.

Στάδιο 2:

Αφού προηγηθεί η προβολή των βίντεο, η εκπαιδευτικός ζητά από τους μαθητές να συμπληρώσουν σε ένα φύλλο εργασίας με εννοιολογικό χάρτη δραστηριότητες της καθημερινότητάς τους (πχ μαγείρεμα, μπάνιο, διάβασμα, πλύσιμο, μεταφορά στο σχολείο κ) που αφήνουν ένα αποτύπωμα στο περιβάλλον. Τα τοποθετούν στον εννοιολογικό χάρτη και γίνεται μία σύγκριση ανάμεσα στα μέλη των ομάδων κατά πόσο αυτά που έχουν καταγράψει επηρεάζουν το περιβάλλον και με ποιον τρόπο.

Στάδιο 3:

Οι μαθητές και μαθήτριες καλούνται με τη χρήση ειδικού εφαρμογιδίου να εκτιμήσουν και να υπολογίσουν το δικό τους οικολογικό αποτύπωμα.

Εφαρμογίδιο: <https://footprint.wwf.org.uk/>

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΤΟ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥ ΑΠΟΤΥΠΩΜΑ

Ήξερες ότι...μπορούμε να μετρήσουμε τις επιδράσεις μας πάνω στο πλανήτη...και αυτό το ονομάζουμε «οικολογικό αποτύπωμα»!

Το οικολογικό αποτύπωμα είναι ένας τρόπος για να υπολογίσουμε την κατανάλωση των φυσικών πόρων που χρειαζόμαστε εμείς οι άνθρωποι για την επιβίωσή μας στη Γη για να μπορούμε να καλύψουμε τις ανάγκες μας, συγκρίνοντάς την με τη δυνατότητα της ίδιας της Γης να παράγει και να αναπαράγει αυτούς τους φυσικούς πόρους.

Να αναλογιστείς τις καθημερινές σου δραστηριότητες στο σπίτι, στο σχολείο, στο πάρκο της γειτονιάς, το φαγητό που τρως, τον τρόπο που πηγαίνεις στο σχολείο...και να συμπληρώσεις τον πιο κάτω χάρτη!

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ Β₃ – ΤΟ ΤΑΞΙΔΙ ΤΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

Θέμα: Το ταξίδι των τροφίμων

Σύνδεση με ΣΒΑ: Στόχος 12 - Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή

Θεματική Ενότητα ΑΠ: Ενέργεια, Απορρίμματα

Σκοπός δραστηριότητας: Σκοπός της δραστηριότητας είναι οι μαθητές να διαχωρίζουν τις έννοιες «εγχώριο προϊόν» και «εισαγόμενο προϊόν», να κατανοούν και να περιγράφουν το ταξίδι ενός φρούτου ή λαχανικού από το εξωτερικό, να αναφέρουν τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα που έχουν, καθώς και τις επιπτώσεις τους στο φυσικό περιβάλλον.

Πυρηνικές έννοιες: ρύποι, ρύπανση, οικολογικό αποτύπωμα, τροφοχιλιόμετρα, εγχώριο προϊόν, εισαγόμενο προϊόν

Επιμέρους στόχοι:

Οι μαθητές και μαθήτριες:

1. Να προσδιορίζουν τις περιβαλλοντικές συνέπειες από τα εισαγόμενα κι εγχώρια προϊόντα (ΔΕ 1.2)
2. Να διερευνούν και να αποτιμούν κριτικά τα μειονεκτήματα και πλεονεκτήματα αγοράς εγχώριων και εισαγόμενων προϊόντων (ΔΕ 1.3)

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα:

- Εκτίμηση και υπολογισμός των τροφοχιλιομέτρων για ένα προϊόν
- Αναγνώριση της σημασίας αγοράς εγχώριων προϊόντων για το φυσικό περιβάλλον
- Κατανόηση και εντοπισμός των περιβαλλοντικών επιπτώσεων από το ταξίδι των τροφίμων
- Εντοπισμός πλεονεκτημάτων και μειονεκτημάτων από την αγορά εγχώριων και εισαγόμενων προϊόντων ανάλογα

Τάξεις στις οποίες μπορεί να εφαρμοστεί: Β΄ Κύκλος

Μέσα/Υλικά:

- Η/Υ
- Βιντεοπροβολέας

- Φύλλο

εργασίας

Χρονική διάρκεια δραστηριότητας: 1 διδακτική περίοδος

Περιγραφή της δραστηριότητας:

Στάδιο 1:

Η εκπαιδευτικός παρουσιάζει στους μαθητές ένα βίντεο με το ταξίδι ενός φρούτου ή λαχανικού που κάνει για να φτάσει στο πιάτο μας και τους ζητά να σκεφτούν πώς αυτή η διαδικασία μπορεί να έχει αρνητικές επιπτώσεις για το περιβάλλον.

Μπορούν να χρησιμοποιηθούν τα πιο κάτω βίντεο:

Βίντεο: <https://www.youtube.com/watch?v=JXpnEVqJRyo>

Βίντεο: <https://www.youtube.com/watch?v=SQNfXgCcTqo>

Ενδεικτικά ερωτήματα:

- Τι παρατηρήσατε στο βίντεο;
- Από πού ξεκινά ένα φρούτο ή λαχανικό για να φτάσει στο πιάτο μας;
- Ποιοι είναι οι σταθμοί ενός φρούτου ή λαχανικού πριν φτάσει στο πιάτο μας;
- Πώς αυτό το ταξίδι επηρεάζει το φυσικό περιβάλλον; Με ποιον τρόπο;
- Μπορείτε να σκεφτείτε τι σημαίνει εισαγόμενο προϊόν και τι εγχώριο προϊόν;
- Τι νομίζετε να εννοούμε με την έννοια «τροφοχιλιόμετρα»;

Αναμένεται να αναφερθούν απαντήσεις όπως:

- Εισαγόμενο προϊόν ονομάζουμε το προϊόν που παράγεται σε άλλη χώρα και έρχεται σε εμάς για να το καταναλώσουμε
- Εγχώριο προϊόν ονομάζουμε το προϊόν που παράγεται στη χώρα μας
- Τροφοχιλιόμετρα: είναι η απόσταση την οποία διανύουν τα τρόφιμα από τον τόπο παραγωγής τους μέχρι το σημείο της τελικής κατανάλωσής τους.

Στάδιο 2:

Οι μαθητές παίρνουν το φύλλο εργασίας το οποίο περιλαμβάνει φρούτα και λαχανικά με την ονομασία τους, το είδος και τη χώρα προέλευσης. Στο φύλλο εργασίας καταγράφουν τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα της αγοράς των συγκεκριμένων προϊόντων, εάν υπάρχουν σε κάθε περίπτωση. Στο φύλλο εργασίας υπάρχουν εγχώρια και εισαγόμενα προϊόντα και οι μαθητές και μαθήτριες αναμένεται να τα συγκρίνουν και να καταλήξουν στο συμπέρασμα ποια από αυτά προκαλούν περισσότερη ρύπανση στο περιβάλλον. Το φύλλο εργασίας περιλαμβάνει δύο στήλες. Στη μία στήλη αναφέρονται τα αρνητικά της αγοράς του συγκεκριμένου προϊόντος και στην δεύτερη στήλη αναφέρονται τα πλεονεκτήματα, εάν υπάρχουν (πχ. Η αγορά τοπικών προϊόντων ενισχύει την τοπική αγορά/οικονομική στήριξη των ντόπιων).

Στάδιο 3:

Ο/Η εκπαιδευτικός αναφέρει στους μαθητές τρία φρούτα (πχ μπανάνα, φρούτο του πάθους, καρύδα) και οι μαθητές σηκώνουν πράσινο ή κόκκινο χαρτάκι post it, αν θα τα αγόραζαν ή όχι και γιατί.

(πχ μπανάνα-ναι γιατί είναι εγχώριο προϊόν, φρούτο του πάθους και καρύδα-όχι γιατί είναι εισαγόμενα προϊόντα και αφήνουν το ανθρακικό τους αποτύπωμα αφού ταξιδεύουν από πολύ μακριά για να φτάσουν στη χώρα μας).

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΟ ΤΑΞΙΔΙ ΤΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

Ήξερες ότι....

-Όλοι οι άνθρωποι ταξιδεύουν περίπου 135 μίλια τον χρόνο για να αγοράσουν τα απαραίτητα τρόφιμα για το σπίτι τους!

-Μία μπανάνα ταξίδεψε 12,000 km από την Κόστα Ρίκα για να σε βρει, ενώ μία μπανάνα από την Πέγεια μόλις 150 km!

Όνομασία: Φρούτο του πάθους

Είδος: Εισαγόμενο προϊόν

Τόπος παραγωγής: Λατινική Αμερική (Βραζιλία, Παραγουάη, Βόρεια Αργεντινή)

Όνομασία: Μπανάνα

Είδος: Εγχώριο προϊόν

Τόπος παραγωγής: Πέγεια, Πάφος, Κύπρος

Περίοδος παραγωγής: Άνοιξη (Μάρτιος-Μάιος)

Όνομασία: Παπάγια

Είδος: Εισαγόμενο προϊόν

Τόπος παραγωγής: Νότια Αμερική, Μεξικό

Σκέψου και κατέγραψε....Γιατί να αγοράσω το φρούτο ή λαχανικό και γιατί να ΜΗΝ το αγοράσω;

Φρούτο του πάθους	<u>ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ</u>	<u>ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ</u>
Παπάγια	<u>ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ</u>	<u>ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ</u>
Μπανάνα	<u>ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ</u>	<u>ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ</u>

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ Β₄ – ΜΑΘΑΙΝΩ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Θέμα: Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών

Σύνδεση με ΣΒΑ: 17 Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΟΛΟΙ)

Σκοπός δραστηριότητας: Σκοπός της δραστηριότητας είναι οι μαθητές και μαθήτριες να αναγνωρίσουν τη σημασία των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης, τον σκοπό δημιουργίας τους και την υλοποίησή τους μέσα από δραστηριότητες της καθημερινότητας τους.

Πυρηνικές έννοιες: στόχοι βιώσιμης ανάπτυξης

Επιμέρους στόχοι:

Οι μαθητές και μαθήτριες:

1. Να αναγνωρίσουν τη σημασία των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης του ΟΗΕ.
2. Να εξηγήσουν τη σημασία των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης για την ανθρωπότητα και το περιβάλλον.

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα:

- Κατανόηση των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης του ΟΗΕ και αναγνώριση της σημασίας τους για την ανθρωπότητα και το περιβάλλον
- Σύνδεση των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης του ΟΗΕ με καθημερινές δραστηριότητες

Τάξεις στις οποίες μπορεί να εφαρμοστεί: Α΄ και Β΄ Κύκλος

Μέσα/Υλικά:

- Η/Υ
- Βιντεοπροβολέας
- Φύλλο εργασίας (επισυνάπτεται ο σύνδεσμος για να γίνει ανάληψη του εκπαιδευτικού υλικού από την επίσημη ιστοσελίδα του ΟΗΕ)

Χρονική διάρκεια δραστηριότητας: 1 διδακτική περίοδος

Περιγραφή της δραστηριότητας:

Στάδιο 1:

Ο/Η εκπαιδευτικός παρουσιάζει μέσω του βιντεοπροβολέα το ακόλουθο βίντεο για τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης:

<https://www.youtube.com/watch?v=SCTgtwofgfQ>

Θέτονται ερωτήματα από τον/την εκπαιδευτικό.

Ενδεικτικά:

- *Ποιο είναι το θέμα του βίντεο;*
- *Τι είναι βιώσιμη ανάπτυξη;*
- *Ποιοι είναι οι στόχοι βιώσιμης ανάπτυξης;*
- *Για ποιο σκοπό δημιουργήθηκαν;*
- *Πώς εμείς μπορούμε να βοηθήσουμε στο να επιτευχθούν οι στόχοι αυτοί; Με ποιο τρόπο;*

Στάδιο 2:

Ο/Η εκπαιδευτικός παρουσιάζει τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης και ρωτά τους μαθητές και μαθήτριες αν μπορούν να σκεφτούν τι μπορούν να κάνουν στην καθημερινότητα τους για να επιτευχθούν οι στόχοι αυτοί. Γίνεται μία σύντομη συζήτηση στην ολομέλεια κι έπειτα μοιράζεται ένα φύλλο εργασίας με το παιχνίδι «Έχουμε στόχους» του ΟΗΕ.

Να κατεβεί ο οδηγός του παιχνιδιού, οι ερωτήσεις και το επιτραπέζιο:

Πηγή: <https://go-goals.org/el/%ce%ba%ce%ac%ce%bd%cf%84%ce%b5-%ce%bb%ce%ae%cf%88%ce%b7-%cf%84%ce%b7%cf%82-%cf%83%ce%b5%ce%bb%ce%af%ce%b4%ce%b1%cf%82/>

Ακολουθεί το υλικό για το παιχνίδι «Έχουμε στόχους» του ΟΗΕ στις επόμενες σελίδες.

Στάδιο 3:

Οι μαθητές και μαθήτριες αναφέρουν τρία οφέλη από την εφαρμογή των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης για τον άνθρωπο και το περιβάλλον.

**ΒΙΩΣΙΜΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΣΤΟΧΟΙ**

**ΕΧΟΥΜΕ
ΣΤΟΧΟΥΣ**

Παίζουμε και χτίζουμε το μέλλον

www.go-goals.org

Αγαπητοί φίλοι εκπαιδευτικοί!

Ο στόχος μας είναι να βοηθήσουμε τους ανθρώπους να συνειδητοποιήσουν τον ρόλο τους για το μέλλον του πλανήτη, σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο αλλά κυρίως ως υπεύθυνοι πολίτες του κόσμου.

Για να χτίσουμε έναν καλύτερο κόσμο για όλους τους ανθρώπους και τον πλανήτη, τα Κράτη Μέλη έχουν αποφασίσει να βάλουν τα δυνατά τους για να πετύχουν τους 17 Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDGs) μέχρι το 2030.

Χρειαζόμαστε λοιπόν από τη νέα γενιά να γίνουν οι πρωταγωνιστές ενός λαμπρού μέλλοντος.

Για αυτό το λόγο δημιουργήσαμε το παιχνίδι «ΕΧΟΥΜΕ ΣΤΟΧΟΥΣ!» που απευθύνεται σε παιδιά ηλικίας 8 έως 10 ετών. Σχεδιασμένο για να είναι ευχάριστο και συναρπαστικό, το παιχνίδι ενημερώνει τα παιδιά ενώ ταυτόχρονα τα παρακινεί να ασχοληθούν ενεργά με τους Στόχους.

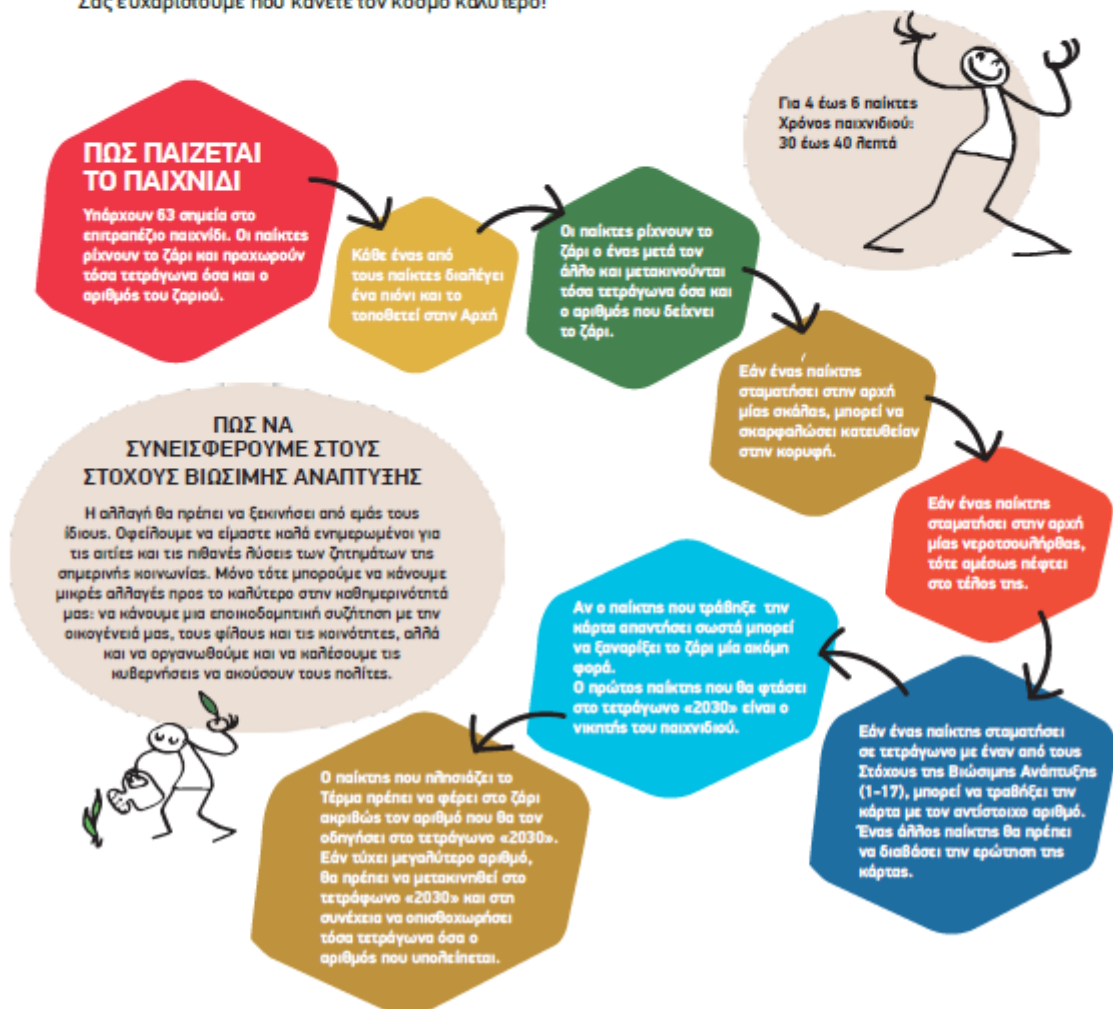
Ο ρόλος σας ως εκπαιδευτικοί είναι ιδιαίτερα σημαντικός. Με τη δική σας βοήθεια, η οικογένειά σας, οι συνάδελφοί σας αλλά και η κοινωνία συνολικά θα μπορέσει να πετύχει τους στόχους αυτούς.

Μην ξεχνάτε: Ακόμη και ένα μικρό βήμα μπορεί να είναι σημαντικό εάν εκατομμύρια άνθρωποι σε όλο τον κόσμο συμμετέχουν σε αυτό!

Ελπίζουμε να απολαύσετε αυτό το παιχνίδι, εσείς και τα παιδιά σας.

Επιπλέον, μπορείτε να λάβετε τις οδηγίες και τους κανόνες που υπάρχουν παρακάτω.

Σας ευχαριστούμε που κάνετε τον κόσμο καλύτερο!

ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΤΟΧΟΙ

ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

ΕΙΝΑΙ 17 ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΑΛΕΙΨΗ ΤΗΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ, ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΛΑΝΗΤΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΥΗΜΕΡΙΑ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ.

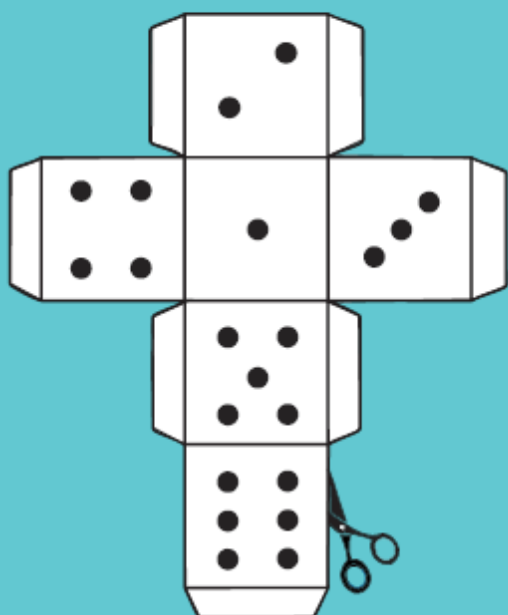

- 1. ΜΗΔΕΝΙΚΗ ΦΤΩΧΕΙΑ**
ΔΙΝΟΥΜΕ ΤΕΛΟΣ ΣΕ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΗΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ, ΠΑΝΤΟΥ
- 2. ΜΗΔΕΝΙΚΗ ΠΕΙΝΑ**
ΔΙΝΟΥΜΕ ΤΕΛΟΣ ΣΤΗΝ ΠΕΙΝΑ, ΠΕΤΥΧΑΙΝΟΥΜΕ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΙΣΤΙΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ, ΒΕΛΤΙΩΝΟΥΜΕ ΤΗ ΔΙΑΤΡΟΦΗ ΚΑΙ ΤΗ ΒΙΩΣΙΜΗ ΓΕΩΡΓΙΑ
- 3. ΚΑΛΗ ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΕΥΗΜΕΡΙΑ**
ΔΙΑΣΦΑΛΙΖΟΥΜΕ ΜΙΑ ΖΩΗ ΜΕ ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΑΓΟΥΜΕ ΤΗΝ ΕΥΗΜΕΡΙΑ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ, ΣΕ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΗΛΙΚΙΕΣ
- 4. ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ**
ΔΙΑΣΦΑΛΙΖΟΥΜΕ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΗ, ΙΣΟΤΙΜΗ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΠΡΟΑΓΟΝΤΑΣ ΤΙΣ ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΓΙΑ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
- 5. ΙΣΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ**
ΕΠΙΤΥΓΧΑΝΟΥΜΕ ΤΗΝ ΙΣΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΧΕΙΡΑΦΕΤΗΣΗ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΟΡΙΤΣΙΩΝ
- 6. ΚΑΘΑΡΟ ΝΕΡΟ ΚΑΙ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗ**
ΔΙΑΣΦΑΛΙΖΟΥΜΕ ΤΗ ΔΙΑΘΕΣΙΜΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΤΗ ΒΙΩΣΙΜΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ ΝΕΡΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ
- 7. ΦΤΗΝΗ ΚΑΙ ΚΑΘΑΡΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ**
ΔΙΑΣΦΑΛΙΖΟΥΜΕ ΤΗΝ ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΕ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ, ΑΣΙΟΠΙΣΤΗ, ΒΙΩΣΙΜΗ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ

8. **ΑΞΙΟΠΡΕΠΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ**
ΠΡΟΑΓΟΥΜΕ ΤΗ ΔΙΑΡΚΗ, ΒΙΩΣΙΜΗ ΚΑΙ ΧΩΡΙΣ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΛΗΡΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΡΕΠΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ
9. **ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ, ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΕΣ**
ΟΙΚΟΔΟΜΟΥΜΕ ΑΝΘΕΚΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ, ΠΡΟΑΓΟΥΜΕ ΤΗΝ ΑΝΟΙΧΤΗ ΚΑΙ ΒΙΩΣΙΜΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΕΝΘΑΡΡΥΝΟΥΜΕ ΤΗΝ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ
10. **ΛΙΓΟΤΕΡΕΣ ΑΝΙΣΟΤΗΤΕΣ**
ΜΕΙΩΝΟΥΜΕ ΤΗΝ ΑΝΙΣΟΤΗΤΑ ΕΝΤΟΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΞΥ ΧΩΡΩΝ
11. **ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΠΟΛΕΙΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ**
ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥΜΕ ΑΣΦΑΛΕΙΣ, ΠΡΟΣΑΡΜΟΣΤΙΚΕΣ ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΠΟΛΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥΣ ΟΙΚΙΣΜΟΥΣ, ΧΩΡΙΣ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥΣ
12. **ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗ**
ΔΙΑΣΦΑΛΙΖΟΥΜΕ ΤΗ ΒΙΩΣΙΜΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΥΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ
13. **ΔΡΑΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΚΛΙΜΑ**
ΑΝΑΛΑΜΒΑΝΟΥΜΕ ΑΜΕΣΗ ΔΡΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΥΝΕΠΕΙΩΝ ΤΗΣ
14. **ΖΩΗ ΣΤΟ ΝΕΡΟ**
ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΥΜΕ ΚΑΙ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΜΕ ΜΕ ΒΙΩΣΙΜΟ ΤΡΟΠΟ ΤΟΥΣ ΩΚΕΑΝΟΥΣ, ΤΙΣ ΘΑΛΑΣΣΕΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΘΑΛΑΣΣΙΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ ΓΙΑ ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
15. **ΖΩΗ ΣΤΗ ΣΤΕΡΙΑ**
ΠΡΩΘΟΥΜΕ ΤΗ ΒΙΩΣΙΜΗ ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΧΕΡΣΑΙΩΝ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΔΑΣΩΝ, ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΟΥΜΕ ΤΗΝ ΕΡΗΜΟΠΟΙΗΣΗ, ΑΝΑΣΤΡΕΦΟΥΜΕ ΤΗΝ ΥΠΟΒΑΘΜΙΣΗ ΤΟΥ ΕΔΑΦΟΥΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ
16. **ΕΙΡΗΝΗ, ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ΚΑΙ ΙΣΧΥΡΟΙ ΘΕΣΜΟΙ**
ΠΡΟΑΓΟΥΜΕ ΤΙΣ ΕΙΡΗΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΧΩΡΙΣ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥΣ ΚΟΙΝΩΝΙΕΣ, ΠΑΡΕΧΟΥΜΕ ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΗ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΔΟΜΟΥΜΕ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΥΣ ΘΕΣΜΟΥΣ ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΕΠΙΠΕΔΑ
17. **ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ**
ΕΝΙΣΧΥΟΥΜΕ ΤΑ ΜΕΣΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΝΕΩΝΟΥΜΕ ΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

ΦΤΙΑΞΤΟ ΜΟΝΟΣ ΣΟΥ

ΖΑΡΙ

ΤΙ ΘΑ ΧΡΕΙΑΣΤΕΙΤΕ

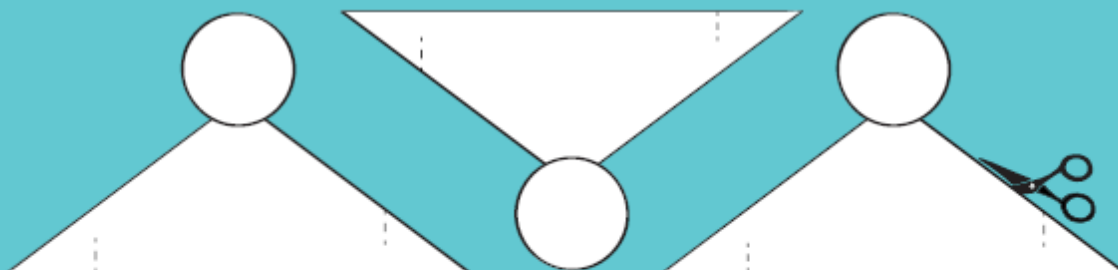
1. Έναν έγχρωμο εκτυπωτή, ιδανικά για χαρτί μεγέθους A3 και A4
2. Έξι κόλλες σε A4 και μία κόλλα σε A3
3. Ψαλίδι
4. Κόλλη
5. Μαρκαδόρους

ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ

1. Κόψτε το περίγραμμα από τα πιόνια και το ζάρι
2. Χρησιμοποιήστε τις μπογιές για να δημιουργήσετε το δικό σας πιόνι
3. Κολλήστε το ζάρι και τα πιόνια με την κόλλη

ΠΑΙΚΤΗΣ - ΠΙΟΝΙ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ ΠΟΥ ΠΑΙΣΑΤΕ ΜΑΖΙ ΜΑΣ!

Μπορείτε να ενημερώνεστε και να συμμετέχετε με τους εξής τρόπους:

- Εγγραφείτε στην ιστοσελίδα για τα ηλεκτρονικά νέα του παιχνιδιού, συμπεριλαμβανομένων των αλλαγών στις ερωτήσεις, τις νέες μεταφράσεις και πολλά ακόμη
- Στείλτε μας τις προτάσεις σας και τα σχόλιά σας. Πείτε μας πως έχετε χρησιμοποιήσει το παιχνίδι, τι πιστεύουν τα παιδιά και πως μπορούμε να βελτιώσουμε το παιχνίδι
- Υποβάλλετε ερωτήσεις για το παιχνίδι
- Ενημερώστε τον κόσμο μέσα από τα Social Media, βάζοντας #SDGGame (κοινοποιείτε εσάς τους ίδιους να παίξετε το παιχνίδι. Θα θέλαμε πολύ να προβάλλουμε τις φωτογραφίες και τα βίντεο σας στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης μας!)

Για να συνεισφέρετε σε μία έκδοση σε τοπική γλώσσα αλλά και για ερωτήσεις σχετικές με το παιχνίδι, επικοινωνήστε στο: info@go-goals.org

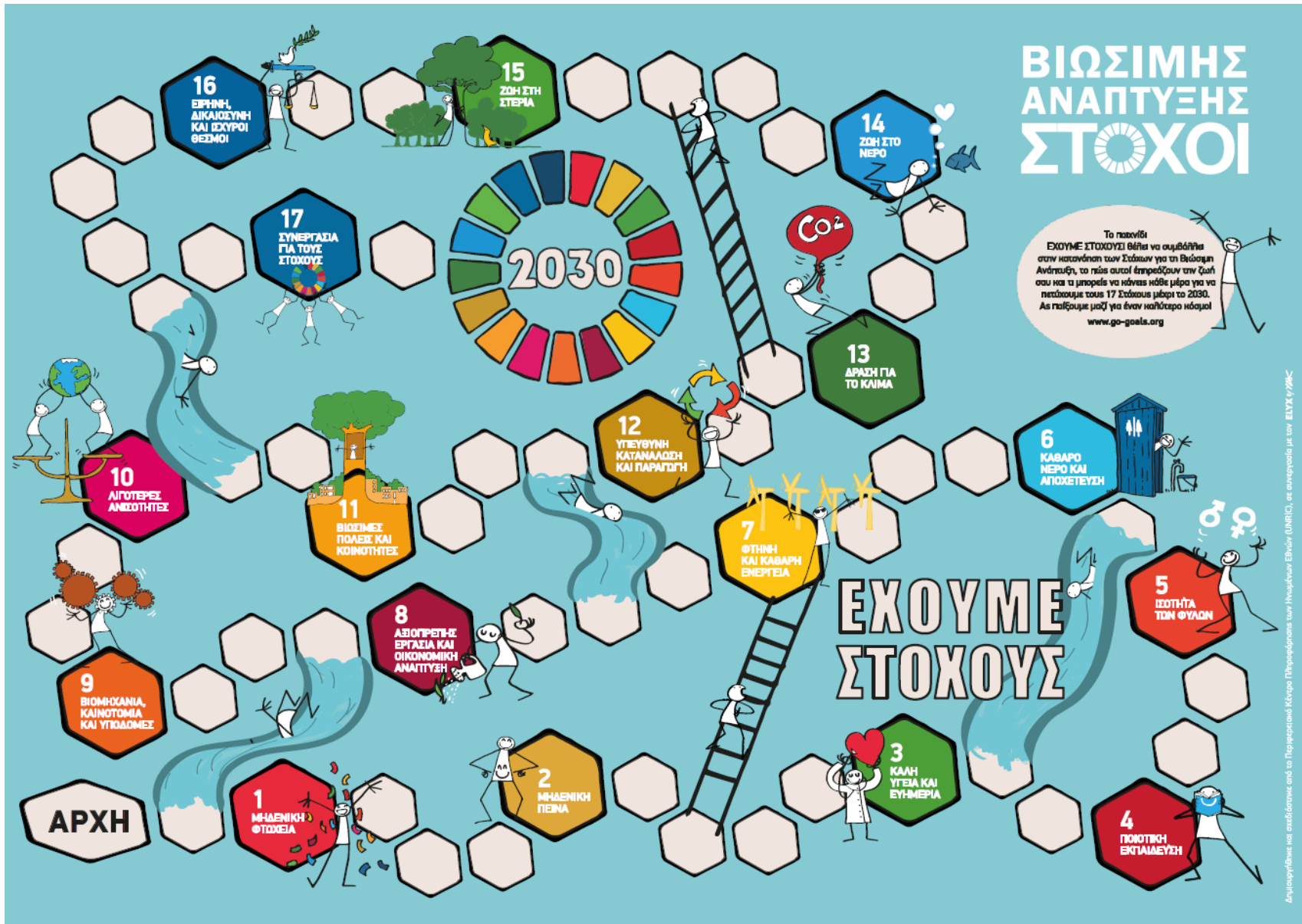

Το επιτραπέζιο παιχνίδι για τους Στόχους για την Βιώσιμη Ανάπτυξη, «ΕΧΟΥΜΕ ΣΤΟΧΟΥΣ!» δημιουργήθηκε και σχεδιάστηκε από το Περιφερειακό Κέντρο Πληροφόρησης των Ηνωμένων Εθνών (UNRIC), σε συνεργασία με τον καλλιτέχνη Yacine Ait Kaci (YAK), δημιουργό του Elyx.

Το επιτραπέζιο παιχνίδι «ΕΧΟΥΜΕ ΣΤΟΧΟΥΣ!» μπορεί να αναπαραχθεί χωρίς την παροχή άδειας προηγούμενας, δεδομένου ότι θα διανεμηθεί χωρίς χρέωση. Οι εκδότες θα πρέπει να συμπεριλάβουν την κατάλληλη αναφορά στους δημιουργούς του παιχνιδιού.

Τα σχέδια του YAK που συμπεριλαμβάνονται στο επιτραπέζιο παιχνίδι προστατεύονται από τα πνευματικά δικαιώματα και μπορούν να αναπαραχθούν μόνο για να εικονογραφήσουν τους Στόχους.

Για ερωτήσεις και προτάσεις σχετικά παιχνίδι παρακαλείσθε να απευθυνθείτε στο info@go-goals.org.

Διαμορφώθηκε και αναδόμησε από το Περιφερειακό Κέντρο Παιδαγωγικής των Ηνωμένων Εθνών (UNRCE), σε συνεργασία με τον ΕΛΥΣ ΓΥΜΛΚ

1 ΜΗΔΕΝΙΚΗ ΦΤΩΧΕΙΑ

Πως μπορείς να καταλάβεις ότι κάποιος είναι φτωχός;

- a) Δεν έχει smartphone
- b) Δεν είναι σε θέση να καλύψει τις βασικές του ανάγκες, όπως η τροφή, η ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, η εκπαίδευση
- c) Δεν είναι καλοντυμένος

2 ΜΗΔΕΝΙΚΗ ΠΕΙΝΑ

Παράγονται αρκετά τρόφιμα ώστε να ταΐσουμε όλον τον κόσμο;

- a) Όχι, επειδή εγώ πεινάω συνέχεια
- b) Παράγονται αρκετά υγιεινά τρόφιμα αλλά όχι αρκετά γλυκά και αναψυκτικά
- c) Υπάρχουν αρκετά τρόφιμα, αλλά δεν έχουν όλοι χρήματα για να τα αγοράσουν

3 ΚΑΛΗ ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΕΥΗΜΕΡΙΑ

Ποιος είναι ο μέσος όρος του προσδόκιμου ζωής στον κόσμο;

- a) 50 χρόνια
- b) 60 χρόνια
- c) 70 χρόνια

4 ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Σε ποια ήπειρο βρίσκονται τα περισσότερα παιδιά που δεν πηγαίνουν σχολείο;

- a) Ευρώπη
- b) Ασία
- c) Αμερική
- d) Αφρική

5 ΙΣΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ

Μόνο μία χώρα του κόσμου έχει περισσότερες γυναίκες από άντρες στο Κοινοβούλιό της. Ποια χώρα είναι αυτή;

- a) Το Ηνωμένο Βασίλειο
- b) Η Νορβηγία
- c) Η Γαλλία
- d) Η Ρουάντα
- e) Το Περού

6 ΚΑΘΑΡΟ ΝΕΡΟ ΚΑΙ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗ

Πως μπορούμε να χρησιμοποιούμε λιγότερο νερό;

- a) Δεν υπάρχει έλλειψη νερού εκεί που ζω άρα μπορώ να χρησιμοποιώ όσο θέλω
- b) Με το να κάνω ντους αντί να γεμίζω την μπανιέρα
- c) Με το να πίνω περισσότερα ζαχαρούχα αναψυκτικά αντί για νερό

7 ΦΘΙΝΗ ΚΑΙ ΚΑΘΑΡΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

Βρες την λάθος απάντηση. Καθαρή ενέργεια μπορεί να παραχθεί από...

- a) Άνθρακα
- b) Ήλιο
- c) Αέρα
- d) Κύματα

8 ΑΞΙΟΠΡΕΠΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Θα πρέπει οι γυναίκες να πληρώνονται το ίδιο με τους άντρες αν κάνουν την ίδια δουλειά;

- a) Ναι φυσικά, οι άντρες και οι γυναίκες έχουν τα ίδια δικαιώματα
- b) Όχι, οι άντρες θα πρέπει να πληρώνονται περισσότερο γιατί είναι πιο δυνατοί

9 ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ, ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

Τι είναι ένα βιώσιμο εργοστάσιο;

- a) Ένα εργοστάσιο που έχει χτιστεί παλιά και λειτουργεί ακόμη
- b) Ένα εργοστάσιο που παράγει τοξικά απόβλητα
- c) Ένα εργοστάσιο που δεν βλάπτει το περιβάλλον

10 ΛΙΓΟΤΕΡΕΣ ΑΝΙΣΟΤΗΤΕΣ

Ποιος είναι ο πιο σωστός τρόπος να καταπολεμήσουμε τη φτώχεια;

- a) Να μην κάνουμε τίποτα και να αγνοήσουμε το πρόβλημα
- b) Να μοιράσουμε τον πλούτο που παράγεται στον κόσμο
- c) Να αποτρέψουμε ξένους να έρθουν στη χώρα μας

11 ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΠΟΛΕΙΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ

Πόσοι άνθρωποι σε αναπτυσσόμενες χώρες ζουν σε παραγκουπόλεις;

- a) 30%
- b) 55%
- c) 80%

12 ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

Πρόταση: Υπάρχουν αρκετά ψάρια στη θάλασσα.

- a) Σωστό, μπορώ να φάω όσα θέλω!
- b) Λάθος, η υπεραλίευση, η ρύπανση και η κλιματική αλλαγή μειώνουν τα ψάρια στους ωκεανούς

13 ΔΡΑΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΚΛΙΜΑ

Τι είναι η ανανεώσιμη ενέργεια;

- a) Μία μάρκα ενεργειακού ποτού
- b) Η ενέργεια που παράγεται από φυσικές πηγές – όπως ο ήλιος και ο άνεμος
- c) Μία πηγή ενέργειας με ανανεώσιμα τέλη συνδρομής

14 ΖΩΗ ΣΤΟ ΝΕΡΟ

Ποιο από τα παρακάτω συμβάλλει στην θαλάσσια ρύπανση...

- a) Σκουπίδια στην παραλία
- b) Μέδουσες και καβούρια
- c) Φύκια

15 ΖΩΗ ΣΤΗ ΣΤΕΡΙΑ

Γιατί πρέπει για να καταπολεμήσουμε την κλιματική αλλαγή να προστατεύσουμε τα δάση;

- a) Τα δάση είναι ωραίο μέρος για παιχνίδι
- b) Τα δέντρα παράγουν οξυγόνο
- c) Χρειαζόμαστε ξύλο για να χτίζουμε σπίτια

16 ΕΙΡΗΝΗ, ΔΙΚΑΙΟΣΥΜΗ ΚΑΙ ΙΣΧΥΡΟΙ ΘΕΣΜΟΙ

Ποιο από τα παρακάτω είναι η δημοκρατία;

- a) Μία χώρα που κυβερνάται από έναν δικτάτορα
- b) Μία χώρα που κυβερνάται από τους πολίτες
- c) Μια χώρα που κυβερνάται μόνο από άντρες

17 ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ

Η συνεργασία είναι...

- a) Όταν είσαι με έναν φίλο σου και «παίζετε» τους γονείς
- b) Όταν οι άνθρωποι και οι οργανισμοί αλληλοϋποστηρίζονται για να πετύχουν έναν κοινό στόχο
- c) Όταν δύο συμμαθητές τρώνε στο ίδιο τραπέζι κάθε μέρα

**ΒΙΩΣΙΜΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΣΤΟΧΟΙ**

1 ΜΗΑΕΝΙΚΗ ΦΤΩΧΕΙΑ

Λιγότεροι άνθρωποι ζουν στην φτώχεια σε σχέση με πριν από 25 χρόνια;

a) Όχι, 1 δισεκατομμύριο επιπλέον άνθρωποι είναι φτωχοί
b) Ναι, 1 δισεκατομμύριο άνθρωποι δεν είναι πλέον φτωχοί

2 ΜΗΑΕΝΙΚΗ ΠΕΙΝΑ

Σωστό ή Λάθος: Ο αριθμός των ανθρώπων που λιμοκτονούν στον κόσμο μειώνεται.

a) Σωστό
b) Λάθος

3 ΚΑΛΗ ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΕΥΗΜΕΡΙΑ

Διάλεξε δύο πράγματα που θα μπορούσαν να σταματήσουν τους θανάτους παιδιών κάτω από 5 χρονών.

a) Θρεπτική Τροφή
b) Κινητό τηλέφωνο
c) Πόσιμο καθαρό νερό
d) Αναφυκτικά

4 ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Σωστό ή Λάθος: Σε όλο τον κόσμο λιγότερα κορίτσια από ότι αγόρια πηγαίνουν στο σχολείο.

a) Λάθος
b) Σωστό

5 ΙΣΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ

Ποια χώρα ήταν η πρώτη στον κόσμο που έδωσε στις γυναίκες πλήρη πολιτικά δικαιώματα (το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι);

a) Η Γαλλία
b) Οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής
c) Η Φινλανδία

6 ΚΑΘΑΡΟ ΝΕΡΟ ΚΑΙ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗ

Πόσιμο νερό είναι:

a) Αυτό που είναι ασφαλές να το πούμε
b) Αυτό που υπάρχει στις γλάστρες
c) Αυτό που φαίνεται καθαρό

7 ΦΘΙΝΗ ΚΑΙ ΚΑΘΑΡΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

Τι σημαίνει ενεργειακή απόδοση;

a) Όταν μια λάμπα έχει δυνατό φως
b) Όταν μπορείς να χρησιμοποιήσεις ενέργεια χωρίς να ανησυχείς για την κατανάλωση σου
c) Μια συσκευή ή ένα κτίριο που χρειάζεται σχετικά μικρή ποσότητα ενέργειας για να λειτουργήσει

8 ΑΞΙΟΠΡΕΠΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Αν έχεις μία δουλειά, αυτό σημαίνει ότι δεν μπορείς να γίνεις φτωχός;

a) Ναι γιατί μπορείς να δουλέψεις και να βγάλεις λεφτά
b) Όχι, μπορεί να έχεις δουλειά και να ζεις σε συνθήκες φτώχειας (1 στους 7 εργαζόμενους παγκοσμίως ζει κάτω από το όριο της φτώχειας)

9 ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ, ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

Σωστό ή Λάθος: Όλοι έχουν πρόσβαση στο Διαδίκτυο.

a) Σωστό
b) Λάθος

10 ΛΙΓΟΤΕΡΕΣ ΑΝΙΣΟΤΗΤΕΣ

Σωστό ή Λάθος: Τα τελευταία 25 χρόνια, ο αριθμός των ανθρώπων που ζουν σε συνθήκες ακραίας φτώχειας ΔΕΝ έχει μειωθεί.

- a) Σωστό
- b) Λάθος, από το 1990 ο αριθμός των ανθρώπων που ζουν σε ακραία επίπεδα φτώχειας έχει μειωθεί περισσότερο από 50%

11 ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΠΟΛΕΙΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ

Λύσεις για να εξοικονομήσουμε ενέργεια και να προστατεύσουμε τον πλανήτη υπάρχουν. Ποιο από τα παρακάτω δεν είναι αληθινό;

- a) Ποδήλατα
- b) Ηλεκτρικά ψεφοφορεία
- c) Ιπτάμενα αμάξια

12 ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

Πόση τροφή πετάμε στα σκουπίδια καθημερινά στον κόσμο;

- a) Καθόλου, αφού όλο το φαγητό τρώγεται ή καταψύχεται
- b) Το 1/3 της συνολικής παραγόμενης τροφής
- c) Πολύ λίγο, αφού οι άνθρωποι έχουν μειώσει δραματικά τα σκουπίδια

13 ΔΡΑΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΚΛΙΜΑ

Ποια από τις παρακάτω προτάσεις είναι σωστή;

- a) Η υπερθέρμανση του πλανήτη δεν υπάρχει γιατί πέρσι τον χειμώνα έκανε πολύ κρύο
- b) Η υπερθέρμανση του πλανήτη δεν υπάρχει γιατί υπάρχουν ακόμα παγόβουνα
- c) Η υπερθέρμανση του πλανήτη θα οδηγήσει σε πλημμύρες και ισχυρές καταιγίδες

14 ΖΩΗ ΣΤΟ ΝΕΡΟ

Τι είναι η υπεραλιεία;

- a) Να τρως πολύ ψάρι μέχρι να αρρωστήσεις
- b) Να ψαρεύεις περισσότερα ψάρια από όσα μπορούν να αναπληρωθούν με φυσικό τρόπο
- c) Να ταΐζεις τα ψάρια παραπάνω ώστε να μεγαλώσουν

15 ΖΩΗ ΣΤΗ ΣΤΕΡΙΑ

Η εξαφάνιση κάποιων ειδών ζώων συμβαίνει λόγω...

- a) Των ανθρώπινων δραστηριοτήτων
- b) Του ότι τα ζώα αλληλοτρώνονται
- c) Των συχνοτήτων που εκπέμπουν τα κινητά τηλέφωνα

16 ΕΙΡΗΝΗ, ΔΙΚΑΙΟΣΥΜΗ ΚΑΙ ΙΣΧΥΡΟΙ ΘΕΣΜΟΙ

Τι είναι τα παιδιά στρατιώτες;

- a) Ένα παιδί που παίζει πολεμικά παιχνίδια με άλλα παιδιά
- b) Ένα παιδί που είναι μέλος μιας ένοπλης ομάδας
- c) Και τα δύο

17 ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ

Πως συνεισφέρει το δίκαιο εμπόριο στους Στόχους για την Βιώσιμη Ανάπτυξη;

- a) Προσφέρει καλύτερους όρους στους παραγωγούς και στους εργαζόμενους
- b) Αυξάνει τα κέρδη για τις βιομηχανίες
- c) Ενθαρρύνει τους παραγωγούς να προσλαμβάνουν παιδιά

ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΤΟΧΟΙ

1 ΜΗΔΕΝΙΚΗ ΦΤΩΧΕΙΑ

Πόσοι άνθρωποι ζουν υπό συνθήκες ακραίας φτώχειας παγκοσμίως;

- a) Περίπου 800 άνθρωποι
- b) Περίπου 8.000 άνθρωποι
- c) Πάνω από 800 εκατομμύρια άνθρωποι

2 ΜΗΔΕΝΙΚΗ ΠΕΙΝΑ

Πόσοι άνθρωποι στον κόσμο δεν τρέφονται αρκετά για να παραμένουν υγιείς;

- a) Περίπου 90 άνθρωποι
- b) Περίπου 9.000 άνθρωποι
- c) Περίπου 900 εκατομμύρια άνθρωποι

3 ΚΑΛΗ ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΕΥΗΜΕΡΙΑ

Τι είναι καλύτερο για ένα νεογέννητο μωρό;

- a) Να τρέφεται με μημηπερό
- b) Να πίνει νερό
- c) Να θηλάζει

4 ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Η εκπαίδευση...

- a) Θα σε δυσκολέψει να βρεις δουλειά
- b) Θα σε βοηθήσει να βρεις δουλειά και να βελτιώσεις την ζωή σου
- c) Είναι χρήσιμη μόνο για τα πολύ έξυπνα παιδιά

5 ΙΣΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ

Πόσες χώρες στον κόσμο έχουν γυναίκα Πρόεδρο ή Αρχηγό Κράτους;

- a) 5
- b) 20
- c) 100

6 ΚΑΘΑΡΟ ΝΕΡΟ ΚΑΙ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗ

Που καταλήγουν τα περισσότερα υγρά απόβλητα από τις ανθρώπινες δραστηριότητες;

- a) Επεξεργάζονται και ανακυκλώνονται
- b) Αποθηκεύονται και φιλάσσονται
- c) Χύνονται σε ποτάμια ή στην θάλασσα χωρίς να έχουν καθαριστεί

7 ΦΘΗΝΗ ΚΑΙ ΚΑΘΑΡΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

Η υπερθέρμανση του πλανήτη συμβαίνει εξαιτίας της αύξησης ενός συγκεκριμένου αερίου στην ατμόσφαιρα. Ποιο είναι αυτό το αέριο;

- a) Το όζον
- b) Το διοξείδιο του άνθρακα
- c) Το αέριο μουστάρδας

8 ΑΞΙΟΠΡΕΠΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Τι σημαίνει «οικονομική ανάπτυξη»;

- a) Ότι αποταμιεύεις περισσότερα χρήματα κάθε μήνα
- b) Ότι οι τιμές αυξάνονται
- c) Η αύξηση στην αξία των αγαθών και των υπηρεσιών που παράγονται σε μία χώρα

9 ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ, ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

Σωστό ή Λάθος: Όλοι έχουν ρεύμα.

- a) Σωστό
- b) Λάθος - περίπου το 1/3 του παγκόσμιου πληθυσμού δεν έχει συνεχώς ρεύμα

10 ΛΙΓΟΤΕΡΕΣ ΑΝΙΣΟΤΗΤΕΣ

Στο σχολείο...

- a) Τα κορίτσια θα πρέπει να μάθουν να πλέκουν και να μαγειρεύουν
- b) Τα αγόρια θα πρέπει να μάθουν επιστήμες και τεχνολογία
- c) Τα κορίτσια και τα αγόρια θα πρέπει να έχουν ίσες ευκαιρίες στη μάθηση

11 ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΠΟΛΕΙΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ

Τι είναι η ανανεώσιμη ενέργεια;

- a) Η ενέργεια που προέρχεται από φυσικές πηγές και ποτέ δεν εξαντλείται
- b) Ενέργεια από το διάστημα
- c) Ένα είδος ενέργειας που χρησιμοποιούσαν μόνο οι Φαραώ της Αρχαίας Αιγύπτου

12 ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

Η πετρελαιοκή βιομηχανία είναι αυτή που ρυπαίνει περισσότερο από όλες. Ποια είναι η δεύτερη σε σειρά;

- a) Ορυχεία άνθρακα
- b) Κλωστοϋφαντουργία
- c) Κινητή τηλεφωνία

13 ΔΡΑΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΚΛΙΜΑ

Οι χώρες θα πρέπει να σιγουρευτούν ότι χρησιμοποιούν περισσότερο:

- a) Άνθρακα και Πετρέλαιο για ενέργεια
- b) Πυρηνική ενέργεια
- c) Ενέργεια από τον ήλιο, τον άνεμο και τα κύματα

14 ΖΩΗ ΣΤΟ ΝΕΡΟ

Τι ποσοστό των ειδών που ζουν στον ωκεανό έχουν ταυτοποιηθεί;

- a) Περίπου 5%
- b) Περίπου 50%
- c) Περισσότερο από 80%

15 ΖΩΗ ΣΤΗ ΣΤΕΡΙΑ

Η βιοποικιλότητα είναι...

- a) Η ποικιλία των ζώων και των φυτών που υπάρχουν στον πλανήτη μας
- b) Η ποικιλία των υγιεινών προϊόντων που μπορείς να βρεις σε ένα σουπερμάρκετ
- c) Ο αριθμός των πλανητών στους οποίους μπορούν να ζήσουν οι άνθρωποι

16 ΕΙΡΗΝΗ, ΔΙΚΑΙΟΣΥΜΗ ΚΑΙ ΙΣΧΥΡΟΙ ΘΕΣΜΟΙ

Ένας κιανόκρονος είναι...

- a) Ένας στρατιώτης που δουλεύει για τα Ηνωμένα Έθνη και προστατεύει την ειρήνη
- b) Ένας πυροβόστης του Ναυτικού
- c) Ένα παιδί στρατιώτης

17 ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ

Τι έχει διευκολύνει την επικοινωνία μεταξύ των ανθρώπων;

- a) Τα περισσότερα-αγγελιαφόροι
- b) Το Διαδίκτυο
- c) Τα μηνύματα μέσα σε μπουκάλια

**ΒΙΩΣΙΜΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΣΤΟΧΟΙ**

1 ΜΗΔΕΝΙΚΗ ΦΤΩΧΕΙΑ

Οι περισσότεροι άνθρωποι που ζουν σε συνθήκες φτώχειας βρίσκονται στην:

- a) Ευρώπη
- b) Βόρειο και Νότιο Αμερική
- c) Αφρική και Ασία

2 ΜΗΔΕΝΙΚΗ ΠΕΙΝΑ

Ποια από τις παρακάτω προτάσεις είναι σωστή;

- a) Χρειάζεσαι τουλάχιστον ένα ζαχαρούχο αναψυκτικό την ημέρα για να παραμείνεις υγιής
- b) Υπάρχουν αρκετά τρόφιμα για να τρέφεται όλος ο κόσμος
- c) Μπορείς να παραμείνεις υγιής αν δεν τρως λαχανικά και φρούτα

3 ΚΑΛΗ ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΕΥΗΜΕΡΙΑ

Πόσα λεπτά γυμναστικής πρέπει να κάνουν τα παιδιά από 5 έως 17 ετών καθημερινά;

- a) 60 λεπτά
- b) 30 λεπτά
- c) Τα παιδιά δεν πρέπει να αθλούνται καθημερινά

4 ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Η ποιοτική εκπαίδευση είναι καλή...

- a) Για την υγεία
- b) Για τη μείωση της φτώχειας
- c) Και για τα δύο

5 ΙΣΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ

Ποιος θα πρέπει να μαγειρεύει και να καθαρίζει σε ένα σπίτι;

- a) Οι άντρες του σπιτιού
- b) Οι γυναίκες του σπιτιού
- c) Όλοι πρέπει να βοηθούν!

6 ΚΑΘΑΡΟ ΝΕΡΟ ΚΑΙ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗ

Ποια από τις παρακάτω προτάσεις είναι σωστή;

- a) Περισσότεροι άνθρωποι έχουν κινητό τηλέφωνο παρά τουαλέτα
- b) Περισσότεροι άνθρωποι έχουν τουαλέτα αλλά δεν μπορούν να αγοράσουν κινητό τηλέφωνο
- c) Όλοι έχουν κινητό τηλέφωνο και τουαλέτα

7 ΦΘΗΝΗ ΚΑΙ ΚΑΘΑΡΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

Κάποιες πηγές ενέργειας είναι ανανεώσιμες. Γιατί;

- a) Γιατί δεν ρυπαίνουν
- b) Γιατί είναι ολοκαίνουργιες
- c) Γιατί μπορούν να αναπληρωθούν από τη φύση σε μικρό χρονικό διάστημα

8 ΑΣΙΟΠΡΕΠΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Πόσοι άνθρωποι είναι άνεργοι παγκοσμίως;

- a) 2 εκατομμύρια
- b) 20 εκατομμύρια
- c) 200 εκατομμύρια (1 στους 40 ανθρώπους στον κόσμο)

9 ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ, ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

Ποια από τις παρακάτω εφευρέσεις είναι η καλύτερη για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής;

- a) Ένα ηλεκτρικό αυτοκίνητο
- b) Ένα νιζελοκίνητο αυτοκίνητο
- c) Ένα βενζινοκίνητο αυτοκίνητο

10 ΛΙΓΟΤΕΡΕΣ ΑΝΙΣΟΤΗΤΕΣ

Για να μειώσουμε τις ανισότητες στον τομέα της υγείας, όλα τα παιδιά θα πρέπει να έχουν πρόσβαση σε...

- a) Καθαρό πόσιμο νερό
- b) Ιατρική περίθαλψη
- c) Εμβόλια
- d) Όλα τα παραπάνω

11 ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΠΟΛΕΙΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ

Που συμβαίνει η ταχύτερη αστικοποίηση στον κόσμο;

- a) Στην Ευρώπη
- b) Στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής
- c) Σε αναπτυσσόμενες χώρες

12 ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

Οι πλαστικές σακούλες είναι ένα μεγάλο πρόβλημα για το περιβάλλον. Ποια χώρα ήταν η πρώτη που τις απαγόρευσε;

- a) Σουηδία
- b) Ρωσία
- c) Ρουάντα

13 ΔΡΑΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΚΛΙΜΑ

Ποιος είναι υπεύθυνος να φροντίζει τον πλανήτη;

- a) Οι επιστήμονες
- b) Οι διάσημοι
- c) Οι κυβερνήσεις
- d) Όλοι μας

14 ΖΩΗ ΣΤΟ ΝΕΡΟ

Σωστό ή Λάθος: Αν δεν αλλάξουμε συνήθειες μέχρι το 2050 θα υπάρχει περισσότερο πλαστικό στον ωκεανό παρά ψάρια.

- a) Σωστό
- b) Λάθος

15 ΖΩΗ ΣΤΗ ΣΤΕΡΙΑ

Τα δάση παγκοσμίως...

- a) Μεγαλώνουν, υπάρχουν παντού δέντρα
- b) Αποψιλώνονται με τον ίδιο ρυθμό που αναδασώνονται
- c) Εξαφανίζονται, περίπου τα μισά από αυτά έχουν ήδη εξαφανιστεί

16 ΕΙΡΗΝΗ, ΔΙΚΑΙΟΣΥΜΗ ΚΑΙ ΙΣΧΥΡΟΙ ΘΕΣΜΟΙ

Τι είναι ένας καταυλισμός προσφύγων;

- a) Μία κατασκήνωση στο βουνό
- b) Ένας καταυλισμός για την προστασία ανθρώπων που έχουν τραπεί σε φυγή από την χώρα τους
- c) Ένα στρατόπεδο

17 ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ

Τι χρειάζεται για να επιτύχουμε τους 17 Στόχους για την Βιώσιμη Ανάπτυξη;

- a) Η συμμετοχή όλων των χωρών
- b) Οι ανεπτυγμένες χώρες να ηγηθούν της προσπάθειας
- c) Οι αναπτυσσόμενες χώρες να ηγηθούν της προσπάθειας

**ΒΙΩΣΙΜΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΣΤΟΧΟΙ**

1 ΜΗΑΕΝΙΚΗ ΦΤΩΧΕΙΑ

Το 1990, περίπου ένας στους τέσσερις (38%) ζούσε σε συνθήκες ακραίας φτώχειας. Πόσοι ζουν σήμερα σε τέτοιες συνθήκες;

- a) 1 στους 10
- b) 3 στους 10
- c) 5 στους 10

2 ΜΗΑΕΝΙΚΗ ΠΕΙΝΑ

Τι είναι ο υποσιτισμός;

- a) Όταν δεν τρως τρία γεύματα την ημέρα
- b) Όταν δεν τρως κρέας κάθε μέρα
- c) Όταν δεν τρως αρκετό υγιεινό φαγητό για ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα

3 ΚΑΛΗ ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΕΥΗΜΕΡΙΑ

Ποιο από τα παρακάτω έντομα έχει συμβάλει στην εξαπλώση της ελονοσίας;

- a) Τα κουνούπια
- b) Οι λιβελοούλες
- c) Οι πυγολαμπίδες

4 ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Σήμερα, τι ποσοστό ενηλίκων μπορούν να διαβάσουν και να γράψουν;

- a) 80%
- b) 60%
- c) 30%

5 ΙΣΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ

Τι ποσοστό ερευνητριών υπάρχει στις επιστήμες και στην τεχνολογία;

- a) 50%
- b) 30%
- c) 70%

6 ΚΑΘΑΡΟ ΝΕΡΟ ΚΑΙ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗ

Τι ποσοστό του νερού στον πλανήτη είναι πόσιμο;

- a) Μόνο το 3%
- b) Το μισό, δηλαδή το 50%
- c) Σχεδόν όλο, δηλαδή το 97%

7 ΦΘΙΝΗ ΚΑΙ ΚΑΘΑΡΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

Ποια είναι ανανεώσιμη πηγή ενέργειας;

- a) Το πετρέλαιο
- b) Το φυσικό αέριο
- c) Το ηλιακό φως

8 ΑΞΙΟΠΡΕΠΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Σωστό ή Λάθος: Κάθε ενήλικας έχει στην κατοχή του έναν τραπεζικό λογαριασμό.

- a) Σωστό
- b) Λάθος – 40% των ανθρώπων παγκοσμίως δεν έχουν τραπεζικό λογαριασμό

9 ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ, ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

Ποιο από τα παρακάτω είναι σημαντικό για την ποιοτική παιδεία;

- a) Οι παιδικές χαρές και τα σνακ
- b) Καθαρά σχολεία, δάσκαλοι και βιβλία
- c) Αυτόματος πωλητής αναψυκτικών

10 ΛΙΓΟΤΕΡΕΣ ΑΝΙΣΟΤΗΤΕΣ

Μπορούμε να καταπολεμήσουμε τις ανισότητες μέσα από το:

- a) Να εξασφαλίσουμε ότι όλα τα παιδιά έχουν πρόσβαση στην ποιοτική εκπαίδευση
- b) Να εξασφαλίσουμε ότι όλα φορούν τα ίδια ρούχα
- c) Να εξασφαλίσουμε ότι όλα θα βλέπουν το ίδιο τηλεόραση

11 ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΠΟΛΕΙΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ

Το 2030, τι ποσοστό του συνολικού πληθυσμού θα ζει σε αστικές περιοχές;

- a) 60%
- b) 100%
- c) 20%

12 ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

Πως προστατεύουν οι μέλισσες το περιβάλλον;

- a) Βοηθούν τα φυτά να μεγαλώσουν και να παράγουν τροφή
- b) Δεν προστατεύουν, απλώς παράγουν μέλι
- c) Τρώνε άλλα έντομα

13 ΔΡΑΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΚΛΙΜΑ

Που σχεδίασαν οι παγκόσμιοι ηγέτες το πλάνο για το κλίμα το 2015;

- a) Παρίσι (Η Συμφωνία του Παρισιού)
- b) Λονδίνο (Η Συμφωνία του Μπίγκ Μπέν)
- c) Νέα Υόρκη (Η Συμφωνία του Μανχάταν)

14 ΖΩΗ ΣΤΟ ΝΕΡΟ

Οι πλαστικές σακούλες είναι επικίνδυνες για τις χελώνες γιατί κάποιες φορές νομίζουν ότι είναι...

- a) Τροφή
- b) Παιχνίδι
- c) Όστρακο

15 ΖΩΗ ΣΤΗ ΣΤΕΡΙΑ

Τα δέντρα είναι απαραίτητα γιατί...

- a) Είναι ο οικότοπος της άγριας ζωής
- b) Μπορείς να σκαφαλώσεις σε αυτά
- c) Παράγεται πλαστικό από αυτά

16 ΕΙΡΗΝΗ, ΔΙΚΑΙΟΣΥΜΗ ΚΑΙ ΙΣΧΥΡΟΙ ΘΕΣΜΟΙ

Τι σημαίνει εκτόπιση ενός παιδιού;

- a) Όταν ένα παιδί πάει διακοπές
- b) Όταν ένα παιδί μετακινείται εξαιτίας ένοπλης διαμάχης
- c) Όταν ένα παιδί μένει το βράδυ στο σπίτι ενός φίλου του

17 ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ

Ποιος θα πρέπει να συμμετέχει στη συνεργασία για να επιτύχουμε τους 17 Στόχους για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη;

- a) Οι πολίτες
- b) Οι κυβερνήσεις
- c) Οι εταιρείες
- d) Όλοι οι παραπάνω

**ΒΙΩΣΙΜΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΣΤΟΧΟΙ**

10 ΛΙΓΟΤΕΡΕΣ ΑΝΙΣΟΤΗΤΕΣ

Μπορούμε να καταπολεμήσουμε τις ανισότητες μέσα από το:

- a) Να εξασφαλίσουμε ότι όλα τα παιδιά έχουν πρόσβαση στην ποιοτική εκπαίδευση
- b) Να εξασφαλίσουμε ότι όλα φορούν τα ίδια ρούχα
- c) Να εξασφαλίσουμε ότι όλα θα βλέπουν το ίδιο τηλεόραση

11 ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΠΟΛΕΙΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ

Το 2030, τι ποσοστό του συνολικού πληθυσμού θα ζει σε αστικές περιοχές;

- a) 60%
- b) 100%
- c) 20%

12 ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

Πως προστατεύουν οι μέλισσες το περιβάλλον;

- a) Βοηθούν τα φυτά να μεγαλώσουν και να παράγουν τροφή
- b) Δεν προστατεύουν, απλώς παράγουν μέλι
- c) Τρώνε άλλα έντομα

13 ΔΡΑΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΚΛΙΜΑ

Που σχεδίασαν οι παγκόσμιοι ηγέτες το πλάνο για το κλίμα το 2015;

- a) Παρίσι (Η Συμφωνία του Παρισιού)
- b) Λονδίνο (Η Συμφωνία του Μπίγκ Μπέν)
- c) Νέα Υόρκη (Η Συμφωνία του Μανχάταν)

14 ΖΩΗ ΣΤΟ ΝΕΡΟ

Οι πλαστικές σακούλες είναι επικίνδυνες για τις χελώνες γιατί κάποιες φορές νομίζουν ότι είναι...

- a) Τροφή
- b) Παιχνίδι
- c) Όστρακο

15 ΖΩΗ ΣΤΗ ΣΤΕΡΙΑ

Τα δέντρα είναι απαραίτητα γιατί...

- a) Είναι ο οικότοπος της άγριας ζωής
- b) Μπορείς να σκαφαλώσεις σε αυτά
- c) Παράγεται πλαστικό από αυτά

16 ΕΙΡΗΝΗ, ΔΙΚΑΙΟΣΥΜΗ ΚΑΙ ΙΣΧΥΡΟΙ ΘΕΣΜΟΙ

Τι σημαίνει εκτόπιση ενός παιδιού;

- a) Όταν ένα παιδί πάει διακοπές
- b) Όταν ένα παιδί μετακινείται εξαιτίας ένοπλης διαμάχης
- c) Όταν ένα παιδί μένει το βράδυ στο σπίτι ενός φίλου του

17 ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ

Ποιος θα πρέπει να συμμετέχει στη συνεργασία για να επιτύχουμε τους 17 Στόχους για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη;

- a) Οι πολίτες
- b) Οι κυβερνήσεις
- c) Οι εταιρείες
- d) Όλοι οι παραπάνω

**ΒΙΩΣΙΜΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΣΤΟΧΟΙ**

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βιβλιογραφία

Aji, H.M. and Sutikno, B., 2015. The extended consequence of greenwashing: Perceived consumer skepticism. *International Journal of Business and Information*, 10(4), p.433.

Berkhout, P.H., Muskens, J.C. and Velthuisen, J.W., 2000. Defining the rebound effect. *Energy policy*, 28(6-7), pp.425-432.

Boulding, K.E., 2013. The economics of the coming spaceship earth. In *Environmental quality in a growing economy* (pp. 3-14). RFF Press.

CBC Kids News, 2023. Greenwashing: the secret that some 'eco-friendly' brands don't want you to know | CBC Kids News [video online] Available at: <<https://www.youtube.com/watch?v=6dd2qGkAgF4>>

WMO, 2022. State of the climate in Europe 2022. WMO-No. 1320

Chen, H., Bernard, S. and Rahman, I., 2019. Greenwashing in hotels: A structural model of trust and behavioral intentions. *Journal of cleaner production*, 206, pp.326-335.

Earth Overshoot Day, 2024. *How many Earths? How many countries?* [online] Available at: <<https://library.aru.ac.uk/referencing/harvard.htm>>

Ellen MacArthur Foundation, 2024. Circular economy introduction [online] Available at: <<https://www.ellenmacarthurfoundation.org/topics/circular-economy-introduction/overview>>

Ellen Macarthur Foundation, 2024. What is linear economy? [online] Available at: <<https://www.ellenmacarthurfoundation.org/what-is-the-linear-economy>>

Enel, 2024. Sustainable Development Goals (SDGs): Our history and close relationship [online] Available at: <<https://www.enelamericas.com/en/investors/a202107-sustainable-development-goals-sdgs-our-history-and-close-relationship.html>>

EPRS, 2024. Circular Economy [online] Available at: <<https://www.europarl.europa.eu/thinktank/infographics/circulareconomy/public/index.html>>

European Commission, 2020. Categorisation System for the Circular Economy A sector-agnostic approach for activities contributing to the circular economy. [pdf] Available at: <https://circulareconomy.europa.eu/platform/sites/default/files/categorisation_system_for_the_ce.pdf>

Eurostat, 2020. New Eurostat visualisation tool for the circular economy [online] Available at: <<https://ec.europa.eu/eurostat/de/web/products-eurostat-news/-/ddn-20200311-2>>

Eurostat, 2020. Sustainable development in the European Union — Monitoring report on progress towards the SDGs in an EU context — 2020 edition. [pdf] Available at: <<https://ec.europa.eu/eurostat/documents/15234730/16817772/KS-04-23-184-EN-N.pdf/845a1782-998d-a767-b097-f22ebeg93d422?version=2.0&t=1688373085450>>

Eurostat, 2024. *Overview of status and progress of EU Member States towards the SDGs*. [online] Available at: <https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Overview_of_status_and_progress_of_EU_Member_States_towards_the_SDGs#Presentation_of_Member_States.E2.80.99_status_and_progress>

Hansen, M.C., Potapov, P.V., Moore, R., Hancher, M., Turubanova, S.A., Tyukavina, A., Thau, D., Stehman, S.V., Goetz, S.J., Loveland, T.R. and Kommareddy, A., 2013. High-resolution global maps of 21st-century forest cover change. *Science*, 342(6160), pp.850-853.

IPCC, 2024. FAQ Chapter 1. *Ipcc*. [online] Available at: <<https://www.ipcc.ch/sr15/faq/faq-chapter-1/#:~:text=Given%20that%20global%20temperature%20is,1.5%C2%BoC%20around%202040>>

Ipdes, 2018. Biodiversity and Nature's Contributions Continue Dangerous Decline, Scientists Warn. [online] Available at: <<https://www.ipbes.net/news/media-release-biodiversity-nature%2%80%99s-contributions-continue-%C2%Aodangerous-decline-scientists-warn>>

Kids.earth.org, 2024. *What Is Greenwashing and How Do We Spot it? A Kid-Friendly Guide* [online] Available at: <<https://kids.earth.org/life-on-land/greenwashing/#:~:text=Greenwashing%20is%20when%20companies%20try,their%20actions%20harm%20our%20planet>>

NL Netherlands, 2020. Circular Economy & SDGs How circular economy practices help to achieve the Sustainable Development Goals [pdf] Available at: <https://circulareconomy.europa.eu/platform/sites/default/files/3228_brochure_sdg_-_hch_cmyk_a4_portrait_-_0520-012.pdf>

Parguel, B., Benoît-Moreau, F. and Larceneux, F., 2011. How sustainability ratings might deter 'greenwashing': A closer look at ethical corporate communication. *Journal of business ethics*, 102, pp.15-28.

Ruz C., 2011. The six natural resources most drained by our 7 billion people. *The Guardian* [online] 31 October. Available at: <<https://www.theguardian.com/environment/blog/2011/oct/31/six-natural-resources-population>>

Schroeder, P., Anggraeni, K. and Weber, U., 2019. The relevance of circular economy practices to the sustainable development goals. *Journal of Industrial Ecology*, 23(1), pp.77-95.

SDSN, 2023. *SUSTAINABLE DEVELOPMENT REPORT 2023 Implementing the SDG Stimulus Includes the SDG Index and Dashboards*. [pdf] Available at: <<https://s3.amazonaws.com/sustainabledevelopment.report/2023/sustainable-development-report-2023.pdf>>

UN Climate change, 2024. The Paris agreement. [online] Available at: <<https://unfccc.int/process-and-meetings/the-paris-agreement>>

UN, 2016. *UN says Paris Agreement on climate change must aim for long-term environmental stability* [online] 22 April. Available at:

<<https://www.un.org/sustainabledevelopment/blog/2016/04/un-says-paris-agreement-on-climate-change-must-aim-for-long-term-environmental-stability/>>

UN, 2019. *Global Resources Outlook* [pdf] Available at:

<file:///C:/Users/User/Downloads/GRO_2019.pdf>

UNDP, 2024. *Background on the Goals*. [online] Available at: <[https://www.undp.org/sdg-accelerator/background-goals#:~:text=The%20Sustainable%20Development%20Goals%20\(SDGs,economic%20challenges%20facing%20our%20world.\)>](https://www.undp.org/sdg-accelerator/background-goals#:~:text=The%20Sustainable%20Development%20Goals%20(SDGs,economic%20challenges%20facing%20our%20world.)>)>

Watson B., 2016. *The troubling evolution of corporate greenwashing*. The Guardian. [online] 20 August. Available at: <<https://www.theguardian.com/sustainable-business/2016/aug/20/greenwashing-environmentalism-lies-companies>>

Wautelet, T., 2018. Exploring the role of independent retailers in the circular economy: a case study approach. *Eur. Univ. Econ. Manag*, 10, p.177.

ΕΚΔΔΑ, nd. *Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΑΕΙΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ Η ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΤΗΣ ΣΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ*. [pdf] Available at: <https://www.ekdd.gr/ekdda/files/ergasies_esdd/13/2/425.pdf>

Ελεγκτική Υπηρεσία της Δημοκρατίας, nd. *ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΣΤΙΣ ΚΛΙΜΑΤΙΚΕΣ ΑΛΛΑΓΕΣ - ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΟΝΤΑΣ ΣΗΜΕΡΑ ΤΙΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ*. [pdf] Available at: <[https://www.audit.gov.cy/audit/audit.nsf/4DD5CBEC38E418A9C22586FE002FFDF0/\\$file/%CE%A0%CE%A1%CE%9F%CE%A3%CE%91%CE%A1%CE%9C%CE%9F%CE%93%CE%97%20%CE%A3%CE%A4%CE%99%CE%A3%20%CE%9A%CE%9B%CE%99%CE%9C%CE%91%CE%A4%CE%99%CE%9A%CE%95%CE%A3%20%CE%91%CE%9B%CE%9B%CE%91%CE%93%CE%95%CE%A3.pdf](https://www.audit.gov.cy/audit/audit.nsf/4DD5CBEC38E418A9C22586FE002FFDF0/$file/%CE%A0%CE%A1%CE%9F%CE%A3%CE%91%CE%A1%CE%9C%CE%9F%CE%93%CE%97%20%CE%A3%CE%A4%CE%99%CE%A3%20%CE%9A%CE%9B%CE%99%CE%9C%CE%91%CE%A4%CE%99%CE%9A%CE%95%CE%A3%20%CE%91%CE%9B%CE%9B%CE%91%CE%93%CE%95%CE%A3.pdf)>

Ηνωμένα Έθνη, 2024. *Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης*. [online] Available at:

<<https://unric.org/el/17-%CF%83%CF%84%CE%BF%CF%87%CE%BF%CE%B9-%CE%B2%CE%B9%CF%89%CF%83%CE%B9%CE%BC%CE%B7%CF%83-%CE%B1%CE%BD%CE%B1%CF%80%CF%84%CF%85%CE%BE%CE%B7%CF%83/>>

Μπουκουβάρα Χ., 2017. *Οι σπάνιες γαίες αιτία πολέμων του 21ου αιώνα*. *Απεροπία* [online] 20 September. Available at: <<https://aperopia.fr/09-2017/i-spanies-gaies-aitia-polemon-tou-21ou-aiona/>>

Υπουργείο Γεωργίας Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος, 2010. *Αναθεωρημένη Εθνική Στρατηγική για την Αειφόρο Ανάπτυξη*, Λευκωσία, Κύπρος.

Με τη συνεργασία:

Με τη στήριξη:

Μαζί για ένα πιο πράσινο κόσμο!